

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Obo/4/2022
Identifikačné číslo spisu:	1020200135
Dátum vydania rozhodnutia:	12.01.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Jaroslava Fúrová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:1020200135.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a členiek senátu JUDr. Lenky Praženkovej a Mgr. Sone Pekarčíkovej v spore žalobkyne STRODEN MANAGEMENT LIMITED, Michalaki Paridi 6, Tersefanou, 7562, Larnaca, Cypruská republika, iný identifikačný údaj ?, zast. LAWS, s. r. o., Špitálska 10, 81108 Bratislava - mestská časť Staré Mesto, IČO: 36 729 078, proti žalovanej Slovenský plynárenský priemysel, a.s., Mlynské nivy 44/a, 82511 Bratislava, IČO: 35 815 256, zast. JUDr. Irena Sopková, s.r.o., Dvořákovo nábřeží 7529/4E, 811 02 Bratislava - mestská časť Staré Mesto, IČO: 48 301 728, o zaplatenie 350 000 000 Kč s príslušenstvom, v konaní vedenom na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 3NcCb/1/2020, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 30. marca 2022 č. k. 3NcCb/1/2020-3378, takto

rozhodol:

Najvyšší súd rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 30. marca 2022 č. k. 3NcCb/1/2020-3378 m e n í v prvom výroku tak, že zmenkový platobný rozkaz Krajského súdu v Bratislave zo 17. mája 1999 č. k. 37Zm/415/99-41 p o n e ch á v a v p l a t n o s t i v celom rozsahu a v druhom výroku tak, že žalobkyňa m á voči žalovanej v plnom rozsahu n á r o k na náhradu trov konania na súde prvej inštancie, trov odvolacieho konania a trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „krajský súd“) vydal 17. mája 1999 zmenkový platobný rozkaz č. k. 37Zm/415/99-41 (ďalej len „zmenkový platobný rozkaz“), v ktorom uložil štátnemu podniku Slovenský plynárenský priemysel, štátny podnik, IČO: 00 211 290 (ďalej len „štátny podnik SPP“), aby do troch dní zaplatil obchodnej spoločnosti Union banka, a.s. (teraz Union banka, a.s. "v likvidácii"), IČO: 410 34 261 (ďalej len „Union banka“) sumu 350 000 000 Kč so 6 % úrokom od 25. marca 1999 do zaplatenia, zmenkovú províziu vo výške 1 166 667 Kč a na účet právneho zástupcu Union banky 500 000 Sk na náhradu súdneho poplatku a 817 100 Sk na náhradu trov právnej pomoci alebo aby v tej istej lehote podal námietky. Urobil tak na podklade návrhu Union banky doručeného súdu 25. marca 1999 (č. l. 9), ktorá ho odôvodnila tým, že štátny podnik SPP odoprel platenie päť vlastných zmeniek znejúcich vo všetkých prípadoch na 70 000 000 Kč, splatných v Bratislave na videnie obsahujúcich doložku o efektívnom platení v českých korunách. Tieto zmenky vystavil štátny podnik SPP 28. septembra 1998 v Bratislave na rad obchodnej spoločnosti SEZOOZ

GROUP a.s. so sídlom vo Vsetíne, Dolné náměstí 1356 (ďalej len „SEZOOZ GROUP“), ktorá ich indosovala 6. októbra 1998 na rad Union banky. Následne 25. marca 1999 Union banka predložila zmenky na platenie domicilátovi, obchodnej spoločnosti Všeobecná úverová banka, a.s., v Bratislave, tento však platenie odoprel, čo bolo osvedčené notárom. Na predloženie zmeniek k plateniu bol štátny podnik SPP s ohľadom na vistasplatnosť zmeniek upozornený 18. februára 1999, teda viac ako mesiac pred prezentačným úkonom. K návrhu pripojila Union banka originály predmetných zmeniek.

2. Zmenkový platobný rozkaz bol štátnemu podniku SPP doručený 1. júna 1999 (doručenka spojená s č. l. 41). Nasledujúci deň podal proti nemu štátny podnik SPP námietky (č. l. 42), ktorými sa domáha jeho zrušenia. Námietky sú predmetom jeho podania datovaného k 1. júnu 1999 (č. l. 42 až 47). V prvom rade v nich uvádza, že zmenky mali formálne (podľa textu kúpnej zmluvy) zabezpečovať pohľadávku obchodnej spoločnosti SEZOOZ GROUP z kúpnej zmluvy uzavretej 29. septembra 1998 (ďalej len „kúpna zmluva“) medzi štátnym podnikom SPP ako kupujúcim a SEZOOZ GROUP ako predávajúcim, a to na dodávku technologického zariadenia podľa špecifikácie uvedenej v prílohe 1 zmluvy za kúpnu cenu vo výške 350 000 000 Kč. Na to však štátny podnik SPP tvrdí, že kúpna zmluva je simulovaným právnym úkonom, v rozpore s dobrými mravmi, nebol urobený vážne a zmenky nemali slúžiť danému účelu, ale na prijatie finančného úveru od Union banky, a to v rozpore s § 18 zákona č. 202/1995 Z. z. Devízový zákon a zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „devízový zákon“), bez devízového povolenia, a preto ide o právny úkon absolútne neplatný. Tieto závery má potvrdzovať aj znenie samotnej zmluvy, ktoré nezodpovedá povahe a dôležitosti obchodu a nezabezpečuje práva kupujúceho a povinnosti a zodpovednosť predávajúceho, čo je v takej oblasti neobvyklé. Zároveň neexistuje príloha číslo 1, ktorá by obsahovala špecifikáciu zariadení. V súvislosti so zabezpečením pohľadávky štátny podnik SPP uvádza, že v kúpnej zmluve sa nedohodlo, že predávajúci nie je oprávnený previesť zmenky pred splatnosťou zabezpečovanej pohľadávky, a tiež že, držiteľ zmeniek nie je oprávnený predložiť zmenky na platenie pred splatnosťou.

3. Ďalej v námietkach uvádza, že zmenky boli vystavené na rad a nie vo forme rektazmeniek, ktoré vylučujú prevod zmenky indosamentom; na zmenkách nebolo vyznačené, že ide o krycie zmenky, ktoré nemajú byť obchodovateľné; zmenky neobsahujú dátum splatnosti, t. j. ide o zmenky na videnie, ktoré sú splatné pri predložení; obchodná spoločnosť SEZOOZ GROUP previedla zmenky indosamentom na rad Union banky už 6. októbra 1998, ktorá sa stala majiteľom ich odovzdaním a prevzatím. Štátny podnik SPP nepovažuje takýto postup za súladný so zákonom, pretože dlžníka dostáva do neprimerane nepriaznivého postavenia. Žalobkyňa v nadväznosti na to citovala názor z odbornej literatúry, v zmysle ktorého uplatnenie alebo prevod krycej zmenky v prípade, že emitent neporušil povinnosť vyplývajúcu z príčinného záväzkového vzťahu, nemožno považovať za oprávnené, pokiaľ táto možnosť nie je výslovne dohodnutá.

4. Štátny podnik SPP uvádza, že jeho bývalé vedenie a obchodná spoločnosť SEZOOZ GROUP nadväzne simulovane podpísali aj zmluvu o budúcej zmluve z 29. septembra 1998 (ďalej len „ZBZ“), dodatok č. 1 k danej zmluve z 1. decembra 1998, ktorým sa okrem iného dohodli na odstúpení od budúcej zmluvy, ďalej dohodu o vzájomnom započítaní finančných pohľadávok a záväzkov z 3. decembra 1998 a dohodu o finančnom vyporiadaní zo 4. decembra 1998. Bývalé vedenie štátneho podniku SPP tiež vystavilo platobný príkaz na 10 000 000 USD v prospech obchodnej spoločnosti SEZOOZ GROUP.

5. ZBZ je podľa štátneho podniku SPP neplatná aj z iného dôvodu. Predmetom odplatného prevodu podľa budúcej zmluvy mali byť cenné papiere obchodnej spoločnosti Slovnaft, a.s. v cene 350 000 000 Kč, ktorých majiteľom je štátny podnik SPP. Na to uviedol, že podľa § 2 ods. 1 písm. a) bod 1 zákona č. 192/1995 Z. z. predmetom privatizácie podľa zákona o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby nemôže byť majetok štátu, ktorý má v správe štátny podnik SPP. Ďalej, že majetkovú účasť štátneho podniku na podnikaní iných právnických osôb podľa § 1 ods. 1 zákona č. 92/1991 Zb. predstavujú aj akcie obchodnej spoločnosti Slovnaft, a.s., ktorých majiteľom je štátny podnik SPP.

6. Požiadavka Union banky by podľa štátneho podniku SPP nemala oporu v zákone ani keby sa kúpna zmluva považovala za platnú. V dodatku č. 1 z 12. novembra 1998 sa obchodná spoločnosť SEZOOZ GROUP a štátny podnik SPP dohodli, že odstupujú od kúpnej zmluvy s tým, že predávajúci je povinný vrátiť štátnemu podniku SPP ako kupujúcemu 5 kusov vlastných zmeniek. Aj z toho vyplýva zrejmá účelovosť uzavretia kúpnej zmluvy, keď sa predávajúci zaviazal na vrátenie zmeniek, ktoré už boli prevedené indosamentom na Union banku. Preto sa zmenky nemohli vrátiť a tento záväzok sa formuloval neurčito do budúcnosti bez časového upresnenia.

7. Štátny podnik SPP tvrdí, že uplatňuje námietky proti zmenke z dôvodov, ktoré vychádzajú z právnych vzťahov so zmenkou súvisiacich. Takou je námietka neexistencie dlhu (ak by sa kúpna zmluva považovala za platnú) v prípade zmenky (šeku) vydananej s predpokladom budúceho protiplnenia, ktoré nenastalo (citujúc odbornú literatúru). Na to poukázal na uznesenie Vrchného súdu v Prahe z 12. mája 1998 sp. zn. 5Cmo/14/1997, z ktorého vyplýva, že je nesprávna úvaha, podľa ktorej je daná povinnosť zaplatiť zmenku zabezpečujúcu pohľadávku, ktorá je uhradená; buď došlo k zániku pohľadávky zo zmluvy a potom nemožno realizovať ani zabezpečenie, hoci z platnej zmenky, alebo k zániku nedošlo a potom je námietka nedôvodná. K tomu štátny podnik SPP dodáva, že tieto závery platia aj v prípade neplatnej zmluvy, pretože zabezpečovaná pohľadávka by tak vôbec nevznikla.

8. Odkazujúc na § 17 zákona zmenkového a šekového č. 191/1950 Zb. (ďalej len „ZZŠ“) štátny podnik SPP na záver namietka, že Union banka konala na jeho škodu ako na škodu dlžníka. V danom prípade sa zmenky na základe výslovného znenia kúpnej zmluvy odovzdali zástupcovi Union banky, Ing. X. T., ktorý ich ihneď prevzal protokolom o odovzdaní a prevzatí zmeniek odvolávajúcim sa na dohodu z 29. septembra 1998 medzi Union bankou ako preberajúcim a štátnym podnikom SPP ako odovzdávajúcim. Z toho štátny podnik SPP vyvodzoval, že Union banka poznala obsah kúpnej zmluvy a ďalšie súvislosti a vedela, že šlo o simulované krycie zmenky na simulovanú peňažnú pohľadávku a že zmluva neobsahovala ustanovenie o možnosti obchodovateľnosti zmeniek pred ich splatnosťou. Union banka tiež vedela, že prevodom zmeniek nezaniká záväzok zaplatiť kúpnu cenu, že obchodná spoločnosť SEZOOZ GROUP prevodom porušila svoju povinnosť podľa § 334 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (ďalej len „ObZ“), pretože v dôsledku absencie inej dohody bola táto spoločnosť oprávnená ako veriteľ požadovať splnenie záväzku podľa zmluvy, len keď nemôže dosiahnuť jeho splnenie zo zmenky. Navyše prevod zmeniek slúžil na krytie poskytnutia neoprávneného úveru, o čom Union banka tiež musela vedieť.

9. Union banka sa k námietkam štátneho podniku SPP vyjadrila. Obmedzená abstraktnosť zmenkovej pohľadávky a jej odpovedajúceho záväzku sa prejavuje len medzi štátnym podnikom SPP a obchodnou spoločnosťou SEZOOZ GROUP ako predchádzajúcim majiteľom zmenky, avšak nie medzi štátnym podnikom SPP a Union bankou, pretože indosáciou zmenky je zmenková pohľadávka abstraktná. Pri nadobúdaní žalovaných zmeniek sa Union banka nikdy nedostala do situácie, že by vedome konala na škodu štátneho podniku SPP. Sám štátny podnik SPP tvrdí, že zmenky boli určené na predaj banke, nie k zaisteniu pohľadávky obchodnej spoločnosti SEZOOZ GROUP z kúpnej zmluvy na dodávku technológie, ktorá sa nikdy nemala realizovať. Z toho vyplýva, že žalované zmenky nie sú zmenkami zabezpečovacími, ale tzv. planými zmenkami, u ktorých je existencia príčinného záväzkového vzťahu len predstieraná. Z námietok vyplýva, že kúpna zmluva bola simulovaným právnym úkonom, ktorá mala pravdepodobne zastierať úverový vzťah, resp. sprostredkovanie poskytnutia úveru, ktorý je v rozpore s devízovým zákonom. Union banka nemala vedomosť, aká bola skutočná vôľa štátneho podniku SPP a obchodnej spoločnosti SEZOOZ GROUP pri emisii zmeniek, preto sa k tomu nemôže vyjadriť. Nikdy však nedošlo k súhlasnému prejavu vôle medzi Union bankou a štátnym podnikom SPP ohľadne poskytnutia úveru.

10. Ďalej Union banka tvrdila, že samotné zmenky nemôžu byť v rozpore s devízovým zákonom, pretože nie sú zahraničnými cennými papiermi, keďže ich neemitoval devízový cudzozemec. Keďže vlastnou zmenkou sa dlžník zaväzuje zaplatiť majiteľovi určitú peňažnú čiastku a dôvod úhrady stojí úplne mimo zmenkový vzťah, a pri úverovom vzťahu existuje dvojstrannosť peňažných tokov a dôvod platenia je presne vymedzený, zmenku nie je možné považovať za právny úkon zakladajúci úverový

vzťah. Emisia žalovaných zmeniek preto nemohla byť v rozpore s devízovým zákonom.

11. Z námietok štátneho podniku SPP vyplýva, že sám sa aktívne podieľal na získaní peňažných prostriedkov obchodnou spoločnosťou SEZOOZ GROUP od Union banky, pričom jeho podiel spočíva práve v podpise žalovaných zmeniek. Štátny podnik SPP od počiatku vedel o úmysle obchodnej spoločnosti SEZOOZ GROUP predať zmenky Union banke a tomuto predaju sám aktívne pomáhal. Do nepriaznivého postavenia sa štátny podnik SPP dostal preto, že chcel od Union banky získať peňažné prostriedky. Skutočnosť, že štátny podnik SPP nebol tým, kto dostal peňažné prostriedky vyplatené Union bankou zo žalovanej zmenky, nespôsobila Union banka, ale štátny podnik SPP tým, že sa spojil s niekým, kto pri naplňovaní dohodnutej transakcie bol škikovnejší než on sám. Vedomé konanie na škodu dlžníka pri nadobúdaní zmeniek predpokladá neúčast' dlžníka, ktorý má byť prevodom zmeniek poškodený, pri prevode týchto zmeniek. Prevod zmeniek však vymyslel samotný štátny podnik SPP a aktívne sa na ňom podieľal. Štátny podnik SPP sa preto nemôže domáhať neplatnosti žalovaných zmeniek z dôvodu ich rozporu s dobrými mravmi.

12. Pokiaľ ide o tvrdenie štátneho podniku SPP, že prevodom zmeniek obchodná spoločnosť SEZOOZ GROUP porušila § 334 ObZ, aj toto tvrdenie je bezvýznamné už preto, že daná spoločnosť nikdy od štátneho podniku SPP nevymáhala zaplatenie dodávky technológie vyplývajúcej z kúpnej zmluvy. Union banka nadobudla žalované zmenky v rámci eskontného prevodu a riadne ich odkúpila ako cenné papiere v dobrej viere od obchodnej spoločnosti SEZOOZ GROUP, pričom sa nikdy nepodieľala na pochybných a podvodných dohodách medzi štátnym podnikom SPP a danou spoločnosťou.

13. Na podklade námietok štátneho podniku SPP súd prvej inštancie svojím rozsudkom z 30. marca 2022 č. k. 3NcCb/1/2020-3378 (ďalej len „napadnutý rozsudok“) vyslovil, že zmenkový platobný rozkaz zrušuje v celom rozsahu. Súčasne ním žalovanej priznal nárok na náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho a dovolacieho konania v celom rozsahu. Najvyšší súd Slovenskej republiky (podľa kontextu ďalej len „najvyšší súd“, „odvolací súd“ alebo „dovolačný súd“), predtým ako pristúpi k stručnému uvedeniu obsahu napadnutého rozsudku, poukazuje na to, že súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom rozhodol v konaní o zmenkovom platobnom rozkaze už piatykrát, a to v dôsledku zrušujúcich rozhodnutí najvyššieho súdu konajúceho, či už v postavení odvolacieho súdu, alebo dovolacieho súdu. Vzhľadom na to, že súd prvej inštancie argumentoval aj názormi prijatými najvyšším súdom, je vhodné pre prehľadnosť stručne uviesť rozhodovaciu činnosť súdov v tejto veci. Ide o výpočet od najstaršieho rozhodnutia po najnovšie (od v poradí prvého konania po štvrté).

14. Súd prvej inštancie svojím prvým rozsudkom zo 17. apríla 2000 č. k. 37Zm/415/99-232 (ďalej len „prvý rozsudok krajského súdu“) ponechal zmenkový platobný rozkaz v platnosti. Najvyšší súd konajúc na podklade odvolania štátneho podniku SPP svojím rozsudkom z 29. novembra 2001 č. k. 7Obo/182/2000-569 (ďalej len „prvý rozsudok odvolacieho súdu“) potvrdil prvý rozsudok krajského súdu. Následne v dovolacom konaní najvyšší súd svojím uznesením z 30. októbra 2002 č. k. ObdoV/13/2002-686 (ďalej len „prvé uznesenie dovolacieho súdu“) odmietol dovolanie žalovanej. Na podklade mimoriadneho dovolania však najvyšší súd svojím nasledujúcim rozsudkom z 19. júna 2003 č. k. MOBdoV/8/2002-819 (ďalej len „prvý rozsudok dovolacieho súdu“) zrušil prvý rozsudok odvolacieho súdu a prvý rozsudok krajského súdu a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

15. V poradí druhom konaní vydal krajský súd nový rozsudok z 19. decembra 2008 č. k. 37Zm/415/99-1686 (ďalej len „druhý rozsudok krajského súdu“), ktorým opakovane ponechal zmenkový platobný rozkaz v platnosti. Najvyšší súd konajúc na podklade odvolania žalovanej svojím uznesením z 9. decembra 2009 č. k. 5Obo/80/2009-1838 (ďalej len „druhé uznesenie odvolacieho súdu“) zrušil druhý rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Následne v dovolacom konaní najvyšší súd svojím uznesením z 27. septembra 2012 č. k. 1MOBdoV/2/2011 (ďalej len „druhé uznesenie dovolacieho súdu“) odmietol mimoriadne dovolanie.

16. V poradí treťom konaní vydal krajský súd nový rozsudok z 2. júla 2014 č. k. 37Zm/415/99-2617 (ďalej len „tretí rozsudok krajského súdu“), ktorým opakovane ponechal zmenkový platobný rozkaz v

platnosti. Najvyšší súd konajúc na podklade odvolania žalovanej svojím uznesením z 30. marca 2015 č. k. 5Obo/38/2014-2737 (ďalej len „tretie uznesenie odvolacieho súdu“) zrušil tretí rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Následne v dovolacom konaní najvyšší súd svojím uznesením z 31. mája 2016 č. k. 2ObdoV/18/2015-2808 (ďalej len „tretie uznesenie dovolacieho súdu“) odmietol dovolanie žalobkyne.

17. V poradí štvrtom konaní vydal krajský súd nový rozsudok z 21. júna 2017 č. l. 37Zm/415/1999-2911 (ďalej len „štvrtý rozsudok krajského súdu“), ktorým opakovane ponechal zmenkový platobný rozkaz v platnosti. Najvyšší súd konajúc na podklade odvolania žalovanej svojím rozsudok z 22. novembra 2018 č. k. 5Obo/16/2017-3006 (ďalej len „štvrtý rozsudok odvolacieho súdu“) potvrdil štvrtý rozsudok krajského súdu. Následne v dovolacom konaní najvyšší súd svojím uznesením z 11. decembra 2019 č. k. 2ObdoV/4/2019-3277 (ďalej len „štvrté uznesenie dovolacieho súdu“) zrušil štvrtý rozsudok odvolacieho súdu a štvrtý rozsudok krajského súdu a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Krajský súd následne v ďalšom konaní (v poradí piatom konaní) vydal napadnutý rozsudok.

Platnosť zmieniek a nedostatok ich tradície

18. Súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku v prvom rade konštatoval, že námietkou neplatnosti zmenkovej obligácie pre nedostatok tradície sa podrobnejšie nezaoberal. Poukázal totiž na závery prijaté v prvom rozsudku dovolacieho súdu. Podľa dovolacieho súdu nemôže prihliadať a zaoberať sa námietkami, ktoré nie sú obsahom podania z 1. júna 1999 z dôvodu koncentrácie konania. Konštatoval, že v danom podaní nebolo namietané neodovzdanie zmieniek remitentovi, obchodnej spoločnosti SEZOOZ GROUP, a teda nebola namietaná ani vecná legitímácia žalobkyne (vtedy Union banky). Nebolo namietané ani porušenie zákona č. 600/1992 Zb. o cenných papieroch (ďalej len „zákon č. 600/1992 Zb.“). Taktiež v podaní nie je namietaná neplatnosť zmieniek, preto je podľa dovolacieho súdu potrebné vychádzať z toho, že zmenky sú platné.

Nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobkyne

19. Obdobne postupoval súd prvej inštancie aj vo vzťahu k námietke žalovanej o nedostatku vecnej aktívnej legitímácie žalobkyne. Poukázal však na vlastný záver prijatý vo svojom (skoršom a už zrušenom, pozn. najvyššieho súdu) štvrtom rozsudku krajského súdu, v zmysle ktorého aj keby za indosanta podpísala zmenku neoprávnená osoba, nič to nemení na záväzku zmenkového dlžníka; aktívnu legitímáciu žalobkyne tak mal súd za preukázanú.

Povaha druhej indosácie

20. Riešenie otázky druhého indosamentu prevzal z odôvodnenia tretieho uznesenia odvolacieho súdu. V zmysle neho má byť pre súd prvej inštancie záväzný právny názor, že druhý indosament (na rad súčasnej žalobkyne) má v zmysle čl. I § 20 ZZŠ len účinky obvyčajného postúpenia (cesie), pretože zmenky splatné 25. marca 1999 boli druhýkrát indosované 29. júla 2004, a preto niet pochyb o tom, že zmenky boli indosované po uplynutí lehoty na protest.

Kauzálné námietky

21. Súd prvej inštancie si zaobstaral rozsudok Špecializovaného trestného súdu sp. zn. BB-3T/14/2012. Udáva, že zo strany 17. daného rozhodnutia vyplýva vedomosť (personálne sprostredkovaná) Union banky o obchodnom vzťahu, ktorý bol formálne deklarovaný medzi SEZOOZ GROUP a Slovenským plynárenským priemyslom, čomu zodpovedá i poskytnutie eskontného úveru. Tomuto produktu mali zodpovedať aj ďalšie náležitosti zmluvy o prevode zmenky a postupu v prípade nezaplatenia zmenky. Zo zmluvy však vyplývalo len právo banky predložiť zmenky na preplatenie vystaviteľovi bez akéhokoľvek záväzku klienta, SEZOOZ GROUP, na úhradu záväzku v prípade neposkytnutia plnenia zmenkovým dlžníkom. Z toho má byť zrejmé, že osoby konajúce za Union banku pri nadobúdaní zmenky nepočítali s tým, aby sa klient na splatení úveru podieľal a naopak, smerovali výlučne k plneniu zo strany

Slovenského plynárenského priemyslu. Taký zámer zodpovedá fiktívnemu uzavretiu zmlúv medzi Slovenským plynárenským priemyslom a obchodnou spoločnosťou SEZOOZ GROUP a zrušeniu záväzku tejto spoločnosti na vecné plnenie voči Slovenskému plynárenskému priemyslu, zároveň však dokladovému pretrvaniu záväzku Slovenského plynárenského priemyslu voči novému majiteľovi zmeniek. Toto konanie je vedomým konaním na škodu vystaviteľa zmeniek.

22. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že kúpna zmluva a všetky na ňu nadväzujúce zmluvy, resp. dodatky, neboli urobené vážne, pretože len mali zastierať iné konanie žalovaného ako vystaviteľa zmenky a obchodnej spoločnosti SEZOOZ GROUP ako prvého majiteľa zmenky. Tieto právne úkony sú v zmysle § 37 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“) neplatnými, pretože chýba vážnosť vôle konajúceho.

23. Aj s ohľadom na rozsudok Špecializovaného trestného súdu (ďalej len „ŠTS“) sp. zn. BB-3T/14/2012, právoplatný 7. decembra 2017 [zo súdneho spisu vyplýva, že ide o rozsudok ŠTS z 3. marca 2017 sp. zn. BB-3T/14/2012 (ďalej len „trestný rozsudok“), pozn. najvyššieho súdu pre účely presnejšieho odôvodnenia tohto rozhodnutia], žalovaný podľa súdu prvej inštancie preukázal, že Union banka konala pri nadobúdaní zmeniek na škodu žalovanej (správne by malo byť štátneho podniku SPP), keď od počiatku mala vedomosť o fiktívnom charaktere zmlúv uzatvorených medzi SPP a obchodnou spoločnosťou SEZOOZ GROUP. Na inom mieste odôvodnenia (odsek 46.) toto súd prvej inštancie bližšie rozvádza tak, že osoby konajúce za Union banku pri nadobúdaní zmenky nepočítali s tým, aby sa obchodná spoločnosť SEZOOZ GROUP podieľala na splatení úveru, ale naopak smerovali výlučne k plneniu zo strany SPP. Taký zámer má zodpovedať fiktívnemu uzavretiu zmlúv medzi SPP a SEZOOZ GROUP, pričom uvedené konanie má byť vedomým konaním na škodu vystaviteľa zmeniek. Súd prvej inštancie tiež konštatoval, že z rozhodnutí v trestnom konaní vyplýva, že osoby konajúce za Union banku pri krokoch súvisiacich s odkúpením zmenky a to v súčinnosti s obžalovaným /I. S./ a V. / T., I., O./, pri tomto konaní disponovali vedomosťou o skutočnom účele súhrnu úkonov predchádzajúcich vystaveniu zmeniek a nasledujúcich po ňom, vrátane vytvárania vecne nepodloženého záväzku pre SPP/žalovaného/.

24. Vo vzťahu k čl. I § 17 ZZŠ súd prvej inštancie uviedol svoje právne úvahy. V prvom rade, že pre účinnosť kauzálnych námietok v prípade, že zmenka bola z pôvodného majiteľa indosovaná na iný subjekt postačuje, aby zmenkový dlžník preukázal vedomé konanie majiteľa zmenky pri jej nadobúdaní na škodu dlžníka. Rozhodujúce je len konanie nadobúdateľa zmenky a prípadné konanie dlžníka, resp. osôb konajúcich v jeho mene nie je podstatné. Ďalej nie je potrebné, aby žalovaná, dlžník, preukazovala, že konaním nového majiteľa nadobudnutím zmenky jej bola spôsobená škoda. Postačí vedomie toho, že stratou námietok utrpí dlžník určitú ujmu. Na záver, že pri posudzovaní vedomého konania na škodu dlžníka na strane nadobúdateľa postačuje aj úmysel nepriamy.

25. Na základe uvedených skutočností dospel súd prvej inštancie k záveru, že je potrebné zrušiť zmenkový platobný rozkaz. Vychádzal pritom z názoru vyjadreného v prvom rozsudku dovolacieho súdu, ktorým sa považoval byť viazaný. Ide o názor, že ak súd bude mať za preukázané, že žalobca pri nadobúdaní sporných zmeniek vedomo konal na škodu dlžníka / žalovaného/ a bude mať za preukázané aj to, že kauzálny záväzok, t.j. kúpna zmluva z 29.9.1998 /o kúpe technologického zariadenia/ a na ňu nadväzujúce právne úkony trpia vadami, pre ktoré sú absolútne neplatné /napr. neboli myslené vážne/, prípadne sú ničotné, potom vydaný zmenkový platobný rozkaz musí zrušiť, lebo nemožno sa domáhať zmenkového záväzku, ktorý vznikol na základe tohto právneho konania.

Odvolanie

26. Proti napadnutému rozsudku v jeho celom rozsahu podala žalobkyňa odvolanie. Odôvodňuje ho výslovne dôvodmi, ktoré sú zakotvené v § 365 ods. 1 písm. a), d), e), f) a h) CSP, resp. v § 205 ods. 2 písm. a) v spojení s § 221 ods. 1 písm. h) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“) a v § 205 ods. 2 písm. b), c), d) a f) OSP. Odôvodnenie zameriava žalobkyňa len na časť týkajúcu sa toho, že Union banka pri nadobúdaní zmeniek konala úmyselne na škodu žalovanej. Má ísť

podľa nej o jediný dôvod, o ktorý sa opiera napadnutý rozsudok a zároveň, že jedinou vyriešenou otázkou zostalo skúmanie vedomosti konania Union banky pri nadobúdaní zmeniek na škodu žalovanej. Žalobkyňa sa odvolaním domáha zmeny napadnutého rozsudku tak, aby odvolací súd zmenkový platobný rozkaz ponechal v platnosti v celom rozsahu a priznal žalobkyni nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu.

27. Odôvodnenie napadnutého rozsudku je podľa žalobkyne nedostatočné a nepreskúmateľné, najmä pokiaľ ide o kľúčovú otázku, či Union banka konala pri nadobúdaní zmeniek vedome na škodu žalovanej. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie oprel výlučne o nezáväznú odôvodnenie (nie výrokovú časť) jedného trestného rozsudku. Tento dôkaz nebol vykonaný na pojednávaní a nebol ani posúdený. Súd prvej inštancie len opisuje pasáže z trestného rozsudku. Žalobkyňa zdôrazňuje, že výroková časť trestného rozsudku vôbec nerieši otázku vedomosti Union banky o fiktívnom charaktere dokumentov, ako ani to, že by vedela o tom, že zmenky sa nejakého obchodu vôbec týkali. Ani z odôvodnenia nie je zrejmé, aké dokazovanie vykonal ŠTS vo vzťahu k vedomosti Union banky. To by súd prvej inštancie mohol zistiť len vtedy, ak by si pripojil celý trestný spis, čo neurobil.

28. ŠTS vychádzal z odlišných predpokladov pre prijatie záveru o ním riešenej predbežnej otázke týkajúcej sa vedomosti Union banky. Preto nie je možné sa o odôvodnenie trestného rozsudku opierať ani len podporne, nie to ho použiť ako jediný dôkaz.

29. Súd prvej inštancie nevzal do úvahy žiaden iný dôkaz, a to bez toho, aby vysvetlil dôvod svojho konania. Po vrátení veci dovolacím súdom nedošlo k vykonaniu žiadnych ďalších dôkazov. Žalobkyňa poukazuje na súdom prvej inštancie v odseku 44. odôvodnenia napadnutého rozsudku použité slovné spojenie „z vykonaného dokazovania“. Súd však okrem trestného rozsudku nekonkretizuje žiaden dôkaz. Preto je napadnutý rozsudok nepreskúmateľný. Taktiež žalobkyňa poukazuje na to, že súd odkazuje na rozhodnutia v trestnom konaní, pričom konkrétne, okrem trestného rozsudku, neuvádza iné rozhodnutie.

30. Odôvodnenie napadnutého rozsudku je podľa žalobkyne vnútorne rozporné v otázke potrebnej formy zavinenia Union banky, a to v dôsledku nekritického preberania záverov z odôvodnenia trestného rozsudku. Zároveň sa súd prvej inštancie dostal do rozporu so záväzným názorom dovolacieho súdu. Na jednej strane súd preberá názor z odôvodnenia trestného rozsudku, že postačuje aj vedomá nebanalitosť, na druhej strane cituje názor dovolacieho súdu vyjadrený v tejto veci (MOBdoV/8/2002), v zmysle ktorého sa vyžaduje úmyselné zavinenie. Súd prvej inštancie v odseku 46. odôvodnenia napadnutého rozsudku tvrdí, že pre nedovolené konanie Union banky postačuje aj vedomá nebanalitosť a v odseku 47. zas, že je potrebné úmyselné konanie. Toto spôsobuje zmatečnosť napadnutého rozsudku. Nie je zrejmé, z akého právneho názoru súd pri rozhodovaní vychádzal.

31. Súd sa nevysporiadal s argumentáciou žalobkyne prednesenou na pojednávaní uskutočnenom 30. marca 2022 a týkajúcou sa pokynu dovolacieho súdu (MOBdoV/8/2002 a 2OBdoV/4/2019), aby si pripojil viaceré trestné spisy a tieto ako dôkaz vykonal. Súd daný pokyn ignoroval; porušil zásadu zistenia skutkového stavu bez dôvodných pochybností, pretože také zisťovanie nevykonával. V konečnom dôsledku tak súd prvej inštancie neakceptoval závery iných trestných vecí a akceptoval len jedno odôvodnenie rozhodnutia súdu. V dôsledku toho súd prvej inštancie vec nedostatočne právne posúdil, nevykonával dôkazy, ktoré vykonal mal. Opomenutie súdu vo vzťahu k iným trestným spisom spôsobuje nepreskúmateľnosť napadnutého rozsudku a porušuje právo žalobkyne na spravodlivý proces.

Porušenie princípu rovnosti, ak súd vychádzal z trestného rozsudku, pričom žalobkyňa nebola účastníkom trestného konania

32. Súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie na záveroch trestného konania (ŠTS sp. zn. BB-3T/14/2012), v ktorom bola žalovaná v procesnom postavení poškodeného (s možnosťou aktívne ovplyvňovať konanie), zatiaľ čo žalobkyňa (ani jej predchodca) nebola účastníkom tohto trestného konania (nemala možnosť sa k záverom vyjadriť, rozporovať ich, navrhovať dôkazy či vyjadrovať sa k nim). Tým došlo k porušeniu princípu rovnosti strán.

Súd prvej inštancie nepostupoval podľa pokynov dovolacieho súdu

33. Riadiac sa záväznými pokynmi dovolacieho súdu (MOBdoV/8/2002 a 2ObdoV/4/2019) bolo povinnosťou súdu prvej inštancie pripojiť si trestné spisy vo všetkých súvisiacich trestných veciach (1), vysporiadať sa s tým, či trestné stíhanie súviselo s civilným sporovým konaním (2), vypočítať V. L. (3) a vysporiadať sa s argumentáciou súdov v trestných konaniach týkajúcich sa konania Union banky (4). Súd prvej inštancie však žiadnu z povinností nesplnil. Tým tak porušil svoju povinnosť vyplývajúcu z § 455 CSP, resp. § 226 OSP. Konanie trpí vadou, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, keď súd prvej inštancie nevykonával dokazovanie podľa záväzného pokynu.

Nevykonanie dôkazov v zmysle pokynu dovolacieho súdu, dôkazov predkladaných žalobkyňou a nevykonanie trestného rozsudku ako dôkazu

34. Prvostupňový a odvolací rozsudok ŠTS (BB-3T/14/2012), ktoré si súd prvej inštancie zadovážil ako dôkazy nevykonával. Nevykonanie na nasledujúcom pojednávaní (30. marca 2022) nemožno zhojiť konštatovaním súdu, že odpisy všetkých listín boli v priebehu konania stranám doručené a mali možnosť sa s nimi oboznámiť. Žalobkyni bol v priebehu konania žalovanou doručený trestný rozsudok, neboli jej však doručené rozhodnutia v znení, ktoré si súd pripojil. Žalobkyňa hodnotí napadnutý rozsudok ako predčasný, vydaný bez dostatočného preskúmania veci, keďže nedošlo k vykonaniu dokazovania listinami zabezpečenými súdom, a zároveň nedošlo k zabezpečeniu a vykonaniu dôkazov, na čo bol súd prvej inštancie povinný v zmysle pokynov dovolacieho súdu.

35. Ďalej žalobkyňa namieta, že súd prvej inštancie dôkazy ňou predkladané (rozhodnutia v ďalších trestných veciach a výsluchy svedkov), nevykonával a nevysvetlil prečo ich opomenul a nebral ich do úvahy.

Neviazanosť odôvodnením trestného rozsudku a princíp právnej istoty

36. Súd prvej inštancie nekriticky prevzal odôvodnenia trestného rozsudku, nepodrobil ho analýze, nevysporiadal sa s argumentáciou trestných súdov a nevykonával vlastné dokazovanie. To vzbudzuje pochybnosť, že súd sa považoval byť viazaný odôvodnením trestného rozsudku. Civilný súd je viazaný v rozsahu, že bol spáchaný trestný čin a kto ho spáchal a nie odôvodnením rozhodnutia. V ostatných veciach tak musí civilný súd vykonať samostatné dokazovanie. Tvrdenia v odôvodnení trestného rozsudku musí súd prvej inštancie podrobiť skúmaniu a vysporiadať sa s nimi, teda vykonať ich ako dôkaz.

37. Ďalej žalobkyňa uvádza, že trestné súdy rozhodujúce vo veci Ing. S. porušili princíp právnej istoty, keďže civilné súdy v tejto veci, ako aj trestné orgány vo veciach týkajúcich sa ďalších osôb zúčastnených na obchode (rozsudok Krajského v Ostrave sp. zn. 35T/4/2003 a konanie na Vrchnom štátnom zastupiteľstve v Olomouci č. 4VZv1/2001) rozhodli o tom, že Union banka nekonala vedome na škodu žalovanej skôr ako trestný rozsudok. Nemožno preto požadovať od civilných súdov, aby princíp právnej istoty dodržiavali práve voči rozhodnutiu, ktoré samotné tento princíp porušilo. Navyše žalobkyňa dopĺňa, že odôvodnenie trestného rozhodnutia nie je tou časťou, ktorá podlieha princípu právnej istoty. Porušenie daného princípu je len odchýlenie sa od zistení vo výrokovej časti rozhodnutia. Civilné súdy sa preto môžu odchýliť od konštatovaní uvedených v odôvodnení trestného rozsudku, ak odchýlenie bude vyplývať z nimi vykonaného dokazovania, ktoré sú povinné vykonávať aj v oblasti konania Union banky v čase nadobúdania zmienek.

Materiálne nedostatky napadnutého rozsudku

38. Podľa žalobkyne bolo dôvodom vrátenia veci dovolacím súdom (2ObdoV/4/2019) nedostatočné odôvodnenie rozhodnutí inštančných súdov vo vzťahu k rozhodnutiam vydaným v trestnom konaní. V súvislosti so zmenkami boli vydané nasledovné rozhodnutia: trestný rozsudok, rozhodnutie Vrchného

štátneho zastupiteľstva v Olomouci z 28. marca 2002 č. 4VZv1/2001 a rozhodnutie Krajského súdu v Ostrave z 26. apríla 2012 sp. zn. 35T 4/2003 (ďalej len „rozsudok Krajského súdu v Ostrave“). Dôvodom ich skúmania je dohad, že zmenkový vzťah mohol vzniknúť na základe kauzálneho vzťahu. Taký dohad vyslovil bez dokazovania dovolací súd a vychádzal výlučne z odôvodnenia trestného rozsudku. Avšak v tejto veci, ako aj v trestných konaniach vedených súdmi v Českej republike bolo preukázané, že zmenky nemali a nemohli mať zabezpečovací charakter. Žalobkyňa poukázala na to, že kúpna zmluva bola uzatvorená po tom ako SPP zmenky vystavil a ako ich odovzdal do úschovy Union banke. Preto nemohla mať Union banka vedomosť o existencii zmlúv, ku ktorých zrušeniu došlo až po odkúpení zmeniek Union bankou a vyplatení ich ceny. Následne žalobkyňa uvádza nasledovné časti k podmienkam podľa § 17 ZZŠ, a to úmyselné konanie majiteľa zmenky (nepostačuje vedomá neobanlivosť), existencia úmyslu v čase nadobúdania zmenky a vznik škody dlžníkovi.

39. Ing. S. bol uznaný vinným z pokusu trestného činu porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku formou spolupáchateľstva, pričom trestné súdy nekonštatujú vznik škody. SPP ako žalovaný nebol poškodený a z celej veci profitoval. Union banka ako pôvodný vlastník zmeniek, tieto finančné zmenky kúpila a vyplatila kúpnu cenu, ktorá sa dostala do dispozície a priameho riadenia zo strany žalovanej. České súdy oslobodili spod obžaloby všetky osoby (pán L.) za kauzu týkajúcu sa tejto veci a konštatovali, že Union banka nemala vedomosť o fiktívnych zmluvách medzi SEZOOZ GROUP a SPP.

Trestné konanie voči Ing. S.

40. Trestný rozsudok je proti Ing. S. ako osobe, ktorá nepôsobila ako zástupca Union banky, ale ako zamestnanec žalovanej. Predmetom vyšetrovania boli najmä okolnosti, ktoré sú na jeho strane a strane žalovanej. Pre civilný súd nie je záväzný právoplatný výrok o vine konkrétnej osoby vyslovený len slovenskými súdmi. Rovnakú väzanosť má aj voči trestným rozhodnutiam iných krajín, s ktorými má Slovenská republika podpísanú dohodu o vzájomnom uznávaní rozhodnutí, resp. na úrovni Európskej únie. Preto súd musí rovnakú väzanosť venovať rozhodnutiam trestných orgánov v Slovenskej republike, ako aj v Českej republike.

41. ŠTS riešil veci, ktoré neboli pre jeho rozhodnutie dôležité a abstrahoval si kompetencie riešiť veci, ktoré spadajú do kompetencie civilných súdov, pričom v danej časti je odôvodnenie trestného rozsudku nepreskúmateľné, nepodložené dokazovaním a vzájomne rozporné. Žalobkyňa ešte podotkla, že okrem žalovanej, časť subjektov, ktorých sa odôvodnenie trestného rozsudku týka, nemala možnosť relevantne ovplyvniť rozhodovanie ŠTS.

42. Ako príklad nesprávnosti uvádza nasledovnú časť odôvodnenia trestného rozsudku, s ktorou sa treba podľa štvrtého uznesenia dovolacieho súdu vysporiadať: „záväzky medzi SPP a UB vysporiadané nie sú a SPP má ako zmenkový dlžník voči UB 350 mil CZK BEZ AKÉHOKOL'VEK PROTIPLNENIA ... prijatím plnenia zo strany SPP by teda došlo k bezdôvodnému obohateniu.“ Z trestného rozsudku však nie je zrejmé ako toto súd zistil, pričom by sa musel vysporiadať s tým, že obchodná spoločnosť SEZOOZ GROUP z peňazí Union banky vyplatila žalovanej alebo uviedla do jej dispozície prakticky celú sumu poníženú len o dohodnutú províziu pre SEZOOZ GROUP. Preto žalovaná nie je v tejto kauze poškodeným subjektom. Odmietaním úhrady zmenkovej sumy sa žalovaná obohacuje na úkor Union banky, resp. žalobkyne. SPP dostalo z úveru poskytnutého Union bankou: 70 000 000 CZK prevodom na účet SPP od SEZOOZ GROUP, 10 000 000 CZK prevodom na účet SPP od SEZOOZ GROUP, 135 762 497 CZK prevodom na účet GLOBE 21 od SEZOOZ GROUP (nové vedenie SPP potvrdilo, že v GLOBE 21 mali účasti, výpoveď Ing. G.) a 40 000 USD (1 209 520 CZK; kurz 30,328) prevodom na účet SPP od SEZOOZ GROUP; t. j. spolu 216 972 017 CZK. K danej sume treba pripočítať dohodnuté provízie pre pána L., E., či IMC Burzovní spoločnosť (ako potvrdili vo svedeckých výpovediach) a nákupy cenných papierov, ktoré boli vykonané v mene a na pokyn SPP.

43. Obchodná spoločnosť SEZOOZ GROUP a pán L. konali na účet SPP a vykonávali úkony v jeho mene. Viacerí svedkovia potvrdili (tretie osoby, osoby z prostredia SPP a sám pán L.), že SPP udelilo pánovi L. plnú moc. Potvrdili to svedkovia V. S., či pán T., ktorí potvrdil, že akcie nakupoval pre SPP,

kedy V. L. sa mu preukázal plnou mocou od žalovanej. Potvrdzuje to Ing. E., ako aj konanie Ing. O. a Ing. S.. To, že SEZOOZ GROUP, či pán L. akcie nakupoval pre SPP dokazuje aj rad listinných dôkazov. Žalobkyňa poukazuje na výpoveď svedka S., ktorý povedal, že už v januári 1999, krátko po transakciách s akciami, sa v médiách objavili správy, že L. nakupoval akcie pre SPP.

44. Nové vedenie SPP rokovalo s I.M.C. Burzovní společnost, a.s. ohľadom akcií Chemapol Group a nezrušilo plnú moc pánovi L.. Reakciou nového vedenia SPP je okrem vymáhania uznanej sumy voči SEZOOZ GROUP odmietanie úhrady zmeniek, za ktoré SPP dostalo finančné plnenie, o ktoré sa obohatilo.

45. Nemožno tak ako celkovo relevantné, už vôbec nie pre účely posúdenia dobromyseľnosti Union banky, posudzovať existenciu fiktívnej kúpnej zmluvy medzi SEZOOZ GROUP a SPP na kúpu technologických zariadení. Zástupcovia SPP nemohli byť danou zmluvou uvedení do omylu, keďže ju podpísali a museli o nej vedieť.

46. Toto všetko ŠTS v odôvodnení trestného rozsudku ignoroval a na základe vyššie citovanej konštrukcie o neexistencii protiplnenia pre SPP staval ďalšie zistenia. Základ odôvodnenia trestného rozsudku je podľa žalobkyne teda nesprávny, keďže žalovaná protiplnenie dostala. ŠTS konštatoval, že otázku dobromyseľnosti majiteľa zmenky pri jej nadobúdaní nemôže riešiť ako meritórnu, ale v určitých súvislostiach ju pri rozhodovaní o vine musí riešiť ako predbežnú, a to bez viazanosti iným rozhodnutím. ŠTS však konkrétne neuviedol „určité súvislosti“ a bez akéhokoľvek odôvodnenia konštatuje, že „osoby konajúce za UB pri krokoch súvisiacich s odkúpením zmenky, a to v súčinnosti s obžalovaným V. (T., I., O.) pri tomto konaní disponovali vedomosťou o skutočnom účele úkonov, predchádzajúcich vystaveniu zmeniek a nasledujúcich po ňom vrátane vytvárania vecne nepodloženého záväzku pre SPP.“ Tiež ŠTS uvádza, že v prípade vedomého konania na škodu vystaviteľa zmeniek postačuje aj vedomá neobstarlivosť. Uvedené konštatovanie ŠTS nepodložil vykonaným dokazovaním, neodôvodňuje a je v rozpore s výpoveďami svedkov, s listinnými dôkazmi a zisteniami trestných súdov Českej republiky vo veciach obžalovaného L..

Trestné konanie voči V. L.

47. Krajský súd v Ostrave vo svojom právoplatnom rozsudku (z 26. apríla 2012 sp. zn. 35T/4/2003), ktorým bol V. L. oslobodený spod obžaloby v časti týkajúcej sa tejto kauzy, uvádza po 10 rokoch dokazovania odlišné zistenie, a to že Union banka nekonala na škodu SPP, naopak sama bola poškodená a uvedená do omylu. Toto trestný súd podporuje dôkazmi, napríklad výpoveďami svedkov, ktoré žalobkyňa bližšie v odvolaní priblížila. Ide o nasledovné osoby: V. L., Ing. O., Ing. T., Ing. M., Ing. G., Ing. P., Ing. E., MUDr. K. Z., Ing. Z., Ing. N., K. I., Ing. I., I. T., Ing. G., S. S., Ing. E. a Ing. S.. Žalobkyňa zhodnotila, že sedemnást svedkov potvrdilo, že Union banka považovala zmenky za finančné a nevedela o žiadnej zmluve medzi SEZOOZ GROUP a žalovanou a že žalovaná mala z financií poskytnutých zo strany Union banky prospech. Žalobkyňa tieto dôkazy predložila, súd prvej inštancie ich však nevzal do úvahy a nevykonal výsluch pána L.. Súd nevzal do úvahy ani iné rozhodnutia trestných orgánov napriek tomu, že ich žalobkyňa predložila a toto nezdôvodnil.

Trestné konanie voči zástupcom Union banky

48. Štátny zástupca Vrchného štátneho zastupiteľstva v Olomouci svojím uznesením z 8. marca 2002 č. 4 VZv 1/2001 (ďalej len „uznesenie Vrchného štátneho zastupiteľstva“) zastavil trestné konanie voči zástupcom Union banky vo veci tejto kauzy. V danom konaní sa skúmali úkony Union banky a nie v konaní o vine Ing. S.. Právoplatne sa dokázalo, že Union banka nekonala vedome na škodu dlžníka. Orgány činné v trestnom konaní nezistili, že by bol Ing. O. pri podpísaní zmeniek uvedený do omylu, ďalej, že nie sú vierohodné dôkazy o vedomosti obvinených O. a T. o fiktívnosti obchodných vzťahov medzi SPP a SEZOOZ GROUP a že nebola preukázaná vedomosť obvinených o fiktívnych zmluvách medzi danými právnickými osobami a v rámci eskontného úverového vzťahu odkupovala jednoduché zmenky výstavcu. Žalobkyňa má za to, že dané rozhodnutie je dôkazom rovnakej sily ako odôvodnenie

trestného rozsudku. Napriek tomu, že rozhodnutie predložila súdu prvej inštancie, tento ho nevzal do úvahy, čo neodôvodnil a nevykonával ho ako dôkaz.

49. Na záver žalobkyňa skonštatovala, že napadnutý rozsudok trpí tak procesnými vadami, ako aj nedostatkami vecnej stránky zistenia veci. Tým, že súd prvej inštancie nevykonával riadne dokazovanie, a to ani len v miere podľa pokynov dovolacieho súdu, došiel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Pripojením si trestných spisov, ich analýzou a výsluchom svedkov by súd mohol vec riadne preskúmať, k čomu však nedošlo. Súdom prvej inštancie došlo na základe jedného dôkazu, ktorý zobral do úvahy k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia.

50. Podľa žalobkyne samotná žalovaná iniciovala záujem o získanie finančných prostriedkov od Union banky a na tento účel jej štatutárny orgán vykonal právne úkony, ktoré ju zaväzujú. Union banka za zmenky zaplatila zistenú sumu a je preukázaný rozsah a účel ich použitia podľa záujmu a na prospech žalovanej. Vzhľadom na to je v logickom rozpore tvrdenie o konaní Union banky na škodu SPP. Žalovaná ani nepreukázala akú škodu jej Union banka spôsobila, prípadne mala spôsobiť a žiadnu ani necharakterizuje, čo je časťou materiálneho riešenia sporu. Nové vedenie žalovanej usporiadalo vzťahy s obchodnou spoločnosťou SEZOOZ GROUP.

Vyjadrenie k odvolaniu

51. Žalovaná sa včas vyjadrila k odvolaniu. Má za to, že odvolacie dôvody neobstoja, a preto navrhuje potvrdiť napadnutý rozsudok vo všetkých výrokoch a žiada o priznanie náhrady trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

Viazanosť trestným rozhodnutím

52. Vo vzťahu k viazanosti všeobecného súdu v občianskom súdnom konaní poukázala žalovaná na nález Ústavného súdu z 23. novembra 2011 sp. zn. I. ÚS 269/2011 a uvádza, že ústavne súladný výklad § 135 OSP je, aby osoby zúčastnené na rozhodovaní o veci boli viazané odsudzujúcim rozsudkom vo vzťahu ku všetkým skutočnostiam, ktoré boli podmienkou odsúdenia odsúdeného a súdom boli zistené, čo platí aj o zistení vzniku škody u poškodeného v dôsledku protiprávneho konania odsúdeného. Má za to, že § 193 ods. 2 vety druhej (pravdepodobne mala na mysli § 135 ods. 2 vety druhej OSP, pozn. súdu) neumožňuje procesnému súdu, aby si vytvoril na predbežnú otázku názor nezávisle od výsledku konania, ku ktorému už došiel a právoplatne rozhodol iný súd v trestnom konaní. Všeobecné súdy nie sú oprávnené preskúmať správnosť a záväznosť právoplatných trestných rozsudkov a nepatrí im zasahovať do právnych vzťahov založených právoplatnými rozsudkami iných súdov, ktorými sú viazaní. Žalovaná poukazuje na protirečenie si žalobkyne, ak žalobkyňa na jednej strane namieta, že nebola zúčastnená trestného konania, v ktorom bol vydaný trestný rozsudok a na druhej strane cituje rozsudky českých súdov považujúce ich za smerodajné v tejto veci, napriek tomu, že príslušného konania sa žalobkyňa nezúčastnila. U orgánoch činných v trestnom konaní sa predpokladá právna erudícia. Je im zverené riešenie všetkých právnych otázok súvisiacich s trestným konaním, aj keď nespádajú do oboru trestného práva. V rámci riešenia predbežnej otázky sa môže jednať o otázku z ktoréhokoľvek právneho odboru, či už hmotnoprávnu alebo procesnoprávnu. Jedná sa o vyriešenie otázky, či určitý znak skutkovej podstaty trestného činu, ktorého obsah určuje iný právny predpis v konkrétnom prípade je, či nie je naplnený. Keďže predbežná otázka je vždy otázkou právnou, nie je nutné ani možné ju dokazovať. Orgány činné v trestnom konaní sú povinné vyhodnotiť a vyriešiť predbežnú otázku samostatne, t. j. bez akéhokoľvek podnetu a bez akejkolvek pomoci. Námietky žalobkyne sú podľa žalovanej zásahom do právoplatnosti rozsudkov vydaných v inom konaní, ktorým je súd viazaný.

Nepostupovanie podľa pokynov dovolacieho súdu

53. Žalovaná sa následne vyjadruje k odvolacím námietkam týkajúcim sa porušenia povinnosti postupovať podľa pokynov dovolacieho súdu a nevykonania dokazovania týkajúceho sa dôkazov predkladaných žalobkyňou v ďalších trestných veciach a výsluchom svedkov. Považuje ich za

nesprávne a v niektorých smeroch za rozporné s § 193 CSP a § 7 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok (ďalej len „TP“). Tvrdí, že z výroku o vine je nutné vychádzať ako z celku a brať do úvahy jeho právnu a skutkovú časť s tým, že rieši naplnenie skutkovej podstaty trestného činu konkrétnym konaním páchatel'a. Rozsah viazanosti rozhodnutím o tom, že bol spáchaný trestný čin a kto spáchal je daný tým do akej miery sú znaky skutkovej podstaty trestného činu zároveň významnými okolnosťami pre rozhodnutie o uplatnenom nároku. Týmto okruhom otázok je teda súd viazaný v tom zmysle, že si o nich nemôže urobiť ani prejudiciálny záver. Je žiadúce, aby súd v zásade vychádzal z rozhodnutí na to kompetentných orgánov, a len ultima ratio prišlo v odôvodnených prípadoch ku korekcii záverov iných kompetentných orgánov. Závazný je výrok rozhodnutia súdu, avšak výrok vychádza z dôkazov, ktoré boli vykonané v rámci konania pred súdom, pričom odôvodnenie ho vysvetľuje. To znamená, že nie je možné, aby výrok rozsudku vyhlásený v trestnom konaní nezodpovedal výsledkom dokazovania, pričom tento výrok o odsúdení a uložení trestu je zhrnutý v odôvodnení rozsudku.

Právna istota

54. Súd prvej inštancie bol pri svojom rozhodovaní viazaný štvrtým uznesením dovolacieho súdu, ako aj rozsudkom súdu prvej inštancie v spojení s rozhodnutím najvyššieho súdu. Nebol však viazaný trestnými rozsudkami vydanými v Českej republike, pretože rozhodnutia českých súdov nie sú záväzné pre slovenské súdy a nemožno ich považovať za ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít. Ďalej žalovaná poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 25Cdo 2365/2007, v zmysle ktorého nie je súd v občianskoprávnom konaní v zmysle § 135 ods. 1 OSP viazaný odsudzujúcim cudzozemským rozhodnutím, ktoré nebolo na území Českej republiky uznané. V tomto prípade rozsudky vydané v Českej republike neboli uznané v Slovenskej republike, žalobkyňa takýto dôkaz nepredložila, a preto súd na ne nemôže prihliadať.

Materiálna stránka veci

55. Poukaz žalobkyne na trestné konania V. L. a na výpovede svedkov Ing. O., Ing. I., Ing. M., Ing. G., Ing. P., Ing. E., MUDr. K. Z., Ing. Z., Ing. N., K. I., Ing. I., I. T., Ing. G., S. S., Ing. E. označila žalovaná za zúfalý pokus v snahe dosiahnuť zmenu výsledkov dokazovania v trestnom konaní, výsledkom ktorého bol trestný rozsudok.

56. Ďalej uvádza, že v rámci dovolania zo 6. februára 2019 poukázala na podstatné skutočnosti, ktoré preukázali, že Union banka konala vedome na ujmu dlžníka. Tento záver má byť preukázaný listinnými dôkazmi a výpoveďami svedkov. Ako to tvrdil L., Union banka v snahe získať pre seba majetkový prospech, vymyslela celý podvodný obchod, o čom svedčia listinné dôkazy, keďže ešte pred podpísaním samotných zmieniek sa aktívne angažovala prostredníctvom svojich zamestnancov na správnosti a platnosti vyhotovenia zmieniek, aby tieto nemali chybu. Tieto zmenky si ešte pred ich podpisom nechala priniesť do svojho sídla, o čom svedčí výpoveď O., prekontrolovala ich, pričom dobre vedela, že žiadna kauza sa k týmto zmenkám neviaže, jedná sa o čistý podvod, pretože žiadne technologické zariadenie sa nemalo financovať ani odkupovať, sama aktívne konala pri prevzatí zmieniek a V. L. iba poslúžil na to, aby boli indosované na jeho spoločnosť SEZOOZ GROUP a aby následne SPP ako žalovaný už nemohol činiť kauzálne námietky. V skutočnosti však V. L. tak ako vypovedal a nič na tom nemení ani zmena jeho výpovede, vystupoval ako sprostredkovateľ a nikdy ani predmetné zmenky neprevzal.

57. V priebehu celého konania, ale aj samotným trestnoprávnym konaním bolo preukázané, že Union banka vedela, že splnením zmenkového záväzku si štátny podnik SPP musí škodu uplatňovať proti málo solventnej spoločnosti SEZOOZ GROUP so značnými nákladmi, neistým úspechom a ďalekým časovým horizontom, že štátny podnik SPP, na základe dohodnutého scenára bude platiť spoločnosti SEZOOZ GROUP, čo sa aj stalo 4. decembra 1998 vo výške 10 000 000 USD, ale Union banka na prevod ani neupozornila, hoci mala zmenky v úschove. Union banka vedela, že kúpna zmluva a ostatné nadväzujúce dokumenty sú simulované a vedela tak o všetkých námietkach štátneho podniku SPP voči SEZOOZ GROUP. Z uvedeného jednoznačne vyplýva tak ako to uzavrel aj konajúci trestný súd, že

Union banka konala vedome na škodu štátneho podniku SPP.

58. Najmenej presvedčivou skutočnosťou je podľa žalovanej, že žalobkyňa (pravdepodobne má namysli Union banku ako pôvodnú žalobkyňu, pozn. najvyššieho súdu) vyplatila a poukázala dohodnutú kúpnu cenu viac ako 324 000 000 Kč, teda dodržala kúpnu zmluvu o prevode zmeniek a spôsobila žalovanej prospech a nie škodu, ide o prekvapujúce a zavádzajúce tvrdenie. Tvrdenie žalobkyne o spôsobi prospechu žalovanej pri prevode zmeniek na seba za zisk je v rovine ničím nepodloženého vykonštruovaného tvrdenia bez akéhokoľvek dôkazu, dokonca v rozpore so všetkými zisteniami orgánov činných v trestnom konaní. Indosáciou zmeniek sa žalobkyňa zaradila medzi veriteľov, ktorí majú zhoršiť postavenie zmenkového dlžníka tým, že zmenku indosovali za účelom navodenia abstraktného účinku indosamentu.

59. Ak žalobkyňa tvrdí, že nemala záujem zbaviť prvého majiteľa, SEZOOZ GROUP, uplatnenia námietok voči žalovanej, tak je to absurdné a nezmyselné tvrdenie. Ustanovenie § 17 ZZŠ hovorí o zodpovednosti majiteľa pri nadobúdaní zmenky na jeho vedomé konanie na škodu dlžníka a nie na škodu predchádzajúceho majiteľa zmenky. Podľa tohto ustanovenia ide o uplatňovanie námietok zo strany dlžníka (v danom prípade žalovanej) a nie zo strany predchádzajúceho majiteľa.

60. Žalobkyňa sa snaží zastrieť svoj právny úmysel, ktorým sledovala zbaviť možnosti uplatnenia námietok práve žalovanú. To je odpoveď, prečo tak rýchlo po podpísaní zmeniek „pod réžiou Union banky“ došlo k indosácii zmeniek na Union banku. Union banka vedela aj to, že finančné prostriedky sa mali poskytnúť žalovanej bez indosácie zmeniek, ktoré sa mali podľa výslovného znenia kúpnej zmluvy uložiť v Union banke do úschovy. To potvrdzuje aj skutočnosť, že zástupca Union banky zmenky skutočne prevzal, a to na základe dohody, ktorá bola uzavretá v ten istý deň ako kúpna zmluva (protokol o odovzdaní a prevzatí zmeniek). Aj tieto skutočnosti dokazujú, že žalobkyňa konala vedome na škodu žalovanej. Vychádzajúc z uvedeného je v danej veci rozhodujúca vedomosť žalobkyne o námietkach v čase prevodu zmeniek a jej konanie na škodu dlžníka.

61. Pokiaľ sa jedná o prednesené vyjadrenia právneho zástupcu na pojednávaní ohľadne plnenia v prospech SPP, po niekoľkokrát a opakovane žalovaná tvrdí, že neobdržala žiadne plnenie od Union banky a ani od súčasnej žalobkyne a pokiaľ išlo o nejaké plnenie, boli to plnenia v súvislosti s inými transakciami, ktoré boli uzavreté medzi vtedajším generálnym riaditeľom Ing. O. a V. L. (čl. 2687 spisu, kde L. uviedol, že pokiaľ hovoril o zmluve medzi SPP a obchodnou spoločnosťou SEZOOZ GROUP, tak táto zmluva sa týkala iných finančných transakcií). Tvrdenie žalobkyne, že Union banka vyplatila SPP dlžnú sumu je nielenže nepravdivé, ale aj zavádzajúce. Žalobkyňa nepredložila o tejto skutočnosti žiaden doklad, ktorý navyše ani neexistuje. Z vykonaných dôkazov je zrejmé, že Union banka plnila obchodnej spoločnosti SEZOOZ GROUP a toto bolo preukázané aj v trestnom konaní, kedy na to súdy pri svojom rozhodovaní poukázali.

62. Žalobkyňa (pravdepodobne mala na mysli, že žalovaná, pozn. súdu) preukázala, že SPP od Union banky ani od SEZOOZ GROUP neobdržala žiadne plnenie a žalobkyňa toto svoje nepravdivé tvrdenie ničím nepreukázala a ani preukázať nemohla. Union banka teda nadobudla zabezpečovacie zmenky zmenkovým spôsobom a pri ich nadobúdaní konala vedome na škodu dlžníka. Abstraktnosť zmenkovej pohľadávky, ktorú Union banka nadobudla sa však nematerializovala, dlžníkovi, teda žalovanej, voči nadobúdateľovi zostávajú zachované i po osamostatnení zmenky všetky námietky, ktoré mohol uplatniť voči prevodcovi zmenky. Právny zástupca žalobkyne uviedol, že žalobkyňa nemá nič spoločné s podvodným konaním Union banky so svojim zmluvným partnerom, ktorého si sama vybrala a s ktorým uzatvárala rôzne zmluvy, aj kauzálné zmluvy, k predchádzajúcim zmenkám. To podľa žalovanej svedčí o tom, že on sám vedel a priznal podvodné konanie Union banky na škodu dlžníka a že prevod so SEZOOZ GROUP na Union banku bol vykonaný so snahou dosiahnuť abstraktný účinok rubopisu, a to za účelom sťaženia procesného postavenia vystaviteľa, čo je konaním na škodu žalovanej.

Odvolacia replika

63. Žalobkyňa tvrdí, že súd sa mal zaoberať a podrobiť konfrontácii vydané rozhodnutia v trestných veciach aj českých súdov, ktoré vzájomne súvisia s prejednávanou vecou. Až na základe konfrontácie a vyhodnotenia si odporujúcich skutočností mal pristúpiť k hodnoteniu dôkazov a k následnému spravodlivému zdôvodneniu rozhodnutia. Žalobkyňa sa nezúčastnila žiadneho z uvedených trestných konaní, v ktorom by mohla uplatňovať svoje práva a využiť princíp „rovnosti zbraní“, nedáva potom žiadnu vnútornú logiku to, aby sa do úvahy bralo iba jedno súvisiace trestné konanie bez toho, aby sa ignorovali dôkazy a skutočnosti vyplývajúce z ostatných trestných konaní, ktoré s prejednávanou vecou tak isto súvisia. Súd prvej inštancie sa takýmto selektívnym dôrazom iba na závery vyplývajúce z trestného rozsudku chcel vyhnúť navzájom si odporujúcim dôkazom. Takýto postup má za následok porušenie práva na spravodlivý proces, pretože je povinnosťou súdu vyhodnotiť a zdôvodniť jednotlivé dôkazy, a to aj vzájomne si odporujúce a dostatočne zrozumiteľne uviesť, prečo niektoré z nich pokladá za nevierohodné, prečo niektoré odmietol vziať pri formulovaní rozhodnutia do úvahy, prípadne aj prečo sa niektorými dôkaznými návrhmi odmietol zaoberať vôbec.

64. Podľa žalobkyne je pre civilný súd záväzný len samotný výrok trestného rozhodnutia a nie odôvodnenie, a preto je povinnosťou civilného súdu vykonať samostatné dokazovanie aj vo veciach, ktoré sú súčasťou odôvodnenia.

65. Súd prvej inštancie bol povinný svoje závery riadne, racionálne a ústavne konformne odôvodniť (čl. 2 ods. 3 CSP), a to takým spôsobom, aby predošlé rozhodnutia v tejto veci (druhé uznesenie dovolacieho súdu) neboli ignorované, ale práve naopak, aby sa s nimi súd argumentačne vysporiadal, a tiež aby sa vypořiadal s tým, prečo rozhodol inak ako v predchádzajúcich rozhodnutiach v tej istej veci. Súd prvej inštancie nepostupoval objektívne, ak v hodnotiacej časti neopodstatnene vybral len určité dôkazy, ktoré viedli k jednostrannému záveru. Aj z tohto dôvodu, keďže takéto odôvodnenie absentuje, je napadnuté rozhodnutie postihnuté vadou nepreskúmateľnosti.

66. Podľa žalobkyne je potrebné v rámci dokazovania vedomosti Union banky o konaní na škodu žalovanej skúmať všetky trestné konania, ich priebeh a výsledky; pripojiť si trestné spisy, vykonať ich podrobnú analýzu, vysporiadať sa s ich závermi a v prípade potreby doplniť dokazovanie.

Odvolacia duplika

67. Žalovaná uviedla, že podľa § 163 TP musí rozsudok obsahovať odôvodnenie, pričom ďalej špecifikovala náležitosti odôvodnenia. Trestný rozsudok v rámci svojej štruktúry je záväzný pre toto konanie. Ustanovenie § 193 CSP neumožňuje súdu, aby si vytvoril na predbežnú otázku iný názor.

68. Žalobkyňa navrhla skúmať všetky trestné konania, ich priebeh a výsledky. Podľa žalovanej však prieskum trestného rozsudku, ako aj rozhodnutí českých súdov je zásah do právoplatnosti rozsudkov vydaných v trestnom konaní. Takýto návrh nemá oporu v zákone a medzinárodnej zmluve, je porušením právnych predpisov na úseku civilného, trestného a medzinárodného práva.

69. Vykonané dôkazy, ktoré sú zhrnuté v rozsudkoch vo veciach prejednávaných ŠTS a najvyšším súdom sú v úplnej zhode aj s dôkazmi, ktoré boli predložené konajúcemu súdu.

70. Najvyšší súd ako súd odvolací (§ 34 ods. 3 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP) stranou sporu, v neprospech ktorej bol napadnutý rozsudok vydaný (§ 359 CSP), proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 1 CSP), po nariadení pojednávania a zopakovaní dokazovania (§ 385 ods. 1, § 383, § 177 ods. 1 a § 188 ods. 1 CSP), viazaný rozsahom odvolania (§ 379 CSP), odvolacími dôvodmi (§ 380 ods. 1 CSP), dospel k záveru, že vo veci musí rozhodnúť sám [§ 390 CSP v spojení s § 389 ods. 1 písm. b) CSP], a to tak, že napadnutý rozsudok mení (§ 388 CSP) v jeho celom rozsahu, keď zmenkový platobný rozkaz ponecháva v platnosti v celom rozsahu a žalobkyni priznáva nárok na náhradu trov konania na súde prvej inštancie, trov odvolacieho konania a trov dovolacieho konania.

71. Podľa § 390 CSP, odvolací súd sám rozhodne vo veci, ak:

- a) rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo už raz odvolacím súdom zrušené, vec bola vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie a
- b) odvolací súd koná a rozhoduje o odvolaní proti novému rozhodnutiu súdu prvej inštancie.

72. Podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

73. Podľa § 388 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

74. Podľa § 175 ods. 1 OSP, ak navrhovateľ predloží v prvopise zmenku alebo šek, o pravosti ktorých niet dôvodu pochybovať, a ďalšie listiny potrebné na uplatnenie práva, súd vydá na jeho návrh zmenkový platobný rozkaz alebo šekový platobný rozkaz, v ktorom odporcovi uloží, aby do troch dní zaplatil požadovanú sumu a uhradil trovy konania alebo aby v tej istej lehote podal námietky, v ktorých musí uviesť všetko, čo proti zmenkovému platobnému rozkazu alebo šekovému platobnému rozkazu namieta. Zmenkový platobný rozkaz alebo šekový platobný rozkaz sa musí doručiť do vlastných rúk odporcu. Ak nemožno návrhu na vydanie zmenkového platobného rozkazu alebo šekového platobného rozkazu vyhovieť, nariadi súd pojednávanie.

75. Podľa § 175 ods. 4 OSP, ak odporca podá včas námietky, súd nariadi na ich prejednanie pojednávanie; na námietky podané neskôr už nemožno prihliadať. V rozsudku súd vysloví, či zmenkový platobný rozkaz alebo šekový platobný rozkaz ponecháva v platnosti alebo či ho zrušuje a v akom rozsahu. Opravným prostriedkom len proti výroku o trovách konania je odvolanie, o ktorom bez pojednávania rozhodne súd, ktorý vydal zmenkový platobný rozkaz alebo šekový platobný rozkaz.

76. Podľa § 193 CSP, súd je viazaný rozhodnutím ústavného súdu o tom, či určitý právny predpis nie je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavným zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná. Súd je tiež viazaný rozhodnutím ústavného súdu alebo Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa týkajú základných ľudských práv a slobôd. Ďalej je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihnutelný podľa osobitného predpisu, a o tom, kto ich spáchal, ako aj rozhodnutím o osobnom stave, vzniku alebo zániku spoločnosti.

77. Podľa § 194 CSP, (1) otázku, o ktorej má právomoc rozhodovať iný orgán verejnej moci ako orgán podľa § 193, môže súd posúdiť sám, nemôže však o nej rozhodnúť. (2) Ak bolo o otázke podľa odseku 1 rozhodnuté, súd na také rozhodnutie prihliadne a vysporiada sa s ním v odôvodnení rozhodnutia.

78. Podľa čl. I § 17 ods. 1 ZZŠ, kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka. Ak je žalovaný zo zmenky ten, koho zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, možno majiteľovi robiť námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom vždy.

79. Podľa čl. I § 20 ods. 1 ZZŠ, indosament po sročnosti zmenky má rovnaké účinky ako indosament pred sročnosťou. Ale ak bola zmenka indosovaná až po proteste pre neplatenie alebo po uplynutí lehoty na protest, má indosament len účinky obyčajného postúpenia.

80. Najvyšší súd v prvom rade ustáli rozhodnú právnu úpravu pre svoje odvolacie konanie, a to vzhľadom na intertemporálnu právnu normu obsiahnutú v § 471 ods. 2 CSP. Inštitút zmenkového platobného rozkazu bol vypustený z právneho poriadku (nová úprava CSP). Jeho ponechanie pri živote (§ 471 ods. 2 CSP) je opodstatnené len na konanie o zmenkovom platobnom rozkaze, a to v rozsahu

ustanovenia § 175 OSP, ktoré v novej právnej úprave absentuje (III. ÚS 387/2021). Dané ustanovenie bolo v priebehu celého konania viackrát novelizované a nakoniec ešte za účinnosti OSP aj vypustené. V tomto prípade bol zmenkový platobný rozkaz doručený štátnemu podniku SPP vystupujúcemu vtedy v procesnom postavení odporcu do 23. decembra 2015. Preto sa inštitút zmenkového platobného rozkazu spravuje právnou úpravou tohto inštitútu účinnou do 22. decembra 2015 (§ 372y ods. 2, § 372t a § 372p ods. 1 OSP). Žalobkyňa podala odvolanie proti napadnutému rozsudku, teda rozhodnutiu, ktorým súd prvej inštancie rozhodol o námietkach proti zmenkovému platobnému rozkazu. Konanie o odvolaní proti takému rozhodnutiu (napadnutému rozsudku) však nie je konaním o zmenkovom platobnom rozkaze, preto sa naň nevzťahuje použitie OSP tak, ako to upravuje § 471 ods. 2 CSP (R 79/2018).

81. Predtým ako najvyšší súd uvedie, ako sa vysporiadal s jednotlivými odvolacími námietkami, považuje za vhodné konštatovať, že zistil dôvodnosť odvolania pre také nesprávnosti, ktoré odôvodňujú zrušenie napadnutého rozsudku [§ 389 ods. 1 písm. b) CSP]. Najvyšší súd však v tejto veci zrušil už dve rozhodnutia súdu prvej inštancie (druhý rozsudok krajského súdu a tretí rozsudok krajského súdu). V oboch prípadoch rozhodol aj o vrátení veci na ďalšie konanie, po čom nasledovalo vydanie vo veci nových rozhodnutí súdu prvej inštancie (tretí rozsudok krajského súdu a štvrtý rozsudok krajského súdu). Najvyšší súd konajúci a rozhodujúci o odvolaní proti napadnutému rozsudku ako novému rozhodnutiu súdu prvej inštancie tak s prihliadnutím na dĺžku súdneho konania (od roku 1999) musí sám vo veci rozhodnúť. Zákonné predpoklady (§ 390 CSP) na tento postup sú vzhľadom na uvedené splnené, pričom nezáleží, či k zrušeniu skoršieho rozhodnutia súdu prvej inštancie a vráteniu veci na ďalšie konanie došlo za účinnosti OSP [I. ÚS 227/2018 (34/2018), I. ÚS 218/2019, II. ÚS 531/2018, I. ÚS 570/2017, III. ÚS 379/2017].

Vysporiadanie sa s odvolacími námietkami

82. Žalobkyňa primárne namieta voči postupu súdu prvej inštancie týkajúceho sa riešenia otázky, či Union banka konala pri nadobúdaní zmienek vedomo na škodu žalovanej. V prvom rade namieta, že súd prvej inštancie použil ako jediný dôkaz trestný rozsudok, resp. že súd iné neuvádza. Urobil to tak, že nekriticky prevzal odôvodnenie trestného rozsudku, ktorým však nie je viazaný a nevykonal vlastné dokazovanie. Zároveň trestný rozsudok ani nevykonal ako dôkaz, no namieta, že súd nevykonal nielen prvostupňový, ale ani odvolací rozsudok, ktoré si zadovážil. Tvrdí, že síce jej bol trestný rozsudok v priebehu konania doručený žalovanou, avšak rozhodnutia v znení, ktoré si súd pripojil jej doručené neboli.

Nevykonanie dôkazu

83. Najvyšší súd k tomu uvádza, že s trestným rozsudkom boli strany sporu oboznámené. Trestný rozsudok bol vydaný 3. marca 2017. Ako prílohu k podaniu datovanému k 21. aprílu 2017 (č. l. 2832) ho žalovaná predložila do konania (č. l. 2833), na čo ho súd prvej inštancie doručil žalobkyni na vedomie (č. l. 2846 a 2847). Súd prvej inštancie však pri tom nezostal, hoci mohol (§ 129 ods. 1 OSP), ale na najbližšom pojednávaní doplnil dokazovanie, a to prečítaním trestného rozsudku na pojednávaní uskutočnenom 17. mája 2017 (č. l. 2849). Od vtedy (aj do vydania najbližšieho súdneho rozhodnutia vo veci, a to štvrtého rozsudku súdu prvej inštancie) mala žalobkyňa možnosť sa k danému rozhodnutiu vyjadriť, a to nielen písomne, ale aj ústne na pojednávaní [napr. v poradí štvrtom konaní na pojednávaní uskutočnenom 17. mája 2017 (č. l. 2899), 31. mája 2017 (č. l. 2870), 21. júna 2017 (č. l. 2908)].

84. Z podania urobeného v odvolacom konaní zavŕšenom štvrtým rozsudkom odvolacieho súdu (č. l. 2950) vyplýva, že žalovaná ako jeho prílohu predkladá najvyššiemu súdu trestný rozsudok s vyznačenou doložkou právoplatnosti a uznesenie najvyššieho súdu zo 7. decembra 2017 sp. zn. 5To/3/2017 (ďalej len „trestné uznesenie“). V súdnom spise sa však ako príloha daného podania uvedené rozhodnutia nenachádzajú, pričom zo súdneho spisu, ako ani z odôvodnenia štvrtého rozsudku odvolacieho súdu nevyplýva, že by ich odvolací súd vykonal. Z odôvodnenia druhého uznesenia dovolacieho súdu však vyplýva vedomosť najvyššieho súdu o trestnom uznesení. Zároveň dovolací súd pri svojom rozhodovaní vychádzal z toho znenia trestného rozsudku, ktoré malo byť žalovanou predložené ešte pred súdom

prvej inštalancie (odsek 27.4 odôvodnenia druhého uznesenia dovolacieho súdu). V ďalšom, v poradí piatom konaní, si súd prvej inštalancie vyžiadal (č. l. 3305) od ŠTS prvostupňové a odvolacie rozhodnutia vydané vo veci vedenej pod sp. zn. BB-3T/14/2012. V spise sú následne na to založené také rozhodnutia, a to teda trestný rozsudok, ale už s vyznačenou doložkou právoplatnosti (č. l. 3307) a trestné uznesenie (č. l. 3320).

85. Zo súdneho spisu, ako ani z odôvodnenia napadnutého rozsudku však nevyplýva, že by odvolací súd vykonal dôkazy danými listinami, na ktorých je zachytený trestný rozsudok s vyznačenou doložkou právoplatnosti a trestné uznesenie alebo že by boli tieto listiny žalobkyni doručené. Konštatovanie súdu prvej inštalancie urobené na pojednávaní, že odpisy všetkých listín boli v priebehu konania stranám sporu doručené a mali možnosť sa s nimi oboznámiť (č. l. 3375) preto nemá podklad v súdnom spise. Na daný záver nemá vplyv ani to, že strany sporu nežiadali, aby boli osobitne oboznámené s listinnými dôkazmi založenými v spise. Ide totiž výlučne o činnosť súdu, ktorú vykonáva bez ohľadu na to, či strany o to žiadajú alebo nie.

86. Súd prvej inštalancie napriek uvedenému odkazuje na trestný rozsudok a trestné uznesenie ako na podklady pre prijatie záveru, že žalovaná preukázala, že Union banka pri nadobúdaní zmienek konala na škodu SPP ako zmenkového dlžníka, keď od počiatku mala Union banka vedomosť o fiktívnom charaktere zmlúv uzavretých medzi SPP a obchodnou spoločnosťou SEZOOZ GROUP (odsek 34. a 44 odôvodnenia napadnutého rozsudku). Súd pri tom vychádzal z poznatku, že trestný rozsudok nadobudol právoplatnosť, a to na základe trestného uznesenia, ktoré potvrdilo jeho vecnú správnosť zamietnutím odvolania Ing. S.. Dokonca výslovne (sám sa odvolávajúc na trestný rozsudok) prevzal celé právne posúdenie právnej otázky podľa § 17 ZZŠ z odôvodnenia trestného rozsudku, a teda tak právny záver o vedomom konaní majiteľa zmenky na škodu dlžníka pri nadobúdaní zmenky, ako aj skutkové okolnosti, na podklade ktorých k takému záveru ŠTS dospel (odsek 35., 42. a 44. z odôvodnenia napadnutého rozsudku).

87. Najvyšší súd uvádza, že v spise nachádzajúce sa listiny, na ktorých je zachytený trestný rozsudok (č. l. 2833 a č. l. 3307), sú totožné s výnimkou prvej strany, keď na v spise skôr založenej listine je navyše odtlačok pečiatky žalovanej, ktorý informuje o okamihu doručenia (pravdepodobne pre interné účely žalovanej) a na druhej strane v spise neskôr založená listina je navyše opatrená doložkou právoplatnosti. Súd prvej inštalancie vychádzal z trestného rozsudku, ale už ako právoplatného rozhodnutia, a to práve v spojení s trestným uznesením. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku však nevyplýva, že by súd vykonal iné dôkazy, ktoré by mali preukazovať skutkové okolnosti, na podklade, ktorých dospel k právnemu záveru v intenciách § 17 ZZŠ. Z uvedeného tak vyplýva, že súd prvej inštalancie v rámci skutkového a právneho hodnotenia na účely naplnenia § 17 ZZŠ nekonal v plnej jurisdikcii, a teda prevzal skutkové a právne závery vyjadrené v odôvodnení iného súdu. Súd prvej inštalancie tak vztiahol prejudiciálny účinok na trestný rozsudok, čomu aj napovedá citácia ustanovenia § 193 CSP v odôvodnení napadnutého rozsudku, ktoré upravuje otázku prejudiciality v civilnom procese, a teda kauzálny vzťah medzi rozhodnutiami orgánov verejnej moci. Správnosťou riešenia prejudiciality súdom prvej inštalancie sa najvyšší súd zaoberá ďalej v odôvodnení tohto rozhodnutia.

88. Čo však považuje najvyšší súd za podstatné je, že prejudiciálny účinok môže mať rozhodnutie orgánu verejnej moci, ktoré nadobudlo právoplatnosť (R 40/2013, R 27/1992, R 34/1991), pretože len vtedy disponuje vlastnosťou záväznosti. Právoplatnosť ako vlastnosť trestného rozsudku tak bola pre súd prvej inštalancie relevantná, a teda nepostačovalo vykonanie dôkazu tou listinou, na ktorej je zachytený trestný rozsudok neopatrený doložkou právoplatnosti (č. l. 2833). Námetka nevykonania trestného rozsudku a trestného uznesenia je tak dôvodná.

Viazanosť odôvodnením trestného rozhodnutia

89. Napriek tomu, že listiny, z ktorých súd prvej inštalancie vyvodil právoplatnosť trestného rozsudku, neboli vykonané resp. doručené žalobkyni, najvyšší súd považuje za potrebné pre rozhodnutie v tejto veci sa vysporiadať so samotnou otázkou viazanosti konajúcich civilných súdov trestným rozsudkom.

Taktiež vzhľadom na námietky žalobkyne, rovnaké posúdenie urobí vo vzťahu k trestným rozhodnutiam cudzích orgánov, z ktorých vyvodzuje pre seba priaznivé dôsledky v tejto veci.

90. Z ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít vyplývajú nasledovné závery v otázke kauzálneho vzťahu medzi rozhodnutiami civilných a trestných súdov. Súd rozhodujúci v civilnom sporovom konaní je viazaný právoplatným rozsudkom vydaným v trestnom konaní, a to len v časti jeho odsudzujúceho výroku o vine. Súd tak nie je viazaný odôvodnením odsudzujúceho rozsudku. Je preto potrebné vychádzať z daného výroku ako z celku s tým, že rieši naplnenie zákonných znakov skutkovej podstaty trestného činu konkrétnym konaním páchateľa. Rozsah viazanosti civilného súdu rozhodnutím o tom, že bol spáchaný trestný čin a kto ho spáchal, je teda daný tým, do akej miery sú zákonné znaky skutkovej podstaty trestného činu obsiahnuté v odsudzujúcom výroku zároveň okolnosťami významnými pre rozhodnutie civilného súdu. Tieto závery už prijal bývalý Najvyšší súd Českej socialistickej republiky vo svojej správe z 24. októbra 1979 sp. zn. Cpj 35/78, uverejnenej v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávanej Najvyšším súdom Československej socialistickej republiky pod č. 22 v ročníku 1979.

91. Najvyšší súd už skôr zodpovedal, ktorú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít Československej socialistickej republiky možno považovať za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu (R 71/2018), keď okrem iného ide o naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných najvyššími súdmi daného štátu. K tomu však najvyšší súd dopĺňa, poukazujúc na uvedenú správu Najvyššieho súdu Českej socialistickej republiky, že v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávanej Najvyšším súdom Československej socialistickej republiky neboli napriek názvu zbierky uverejňované len rozhodnutia alebo stanoviská. Išlo aj o zovšeobecňujúce materiály, ktoré svojím obsahom a formou nepripomínali klasické judikáty, ale bolo bežné ich uverejňovanie v zbierke [KRÁLÍK, L. 2022. Publikace československé judikatury po roce 1945. In Štát a právo [online]. 2022, vol. 9, no. 4, s. 247 [cit. 12-01-2026]. ISSN 2644-643X. Dostupné na: <https://www.prf.umb.sk/app/cmsSiteAttachment.php?ID=7732>].

92. Najvyšší súd Českej socialistickej republiky v uvedenej správe vykladal právnu normu, podľa ktorej je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin a kto ho spáchal. Predmetná právna norma je obsiahnutá v § 135 ods. 1 OSP v jeho akomkoľvek znení, ako aj v § 193 CSP. Preto sú uvedené závery použiteľné v akomkoľvek občianskom súdnom, resp. civilnom sporovom konaní, ktorý sa spravuje OSP alebo CSP, a to v ich akomkoľvek znení.

93. To potvrdzuje aj ďalšia rozhodovacia prax, ktorá závery prijaté Najvyšším súdom Českej socialistickej republiky neprekonala, keď ich buď výslovne prevzala (napr. 3Cdo/101/2012, 3Cdo/223/2016 a 4Cdo/28/2021) alebo na ne inak nadviazala. To platí tak vo vzťahu k vlastnosti rozhodnutia (právoplatnosť), jeho záväznej časti (výrok), povahe (odsudzujúci výrok) a rozsahu záväznosti (výrok v celosti). Ústavne konformný výklad § 135 ods. 1 OSP totiž vyžaduje, aby súd rozhodujúci v občianskoprávnom konaní o náhrade škody spôsobenej trestným činom, bol viazaný právoplatným odsudzujúcim rozsudkom trestného súdu (jeho výrokovou časťou), a to vo vzťahu ku všetkým skutočnostiam, ktoré boli podmienkou odsúdenia páchateľa za tento trestný čin (Uznesenie najvyššieho súdu zo 17. mája 2012 sp. zn. 1Obdo/41/2011). V občianskom súdnom konaní je súd viazaný nielen rozhodnutím súdu v trestnom konaní o tom, že bol spáchaný trestný čin a kto ho spáchal, ale aj právnou kvalifikáciou skutku a tým aj formou zavinenia predpokladaným trestným zákonom (R 35/1993). Odsudzujúci výrok o vine má jednak skutkovú časť (vetu), a jednak právnu časť, teda právnu vetu a právnu kvalifikáciu (stanovisko v trestnej veci R 14/2019). Rozsah viazanosti všeobecného súdu rozsudkom vydaným v trestnom konaní pri rozhodovaní v občianskom súdnom konaní v prípadoch, v ktorých sa zákonné znaky skutkovej podstaty trestného činu zhodujú s okolnosťami relevantnými, resp. podstatnými pre rozhodnutie v občianskoprávnom konaní, nemožno obmedziť len na závery o protiprávnom konaní, t. j. o spáchaní trestného činu, a o tom, kto ho spáchal [Nález ústavného súdu z 23. novembra 2011 sp. zn. I. ÚS 269/2011 (77/2011)].

94. Pre civilný súd tak v zmysle § 193 CSP (resp. § 135 ods. 1 OSP nie je záväzné riešenie tých predbežných otázok, ktoré neboli vlastným predmetom právoplatne skôr skončeného konania pred iným orgánom (vrátane súdu v inej veci). Iný orgán totiž o nich nerozhoduje vo výroku, ale vysporiadava sa s nimi v odôvodnení svojho rozhodnutia.

95. Ako už bolo uvedené, súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie na skutkových zisteniach a právnych záveroch ŠTS vyjadrených v odôvodnení trestného rozsudku. Súd prvej inštancie výslovne odkazuje na odôvodnenie trestného rozsudku a vykladá ho. Okrem právnej kvalifikácie (pokusu trestného činu porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku) pritom z odôvodnenia napadnutého rozsudku nevyplýva celý odsudzujúci výrok, teda skutková časť a právna veta. V zmysle ustálenej rozhodovacej praxe však civilný súd nie je viazaný odôvodnením trestného rozhodnutia, ale len jeho výrokom. Súd prvej inštancie tak nepostupoval správne, ak vychádzal z odôvodnenia trestného rozsudku, a to bez toho, aby o okolnostiach relevantných pre svoj predmet konania vykonal vlastné dokazovanie, resp. vyhodnotil aj iné dôkazy, tvrdenia strán sporu a iné skutočnosti, ktoré nepodliehajú dokazovaniu. Prípadne ak aj tak fakticky urobil, z odôvodnenia napadnutého rozsudku to nevyplýva.

96. Žalobkyňa robí námietky aj priamo voči trestnému rozsudku. Taký druh rozhodnutia však nepodlieha preskúmaniu zo strany civilného súdu, no na dané námietky možno nahliadať ako na argumentáciu, prečo nevychádzať z trestného rozsudku. Tu však už strany sporu odpoveď dostali, a teda, že civilný súd nie je viazaný odôvodnením súdneho rozhodnutia vydanom v trestnom konaní. Vysporiadanie sa so závermi ŠTS zo strany konajúcich súdov sledoval aj najvyšší súd vo štvrtom uznesení dovolacieho súdu. Potreba sa vysporiadať však neznamená povinnosť prevziať závery iného orgánu vyjadrené v jeho rozhodnutí (ŠTEVČEK, M. a kol. Civilný sporový poriadok. 2. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 794). Preto je na súde, aby vysvetlil, či ide o rozhodnutie, ktorým je viazaný (§ 193 CSP) alebo na ktoré má prihliadnuť (§ 194 CSP).

97. Otázka vedomého konania majiteľa zmenky na škodu dlžníka pri nadobúdaní zmenky v intenciách § 17 ZZŠ je hmotnoprávnou otázkou týkajúcou sa súkromnoprávnych vzťahov. Nie je však vlastným predmetom civilného sporového konania, o ktorej by súd rozhodoval vo výroku, ale sa s ňou, ak je pre účely rozhodnutia relevantná, môže, resp. má ako s predbežnou vysporiadať v odôvodnení svojho rozhodnutia. Nejde tak o prejudiciálnu otázku v intenciách § 193 a § 194 CSP (resp. § 135 ods. 1 a 2 OSP; súdy konali ešte aj za účinnosti daného zákona, a preto boli pre ne v príslušnom čase relevantné tieto ustanovenia), keďže takou otázkou môže byť len tá, o ktorej patrí rozhodnúť inému orgánu (1Cdo/133/2009). Preto jej riešením nemôže byť iný súd viazaný; bol by viazaný len tým, čo bolo vlastným predmetom konania, a teda v tomto prípade otázkou platnosti zmenkového platobného rozkazu, resp. povinnosti žalovanej zaplatiť príslušnú zmenkovú sumu.

98. Z rovnakých dôvodov to platí aj vo vzťahu k orgánom činným v trestnom konaní (§ 9 zákona č. 141/1961 o trestnom konaní súdnom, resp. § 7 TP). Svojím charakterom ide o právnu otázku súkromného práva, ku ktorej riešeniu je potrebné dôjsť na podklade zistených skutkových okolností. Tieto skutkové okolnosti, ale aj samotné právne posúdenie však môže byť relevantné tak pre prejednávanie a rozhodovanie súkromnoprávnych sporov, ako aj pre trestné stíhanie. Preto rovnaké skutkové okolnosti môžu podliehať dokazovaniu pred civilným a aj pred trestným súdom. V zmysle doktríny plnej jurisdikcie však civilný súd nie je viazaný skutkovými a právnymi závermi iného orgánu na účely posúdenia súkromnoprávnej veci, ktorú prejednáva, na ktorých bolo rozhodnutie iného orgánu založené. Výnimku stanovuje § 193 CSP (resp. § 135 ods. 1 OSP), ak skutkové okolnosti významné pre rozhodnutie civilného súdu sú súčasne relevantné z hľadiska skutkovej podstaty trestného činu, čo sa prejavuje ich obsiahnutím do právoplatného odsudzujúceho výroku rozsudku.

Ústavnoprávny výklad viazanosti civilného súdu odsudzujúcim rozsudkom

99. Súd je povinný pri aplikácii práva sledovať nielen vôľu zákonodarcu, ale aj vôľu ústavodarcu, ktorá je nadradená. Táto požiadavka je obsiahnutá v čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky č. 460/1992

Zb. (ďalej len „ústava“) [III. ÚS 666/2016 (50/2016)] a právna sila vôle ústavodarcu je zas vyjadrená v čl. 152 ods. 4 ústavy. Ústava zaručuje právo strany sporu na spravodlivý proces. Toto právo je naplnené, okrem iného tým, že svojím procesným postupom umožní strane sporu uskutočňovať jej patriace procesné práva, ktoré jej príslušný procesný predpis priznáva. Ide napr. o právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom i k právnej stránke veci a podobne [IV. ÚS 401/2008 (33/2009)]. Tomu zas zodpovedá povinnosť súdu sa zodpovedajúcim spôsobom v odôvodnení svojho rozhodnutia vysporiadať s argumentmi strany, resp. dať odpoveď na všetky podstatné otázky nastolené stranou sporu. Strana sporu tak má mať skutočnú príležitosť uskutočňovať jej procesné práva, aby tak mohla ovplyvniť úvahy a závery súdu pri rozhodovaní o veci, keďže ústava slúži na ochranu práv, ktoré sú praktické a účinné (PL. ÚS 5/02).

100. Prejudiciálny účinok rozhodnutia iného orgánu na rozhodnutie civilného súdu (§ 193 CPS, resp. § 135 ods. 1 OSP) umožňuje, aby o otázke rozhodnutej iným orgánom (resp. súdom, ale v inej veci) neprebiehalo zisťovanie, v ktorom by strany sporu boli oprávnené uskutočňovať im patriace procesné práva. Tým dochádza k obmedzeniu zásady voľného hodnotenia dôkazov zo strany konajúceho súdu, a to v záujme právnej istoty, dôvery spoločnosti v právo a sledujúc tým nemožnosť civilných sudcov preskúmať rozhodnutia vydané iným orgánom. To však zo subjektívneho hľadiska naráža na limity vyplývajúce z práva na spravodlivý proces. Napríklad v prípade trestného konania sa v záujme zachovania daného základného práva predpokladá, že strana sporu (civilného) mala v trestnom konaní skutočnú príležitosť svoje procesné práva uskutočňovať. To by jej zaručovalo postavenie strany trestného konania (§ 10 ods. 10 TP). Preto ak civilný súd vzťahuje prejudiciálne účinky trestného rozsudku (bez ohľadu na to, či správne) voči strane sporu, ktorá nevystupovala ako strana v trestnom konaní pred súdom, odníme jej tým možnosť konať pred súdom, čo je porušením jej práva na spravodlivý proces.

101. V rámci komparatívnej metódy výkladu práva najvyšší súd ako súd odvolací poukazuje na to, že obdobná právna norma vyjadrujúca viazanosť civilného súdu právoplatným odsudzujúcim rozsudkom bola súčasťou právneho poriadku Rakúskej republiky. Ide o ustanovenie § 268 zákona č. 113/1895 rakúskej ríšskej zbierky zákonov o súdnom konaní v občianskoprávných sporoch (civilný poriadok súdny) [Ak rozhodnutie závisí od dôkazov a pričítania trestného činu, sudca je viazaný obsahom právoplatného odsudzujúceho rozhodnutia, ktoré o tom vydal trestný súd.]. Toto bolo zároveň aj súčasťou československého právneho poriadku až do účinnosti zákona č. 142/1950 Zb. o konaní v občianskych právnych veciach (občiansky súdny poriadok) [podľa § 675 bod 11. daného zákona sa zrušuje zákon č. 113/1895 r. z.], keďže na základe zákona č. 11/1918 Sb. o zriadení samostatného štátu československého bol recipovaný normatívny materiál rakúskeho a uhorského pôvodu, pričom ten rakúskeho pôvodu platil naďalej pre oblasť Čiech, Moravy a Sliezska. Súd tak v rámci použitia komparatívnej metódy môže vychádzať z rakúskej, ako aj českej publikovanej jazykovej verzie (Wenn die Entscheidung von dem Beweise und der Zurechnung einer strafbaren Handlung abhängt, ist der Richter an den Inhalt eines hierüber ergangenen rechtskräftigen verurteilenden Erkenntnisses des Strafgerichtes gebunden. - Závisí-li rozhodnutí na důkazu a přičítání trestného činu, jest soudce vázán obsahem pravoplatného odsuzujícího nálezu vydaného o tom trestním soudem).

102. Rakúsky ústavný súd (Verfassungsgerichtshof) svojím rozhodnutím z 12. októbra 1990 č. k. G 73/89-11 zrušil vyššie uvedené ustanovenie ako protiústavné. V prvom rade predniesol jeho výklad, a teda, že civilný súd je viazaný odsudzujúcim rozsudkom vo všetkých konaniach, v ktorých je trestný čin, pre ktorý bola osoba rozsudkom odsúdená právne relevantný. Závazný účinok odsudzujúceho rozsudku má teda podľa daného ustanovenia platiť pre každého, nielen vo vzťahu k odsúdenému a stranám trestného konania. Rakúsky ústavný súd na to následne konštatoval, že dané ustanovenie je v rozpore s právom byť vypočutý nezávislým a nestranným súdom podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), a to vo vzťahu k tej strane civilného konania, ktorá nemala prístup k trestnému konaniu. Cieľom právnej normy bolo zabrániť civilnému sudcovi preskúmať trestné konanie. Daný cieľ však podľa rakúskeho ústavného súdu nemožno dosiahnuť, keďže viazanosť odsudzujúcim rozsudkom z dôvodov vyplývajúcich z práva byť vypočutý nemôže nastúpiť v značnom rade prípadov.

103. Z uvedeného tak vyplýva, že aj rakúsky ústavný súd videl problém v použití prejudiciálneho účinku skoršieho odsudzujúceho rozsudku v civilnom konaní, ktorého strany sporu nie sú totožné. Najvyšší súd však riadiac sa čl. 144 ods. 1 a čl. 52 ods. 4 ústavy pristúpil k ústavnokonformnému výkladu právnej normy obsiahnutej v § 193 CSP tak, aby naplnil právo na spravodlivý proces obsiahnuté v čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru.

104. Rovnaký prístup už skôr zvolil Ústavný súd Českej republiky, podľa ktorého viazanosť súdu trestným rozsudkom možno presadiť len voči tým osobám, ktoré vystupovali v trestnom konaní, v ktorom mali možnosť skutkovo a právne argumentovať, ako aj navrhovať dôkazy [I. ÚS 1424/09 (49/2012), II. ÚS 46/10 (178/2012)]. Urobil tak pri výklade § 135 ods. 1 OSP. Právna norma obsiahnutá v § 135 ods. 1 OSP vznikla v Československej socialistickej republike ako právnom predchodcovi Slovenskej republiky a Českej republiky, pričom aj po osamostatnení daných nástupníckych štátov však ostala nezmenená v tej časti, ktorá pojednávala o viazanosti súdu rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin a kto ho spáchal. Česká republika tiež poskytuje, resp. má poskytovať rovnaký štandard ochrany základných práv a slobôd ako Slovenská republika, keďže je zmluvnou stranou dohovoru a súčasťou jej právneho poriadku je aj ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza LISTINA ZÁKLADNÝCH PRÁV A SLOBÔD ako ústavný zákon Federálneho zhromaždenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky, ktorý zakotvuje právo na spravodlivý proces v čl. 36 ods. 1. Komparatívny výklad právnej normy vychádzajúci zo spôsobu výkladu právnej normy v Českej republike je preto odporúčaný.

105. Najvyšší súd poukazuje aj na svoj skorší rozsudok z 21. marca 2019 sp. zn. 3Cdo/66/2018 a 3Cdo/67/2018. V ňom prijal názor, že výrokom rozsudku trestného súdu, ktorým bola schválená dohoda o vine a treste, je (civilný) súd v zmysle § 135 ods. 1 O.s.p. (resp. § 193 CSP) viazaný. Musí z neho vychádzať ako z celku a pri tom brať do úvahy jeho právnu aj skutkovú časť, ktorá rieši naplnenie znakov skutkovej podstaty trestného činu konkrétneho konania páchatel'a. To sa však týka výlučne konania obvineného, s ktorým bola uzatvorená dohoda o vine a treste. Z toho implicitne vyplýva, že civilný súd môže vziať prejediciálny účinok trestného rozsudku ohľadom skutkových okolností relevantných aj pre civilný súd len vo vzťahu k odsúdenému.

106. Nie je vylúčené, že aj právoplatné rozhodnutie orgánu verejnej moci je nesprávne, čo do výroku alebo do záverov obsiahnutých v jeho odôvodnení. Účastník konania, v ktorom orgán vydal rozhodnutie, však môže svojou činnosťou v konaní ovplyvniť úvahy a závery, na ktorých stojí rozhodnutie, prípadne aj zvrátiť jeho výsledok. Práve preto možno v inom konaní vychádzať z výroku cudzieho rozhodnutia bez potreby vlastného dokazovania. Ak však strana sporu takúto príležitosť nemala, viazanosť cudzím rozhodnutím na ňu nedopadá.

107. Z napadnutého rozsudku vyplýva, že ním bol odsúdený Ing. S., a teda nie Union banka, resp. osoba oprávnená konať v jej mene (zásada individuálnej trestnej zodpovednosti bola prelomená až zákonom č. 91/2016 Z. z. o trestnej zodpovednosti právnických osôb a o zmene a doplnení niektorých zákonov a v Českej republike zákonom č. 418/2011 Sb. o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim), prípadne samotná žalobkyňa. Taktiež z odôvodnenia nevyplýva ani len to, že by dané subjekty s výnimkou Ing. S. boli stranami trestného konania (§ 10 ods. 10 TP v spojení s § 46 ods. 1 TP), v ktorom ŠTS vydal trestný rozsudok. ŠTS výslovne uvádza, že síce Union banka sekundárne utrpela majetkovú ujmu, ale nie je poškodeným. Tu najvyšší súd poukazuje na to, že v zmysle štvrtého uznesenia dovolacieho súdu je povinnosťou konajúcich súdov sa vysporiadať so závermi ŠTS. Dovolací súd to odôvodňuje tým, že žalovaný vystupujúci ako strana trestného konania v postavení poškodeného má o posúdení rovnakej otázky (vedomé konanie Union banky na škodu dlžníka pri nadobudnutí zmienok) dve rozličné rozhodnutia, čo má indikovať rozporný postup súdu s právom na spravodlivý proces (odsek 23. odôvodnenia štvrtého uznesenia dovolacieho súdu). K tomuto najvyšší súd navyše uvádza, že z odôvodnenia trestného rozsudku vyplýva, že štátny podnik SPP alebo žalovaná si v trestnom konaní neuplatnili nárok na náhradu škody, keďže ani ako poškodení v konaní nevystupovali; dovolací súd na toto neprihliadol. Preto z hľadiska princípu právnej istoty vychádzajúc z nezáväznosti

odôvodnenia trestného rozsudku by sa do práv žalovanej ani nezasiahlo, ak by súdy v tejto veci dospeli k inému riešeniu právnej otázky podľa čl. I § 17 ods. 1 ZZŠ.

108. Ak súd prvej inštancie vyhodnotil, že trestným rozsudkom bol uznaný vinným Ing. S. a neuviedol iné osoby, resp. konkrétne neuviedol vzťah Union banky, osoby oprávnenej konať v jej mene alebo žalobkyne k trestnému konaniu, toto má svoj racionálny podklad v trestnom rozsudku. Pôvodná žalobkyňa (Union banka), ktorej sa závery prevzaté z odôvodnenia trestného rozsudku týkajú, ako osoba, ktorá nebola stranou trestného konania, nemala skutočnú príležitosť uskutočňovať procesné práva v trestnom konaní, aby tak mohla ovplyvniť úvahy a závery ŠTS, a nie to ešte samotná žalobkyňa, ktorú má napadnutý rozsudok v prípade jeho právoplatnosti zaväzovať. Preto aj keby trestný rozsudok bol právoplatný a súčasťou výroku by boli skutkové okolnosti relevantné vo vzťahu k vedomému konaniu Union banky na škodu štátneho podniku SPP pri nadobúdaní zmeniek, nemôže ním byť civilný súd v zmysle § 193 CSP (resp. § 135 ods. 1 OSP) viazaný v tomto konaní.

109. Z vyššie uvedených okolností týkajúcich právoplatnosti trestného rozsudku (nevykonanie príslušných dôkazov), viazanosti súdu odôvodnením trestného rozsudku (viazanosť len výrokom) a práva strany sporu na spravodlivý proces, ak nebola stranou trestného konania, vyplýva, že súd prvej inštancie mal vykonať vlastné dokazovanie ohľadom skutkových okolností týkajúcich sa otázky vedomého konania Union banky na škodu štátneho podniku SPP pri nadobúdaní zmeniek a dôkazy hodnotiť nezávisle od výsledkov trestného konania. Zároveň jeho ďalšou úlohou by bolo na základe zisteného skutkového stavu dospieť k vlastným právnym záverom, najmä vo vzťahu k právnej otázke podľa čl. I § 17 ods. 1 ZZŠ. Tu je potrebné zdôrazniť, že pokiaľ by civilný súdospel k odlišným skutkovým alebo právnym záverom ako ŠTS, nemožno konštatovať nerešpektovanie § 193 CSP (resp. § 135 ods. 1 OSP), keďže civilný súd nie je v tomto prípade viazaný trestným rozsudkom ani len vo výroku, nie to jeho odôvodnením (m. m. 4Cdo/28/2021). Preto námietka žalobkyne týkajúca sa toho, že súd prvej inštancie vychádzal z trestného rozsudku tak, že prevzal odôvodnenie ŠTS, hoci žalobkyňa nebola stranou trestného konania, je dôvodná. Najvyšší súd doplnia, že závery o neviazanosti trestným rozsudkom dopadajú aj na trestné uznesenie, ktorým najvyšší súd zamietol odvolanie S. podané proti trestnému rozsudku.

110. Odlišné riešenie určitej otázky rozličnými orgánmi verejnej moci, prípadne tými istými, ale v inej veci, tak nie je v každom prípade prejavom nerešpektovania princípu právnej istoty. Nemožnosť prieskumu cudzieho rozhodnutia civilným súdom totiž nebráni v prípadoch, v ktorých sa neuplatní § 193 CSP (resp. § 135 ods. 1 OSP), aby civilný súd pristúpil k vlastnému dokazovaniu, zisteniu skutkového stavu, jeho zhodnoteniu a právnemu posúdeniu, ktoré odporujú tomu, čo zistil alebo urobil iný orgán. Naviac sa takáto vlastná činnosť civilného súdu vyžaduje. Dané ustanovenia sú totiž výnimkami z voľného hodnotenia dôkazov s presahom do právneho posúdenia veci. Preto je v súlade s doktrínou plnej jurisdikcie, že orgány posudzujúce rovnaké otázky môžu dospieť k odlišným záverom.

111. Najvyšší súd pristúpil aj k hodnoteniu trestného rozsudku, a to s prihliadnutím na jeho výrok a na okolnosti obsiahnuté v odôvodnení, na základe ktorých ŠTS dospel k záveru o vedomom konaní na škodu vystaviteľa zmeniek. V odsudzujúcom výroku trestného rozsudku však nie sú obsiahnuté okolnosti, z ktorých štátny podnik SPP, resp. žalovaná odvodzujú vedomé konanie Union banky na škodu štátneho podniku SPP pri nadobúdaní zmeniek (čl. I § 17 ods. 1 ZZŠ). Zo skutkovej vety vo vzťahu k Union banke vyplýva len to, že po prevzatí zmeniek jej zástupcom do úschovy došlo k ich indosácii na Union banku a k podpísaniu zmluvy o podmienkach prevodu zmenky, v zmysle ktorej došlo k prevodu zmeniek za určitú peňažnú sumu, pričom Union banka predložila zmenky na preplatenie SPP. Len z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že Union banka mala konať na škodu štátneho podniku SPP pri nadobúdaní zmeniek. Preto aj v prípade procesného postavenia Union banky alebo žalobkyne ako poškodených v trestnom konaní, vzhľadom na viazanosť civilného súdu len odsudzujúcim výrokom, by nebol dôvod, aby akýmkoľvek spôsobom namietali voči skutku, resp. skutkovej vete odsudzujúceho výroku. Súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku poukázal na okolnosti, z ktorých ŠTS vychádzal pri danom závere (aby to najvyšší súd neopakoval odkazuje na odsek 21. odôvodnenia tohto rozhodnutia). Okrem týchto okolností uviedol ŠTS aj to, že osoby

konajúce za Union banku pri krokoch súvisiacich s odkúpením zmenky, mali vedomosť o skutočnom účele súhrnu úkonov predchádzajúcich vystaveniu zmeniek a nasledujúcich po ňom, vrátane vytvárania vecne nepodloženého záväzku pre SPP. Tiež, že zmenky a ani zmluva o ich prevode medzi obchodnou spoločnosťou SEZOOZ GROUP a Union bankou neobsahuje doložku „bez postihu“, z čoho vyplýva, že operácia odkupu zmeniek má povahu eskontného úveru, pri ktorom Union banka úveruje svojmu klientovi pohľadávku voči SPP na základe obchodnej zmluvy.

112. Najvyšší súd vo vzťahu k záveru o vedomom konaní Union banky na škodu štátneho podniku SPP pri nadobúdaní zmeniek vychádzal z odlišného posúdenia a zároveň v ňom absentuje také hodnotenie dôkazov ako v tejto veci. V prvom rade ŠTS vychádzal z toho, že medzi Union bankou a obchodnou spoločnosťou SEZOOZ GROUP išlo o eskontný úverový obchod. V tomto prípade sa však o takýto obchod nejedná (bližšie v odseku 156. a nasl. odôvodnenia tohto rozhodnutia). ŠTS k tomu dospel okrem iného na základe toho, že zmenky, ako ani zmluva o ich prevode, neobsahovala doložku „bez postihu“. V tomto prípade však ide o vlastnú zmenku. Na rozdiel od cudzej zmenky, je v prípade zmenkového vzťahu založeného vystavením vlastnej zmenky hlavným zmenkovým dlžníkom vystaviteľ (ten kto má platiť, čl. I § 78 v spojení s § 1 bodu 3. a § 28 ods. 1 ZZŠ). Preto je z povahy veci vylúčený ručiteľský záväzok vystaviteľa vlastnej zmenky (čl. I § 77 s odkazom na § 9 ZZŠ), a teda takou doložkou, tiež označovanou ako doložka úzkosti alebo exoneračná doložka (CHALUPA, R. Zákon směnečný a šekový - komentář směnečné části. Zákon o mezinárodním právu soukromém - komentář směnečné části. Praha : Leges, 2021, s. 94), ani nemožno vylúčiť povinnosť vystaviteľa, v tomto prípade štátny podnik SPP, platiť. Túto doložku možno urobiť pri vlastnej zmenke len zo strany indosanta, čím vylúči svoje ručenie za zaplatenie zmenky (čl. I § 77 s odkazom na § 15 ods. 1 ZZŠ). V tomto prípade k tomu pri žiadnom indosamente napísanom na zmenkách nedošlo. Preto ak zo zmluvy o podmienkach prevodu zmenky vyplýva, že zmenky mala predložiť Union banka na preplatenie a súčasne v nej absentuje záväzok obchodnej spoločnosti SEZOOZ GROUP na úhradu záväzku v prípade neposkytnutia plnenia zmenkovým dlžníkom, tak za zaplatenie zmeniek štátnym podnikom SPP ručila obchodná spoločnosť SEZOOZ GROUP. Nebolo tak potrebné výslovné dojednanie záručného účinku indosamentu do zmluvy. Iné posúdenie však z odôvodnenia trestného rozsudku vo vzťahu k vedomému konaniu na škodu dlžníka nevyplýva. Najvyšší súd poukazuje tiež na to, že k záveru o vedomosti Union banky o úkonoch súvisiacich so zmenkami, vrátane vytvárania nepodloženého záväzku SPP, absentuje v trestnom rozsudku akýkoľvek iný myšlienkový postup, a to najmä ten ktorý súvisí s hodnotením dôkazov. Takéto hodnotenie však v tejto veci najvyšší súd urobil ďalej v odôvodnení tohto rozhodnutia.

Rozhodnutia českých trestných orgánov

113. Žalobkyňa namieta, že súd prvej inštancie nevzal do úvahy rozhodnutia českých trestných orgánov, konkrétne rozsudok Krajského súdu v Ostrave a uznesenie Vrchného štátneho zastupiteľstva, a toto neodôvodnil.

114. Z listiny, na ktorej je zachytené uznesenie Vrchného štátneho zastupiteľstva vyplýva, že trestné stíhanie vedené proti obvinenému O. a T. pre skutok súvisiaci s týmto sporom bolo zastavené. Tento skutok spočíva stručne v nasledovnom: vedomí si, že vystavované zmenky nebudú zabezpečovať existujúci obchodný vzťah, ale budú vystavené ako zabezpečovacie nástroje k fiktívnej kúpnej zmluve, sa zúčastnili jednaní s V. L. a F. S., na ktorom im bol popísaný spôsob ako prostredníctvom fiktívnej kúpnej zmluvy a k nej vystavených zabezpečovacích zmeniek dôjde k získaniu prostriedkov z eskontného úveru poskytnutého Union bankou, pričom s úmyslom pomôcť budúcim dlžníkom z eskontného úveru o tom neinformovali obchodný výbor a predstavenstvo Union banky, ktoré následne schválilo odkúpenie zmeniek, na čo L. a S. vyhotovili fiktívnu kúpnu zmluvu a S. zabezpečil vystavenie zmeniek. Následne došlo k uzatvoreniu zmluvy o podmienkach prevodu zmenky, podľa ktorej boli zmenky prevedené na Union banku, potom došlo k indosácii zmeniek na Union banku a k úhrade sumy 324 204 712,30 Kč Union bankou na bežný účet obchodnej spoločnosti SEZOOZ GROUP, na čo štátny podnik SPP celkovú zmenkovú sumu 350 000 000 Kč Union banke nepreplatil, čím bola Union banke spôsobená škoda vo výške 324 204 712,30 Kč.

115. Z listiny, na ktorej je zachytený rozsudok Krajského súdu v Ostrave (č. l. 2425 - 2455) vyplýva, že Krajským súdom v Ostrave bol V. L. odsúdený z dvoch skutkov, ktoré však nesúvisia s týmto sporom. Pre skutok, ktorý s týmto sporom súvisí bol zas V. L. spod obžaloby oslobodený. Tento skutok spočíva stručne v nasledovnom: V. L. v úmysle vylákať finančné prostriedky k úhrade záväzkov spoločností SEZOOZ GROUP a SEZOOZ OIL uzatvoril s pánom O. a pánom S. dohodu o zabezpečení finančným prostriedkov pre potreby štátneho podniku SPP zo zdrojov Union banky formou úveru poskytnutého obchodnej spoločnosti SEZOOZ GROUP, ktorého výnos bude prevedený na účet štátneho podniku SPP a ktorý bude zabezpečený vlastnými zmenkami vystavenými štátnym podnikom SPP. V. L. následne podpísal fiktívnu kúpnu zmluvu a zabezpečil odovzdanie zmeniek zástupcovi Union banky, na čo bez toho, aby informoval Union banku o zabezpečovacom charaktere zmeniek, uzatvoril s Union bankou zmluvu o podmienkach prevodu zmenky, podľa ktorej boli Union banke zmenky predané, pričom v rovnaký deň zmenky na Union banku indosoval. Nasledovný deň Union banka previedla na účet obchodnej spoločnosti SEZOOZ GROUP sumu 324 204 712, 30 Kč, ktorú s výnimkou sumy 70 000 000 Kč skôr prevedenej na účet štátneho podniku SPP, v rozpore s dohodou uzatvorenou so zástupcami štátneho podniku SPP, vedomý si, že zmenky budú musieť byť štátnym podnikom SPP preplatené Union banke, použil k úhrade záväzkov obchodných spoločností SEZOOZ GROUP a SEZOOZ OIL, čím štátnemu podniku SPP spôsobil škodu vo výške 254 204 712, 30 Kč. Z listiny, na ktorej je zachytený rozsudok Vrchného súdu v Olomouci [č. l. 2403 a 2456] vyplýva, že Vrchný súd v Olomouci zrušil rozsudok Krajského súdu v Ostrave, a to v celom výroku o trestu, v ostatných výrokoch ostal rozsudok nezmenený.

116. Z prvého rozsudku dovolacieho súdu vyplýva, že odvolací súd si mal na účely § 135 ods. 1 OSP zadovážiť trestné spisy vedené vo veciach trestného stíhania Ing. S. a L. a s týmito sa oboznámiť, keďže o ich trestnom stíhaní vedel. Ďalej bol povinný zistiť, či trestné stíhanie súvisí s týmto civilným konaním, ktorých konkrétnych osôb sa stíhanie týka a či sú stíhané aj osoby z Union banky. Pri závere o týchto vadách v procesnom postupe dovolacieho možno predpokladať, že dovolací súd vyvádzal z okolností vyplývajúcich zo súdneho spisu. Dovolací súd na povinnosť pripojiť si trestné spisy opakovane poukázal aj vo štvrtom uznesení dovolacieho súdu (odsek 28. odôvodnenia daného rozhodnutia).

117. Štátny podnik SPP žiadal odvolací súd o prerušenie konania (č. l. 357) z dôvodu, že Ing. S., L. a zodpovední pracovníci Union banky (nešpecifikovaní) sú obvinení z trestného činu podvodu v súvislosti s prevodom 10 miliónov USD z účtu SPP na účet V. L. a s vystavením zmeniek. Poukázal pritom na § 135 ods. 1 OSP. Žalovaná vo svojom podaní urobenom v odvolacom konaní (č. l. 441) tvrdila, že prevod zmeniek z obchodnej spoločnosti SEZOOZ GROUP bol vykonaný na jej škodu, čo má okrem iného dokazovať trestné stíhanie Ing. V. L. ako predsedu predstavenstva obchodnej spoločnosti SEZOOZ GROUP, Ing. S. ako bývalého riaditeľa úseku pre financovanie u žalovanej, Ing. F. I. ako bývalého predsedu predstavenstva Union banky a Ing. X. T. ako bývalého riaditeľa odboru úverových obchodov Union banky. Na druhej strane zas Union banka na pojednávaní uskutočnenom pred odvolacím súdom [v poradí prvom konaní na pojednávaní uskutočnenom 29. novembra 2001 (č. l. 542)] poukázala na uznesenie o začatí trestného stíhania proti F. S. a V. L., z ktorého má vyplývať aj to, že sú stíhaní za skutok, ktorým uviedli Union banku do omylu a spôsobili jej škodu 370 miliónov SKK.

118. Po vrátení veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie v dôsledku prvého rozsudku dovolacieho súdu, súd prvej inštancie dopytoval orgány, resp. osoby, ktoré by mali alebo mohli disponovať príslušnými rozhodnutiami v trestných veciach, resp. vedomosťou o stave konania [č. l. 834, 835, 854, 855, 1157, 1287, 1288, 1411 (pod rovnakým č. l. dožiadanie pre Krajský súd v Bratislave, ako aj pre Krajský súd v Ostrave), 3305]. Krajský súd v Bratislave informoval o trestnej veci Ing. S. a trestnej veci L. (č. l. 836), poskytol uznesenie najvyššieho súdu z 25. septembra 2007 sp. zn. 2To/46/2004 (trestná vec Ing. S.) [č. l. 1412 až 1424]; Union banka informovala o zastavení trestného stíhania jej bývalých zamestnancov, a to Ing. Z. O. a Ing. X. T. (č. l. 837), pričom aj predložila uznesenie Vrchného štátneho zastupiteľstva (č. l. 839); Vrchné štátne zastupiteľstvo v Olomouci informovalo o právoplatnosti jej uznesenia k 16. aprílu 2002 (č. l. 859), Krajský súd v Ostrave doručil obžaloby vo veciach vedených pod sp. zn. 35T 4/2003 a 35T 7/2003 (č. l. 886, 887, 893), informoval o stave vecí (č. l. 1158, 1180, 1428), doručil svoj rozsudok z 18. mája 2006 sp. zn. 35T 7/2003, rozsudok Vrchného súdu v Olomouci

z 11. júla 2006 sp. zn. 2To 65/2006 (č. l. 1316, 1317 a 1329), rozsudok Krajského súdu v Ostrave (č. l. 2341), rozsudok Vrchného súdu v Olomouci z 13. decembra 2012 č. k. 6To 48/2012-9638 (ďalej len „rozsudok Vrchného súdu v Olomouci“) [č. l. 2403 a 2456], rozsudok Krajského súdu v Ostrave s vyznačenou doložkou právoplatnosti (č. l. 2425); zákonný sudca súdu prvej inštancie prevzal z najvyššieho súdu (č. l. 1289 a 1290), resp. najvyšší súd ako odvolací súd v trestnej veci Ing. S. zaslal (č. l. 1299) rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo 17. júna 2004 č. k. 1T 28/02.

119. Žalovaná sa vo svojom podaní urobenom v konaní pred súdom prvej inštancie (č. l. 938) vyjadrila, že súd nie je viazaný tým, že sa zastavilo trestné stíhanie proti bývalým predstaviteľom Union banky, teda proti Ing. Z. O. a Ing. X. T.. Súd prvej inštancie svojím rozhodnutím zo 4. júla 2006 č. k. 37Zm/415/1999-1215 zamietol návrh žalobkyne na pokračovanie v konaní. Žalobkyňa predložila najvyššiemu súdu, konajúcemu v tom čase o odvolaní proti danému rozhodnutiu, uznesenie Vrchného štátneho zastupiteľstva, ale opatrené doložkou právoplatnosti (č. l. 1235 a 1238), z ktorého má podľa nej vyplývať, že nebola preukázaná vedomosť obvinených Ing. O. a Ing. T. o fiktívnych zmluvách uzatvorených medzi SPP a obchodnou spoločnosťou SEZOOZ GROUP. Podľa žalobkyne je pre prejednávany spor rozhodujúce, či Union banka, teda jej zamestnanci, konali na škodu SPP a nie prípadná trestná činnosť Ing. S. alebo Ing. L.. Žalobkyňa osobitne navrhla vykonať ako dôkaz uznesenie Vrchného štátneho zastupiteľstva (č. l. 1400) z dôvodu, že žalovaná poukazovala na zainteresovanosť O. a T. ako bývalých zamestnancov Union banky pri uzatváraní zmlúv medzi obchodnou spoločnosťou SEZOOZ GROUP a SPP. Opakovane ho predložila aj pri svojom ďalšom podaní urobenom v konaní pred súdom prvej inštancie (č. l. 1543 a 1555). V podaní uviedla, že rozhodnutie má potvrdzovať nevedomosť o charaktere kauzálnych vzťahov. Na pojednávaní pred súdom prvej inštancie (č. l. 14. novembra 2008, č. l. 1620) žalovaná poukázala na rozsudok Krajského súdu v Ostrave, ktorý má preukazovať, že zmluvy neboli myslené vážne (konkrétne na stranu 25), ďalej, že je v ňom uvedené, že poskytnutie úveru bolo zabezpečené zmenkami SPP (konkrétne na strane 124). Následne predložila (č. l. 1804 a 1806) najvyššiemu súdu v odvolacom konaní rozsudok Vrchného súdu v Olomouci z 18. júna 2009 sp. zn. 6 To 108/2008 (trestná vec V. L.). Žalobkyňa v konaní pred súdom prvej inštancie namietala (č. l. 1915), že odvolací súd opomína závery, ku ktorým dospelo Vrchné štátne zastupiteľstvo v Olomouci. Daný orgán totiž podľa žalobkyne zistil, že nebola preukázaná vedomosť obvinených Ing. O. a Ing. T. o fiktívnych zmluvách uzatvorených medzi SPP a obchodnou spoločnosťou SEZOOZ GROUP, a teda ani nikoho zo zamestnancov Union banky. Žalovaná vo svojom podaní urobenom v konaní pred súdom prvej inštancie (č. l. 2476) poukazuje na rozsudok najvyššieho súdu z 19. novembra 2013 sp. zn. 2To 4/2013 [trestná vec Ing. S. (č. l. 2486)], v ktorom sa mal podľa nej súd prejudiciálne vysporiadať aj s otázkami dobromyseľnosti nadobúdania zmenky. Následne sa žalobkyňa vyjadrila (č. l. 2529) k viazanosti daným rozsudkom a zároveň poukázala na uznesenie Vrchného štátneho zastupiteľstva, a to v súvislosti s tým, že trestné stíhanie zamestnancov Union banky pre podozrenie zo spáchania trestného činu úverového podvodu na škodu Union banky bolo zastavené, z čoho podľa nej možno vyvodíť, že Union banka sa nedopustila žiadneho úmyselného konania na škodu SPP. Súd prvej inštancie na pojednávaní uskutočnenom 16. apríla 2014 (č. l. 2575) oboznámil rozsudok najvyššieho súdu z 19. novembra 2013 sp. zn. 2To 4/2013 (trestná vec Ing. F. S.), rozsudok Krajského súdu v Ostrave (trestná vec V. L.), rozsudok Vrchného súdu v Olomouci (trestná vec V. L.) a uznesenie Vrchného štátneho zastupiteľstva (trestná vec Ing. Z. O. a Ing. X. T.). K súdnym rozhodnutiam týkajúcich sa trestnej veci Ing. S. najvyšší súd odkazuje na svoje zistenia zo súdneho spisu uvedené už skôr v odôvodnení tohto rozhodnutia. Žalobkyňa v rámci svojej argumentácie, že celý obchod bol realizovaný na podnet a podľa vôle žalovanej, vychádzala aj z odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Ostrave (konkrétne druhá strana č. l. 2889), keď V. L. uzavrel dohodu s Ing. O. a Ing. S. o zabezpečení finančných prostriedkov pre SPP zo zdrojov Union banky formou úveru. Na výrok z neho vyplývajúci poukázala aj na pojednávaní uskutočnenom 30. marca 2022 pred súdom prvej inštancie (č. l. 3373) a rovnako poukázala na uznesenie Vrchného štátneho zastupiteľstva. Ďalej uviedla, že kauzálny vzťah bol posúdený len v konaniach v Českej republike, kde bolo konštatované, že zmenky nemali zabezpečovací charakter.

120. Z uvedených okolností vyplýva, že v konaní bol vykonaný ako dôkaz rozsudok Krajského súdu v Ostrave (trestná vec V. L.), rozsudok Vrchného súdu v Olomouci (trestná vec V. L.) a uznesenie

Vrchného štátneho zastupiteľstva (trestná vec Ing. Z. O. a Ing. X. T.). Z odôvodnenia napadnutého rozsudku však táto skutočnosť nielenže nevyplyva, ale nie je zrejmé ani to, prečo ich súd prvej inštancie odmietol vziať pri formulovaní rozhodnutia do úvahy. Ide pritom o požiadavku vyplývajúcu zo zásady voľného hodnotenia dôkazov vyplývajúcej z § 191 ods. 1 CSP (resp. § 132 OSP) [I. ÚS 114/08 (32/2008), III. ÚS 332/09]. Je v záujme práva na spravodlivý proces, aby vykonaný dôkaz bol predmetom úvah a hodnotenia súdu, ak sa týka relevantného tvrdenia strany sporu, a aby s tým súvisiaci myšlienkový postup sudcu bol objektivizovaný v odôvodnení súdneho rozhodnutia. Tento nedostatok je o to výraznejší, keď súd prvej inštancie síce vychádzal z trestných rozhodnutí, ale len z tých, ktoré sa týkajú trestnej veci Ing. F. S., pričom práve z ostatných pre seba žalobkyňa vyvodzuje priaznivé dôsledky.

121. Najvyšší súd v tejto súvislosti uvádza, že žalobkyňa opakovane poukazovala na predmetné rozhodnutia orgánov Českej republiky a závery v nich prijaté, pričom ich aplikovala na prejednávanú vec. Majú sa pritom týkať otázky vedomosti Union banky o fiktívnom charaktere zmlúv uzatvorených medzi SPP a obchodnou spoločnosťou SEZOOZ GROUP a jej účasti na týchto zmluvách (trestná vec Ing. Z. O. a Ing. X. T.), ako aj samotnej účasti SPP na celom obchode (trestná vec V. L.). Ide pritom o otázky, ktoré sú rozhodujúce pre právne posúdenie veci podľa čl. I § 17 ZZŠ, ktorého správne použitie je predmetom tohto konania, na čo poukázal aj dovolací súd.

122. Absencia vysporiadania sa s danými rozhodnutiami orgánov Českej republiky tak predstavuje vadu, ktorej existencia je odvolacím dôvodom podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP. Tento odvolací dôvod žalobkyňa neuplatnila odkazom na príslušné zákonné ustanovenia, ale uvedenú nesprávnosť napadnutého rozsudku žalobkyňa vo svojom odvolaní uviedla, čím naplnila požiadavku vyplývajúcu z § 363 CSP. Najvyšší súd totiž vychádzajúc z obsahu odvolania (§ 124 ods. 1 a čl. 11 ods. 1 CSP), rešpektujúc právo na spravodlivý proces a sledujúc tým odmietnutie prílišného formalizmu, viazaný odvolacími dôvodmi (§ 380 CSP) uvedenými v odvolaní (§ 363 CSP), riadiac sa zásadou iura novit curia, skúmal, či argumenty a tvrdenia žalobkyne obsiahnuté v odvolaní, ktoré sa týkajú nesprávnosti napadnutého rozsudku, naplňajú niektorý z odvolacích dôvod podľa § 365 CSP, a to bez ohľadu na to, či žalobkyňa uplatnila správne „písmenko“ daného ustanovenia.

Posúdenie súdu vo veci samej

123. Vzhľadom na uvedené zistené nesprávnosti, najvyšší súd opakuje, že zistil dôvodnosť odvolania pre také nesprávnosti, ktoré odôvodňujú zrušenie napadnutého rozsudku. Podmienky na jeho zrušenie však nie sú splnené, vzhľadom na splnenie predpokladov obsiahnutých v § 390 CSP. Najvyšší súd tak pristúpil k rozhodnutiu vo veci v celom rozsahu.

124. Ústrednou otázkou tohto sporu je konanie Union banky na škodu štátneho podniku SPP pri nadobúdaní zmeniek vychádzajúc z čl. I § 17 ods. 1 ZZŠ, a to už od počiatku celého konania. Zmenka predstavuje abstraktný záväzok a z tejto abstraktnosti vyplýva ako vlastnosť zmenkového záväzku jeho nespоровosť [5Obo/4/2022 (R 58/2024)], ktorá uľahčuje procesné postavenie majiteľa zmenky v konaní pred súdom. Samotná zmenka totiž predstavuje pre dlžníka povinnosť plniť a zo strany veriteľa nie je len dôkazným prostriedkom, ale stelesňuje právo ako také. Ak sa dlžník domnieva, že nie je povinný zo zmenky plniť, je povinný túto skutočnosť dokázať. Ťarcha dôkazného bremena leží na dlžníkovi zo zmenky (JABLONKA, B. Zákon zmenkový a šekový. Komentár. 1. vydanie. Wolters Kluwer: Bratislava, 2017, s. 90). V tomto prípade štátny podnik SPP v námietkach proti zmenkovému platobnému rozkazu uplatnil námietky z vlastného mimozmenkového vzťahu k obchodnej spoločnosti SEZOOZ GROUP ako predošlému majiteľovi zmeniek, o ktorých mala mať Union banka ako nadobúdateľ vedomosť. Týmto sa tak snažil prelomiť abstraktnú povahu indosamentu, pričom na strane nepoctivého nadobúdateľa zmenky musí ísť o skutkové okolnosti, ktoré súvisia s nadobúdaním zmeniek (IV. ÚS 36/2012). Dôkazné bremeno o oprávnenosti týchto námietok spočíva na žalovanej a nie na žalobkyni (5Obo/3/2008, 4Obo/21/2012), a to najmä za situácie, keď Union banka alebo žalobkyňa neuvádzala existenciu iného vzťahu, s ktorým by súviselo vystavenie zmenky.

125. Podľa štátneho podniku SPP mala Union banka konať na jeho škodu ako na škodu dlžníka, keď poznala obsah kúpnej zmluvy a ďalšie súvislosti a vedela, že šlo o simulované krycie zmenky na simulovanú peňažnú pohľadávku. Použitie daného ustanovenia za správne označil aj najvyšší súd v prvom rozsudku dovolacieho súdu, pričom v ňom ustálil, že ak bude mať súd za preukázané vedomé konanie Union banky na škodu štátneho podniku SPP pri nadobúdaní zmeniek a súčasne, že kúpna zmluva a na ňu nadväzujúce úkony trpia vadami, pre ktoré sú absolútne neplatné, potom musí zmenkový platobný rozkaz zrušiť. Z hľadiska zákazu prekvapivých rozhodnutí tak najvyšší súd zdôrazňuje, že predmetná kauzálna námietka, a teda použitie čl. I § 17 ZZŠ je tak pre rozhodnutie veci rozhodujúce už od počiatku a dovolací súd naznačil, čo má byť v ďalšom konaní predmetom posudzovania. Súdny toto ďalej počas celého konania aj nasledovali a najvyšší súd v tomto konaní tiež. Najvyšší súd len dopĺňa, že dané ustanovenie sa týka cudzej zmenky, ale použije sa aj v prípade vlastnej zmenky (čl. I § 77 ods. 1 ZZŠ).

126. Žalovaná danú námietku ďalej v konaní rozviedla tak, že kúpna zmluva bola fiktívna, nikdy nebola myslená vážne. Ďalej, že zmenky mali v čase vystavenia a odovzdania do úschovy pracovníkom Union banky garančnú povahu. Union banka v čase vystavenia vedela o tom, že ide o garančné (krycie) zmenky, ktoré slúžia k zabezpečeniu fiktívneho kauzálneho vzťahu (kúpna zmluva) a napriek tomu im priradila platobnú funkciu. Teda Union banka vedela o kauzálnej námietke, ktorú môže žalovaná uplatniť.

127. Najvyšší súd tak viazaný príkazom rozhodnúť vo veci sám (§ 390 CSP) pristúpil k nariadeniu pojednávania, a to nielen na účely prejednávania odvolania (§ 385 ods. 1 CSP), ale aj na účely prejednávania veci samej (§ 177 ods. 1 CSP). Na pojednávaní, ktoré sa uskutočnilo 11. decembra 2025 pristúpil k vykonaniu nasledovných dôkazov: 5 ks zmeniek (č. l. 10 - 20) [Union banka]; kúpna zmluva (č. l. 48, 92, 1461) [žalovaný]; listina s nadpisom podklad pre pracovníka SPP (č. l. 49, 93) [žalovaný]; zmluva o budúcej zmluve (č. l. 50 - 52, 94 - 96) [žalovaný]; dodatok č. 1 k zmluve o zmluve budúcej (č. l. 53, 97) [žalovaný]; dohoda o vzájomnom započítaní finančných pohľadávok a záväzkov (č. l. 54, 98, 970, 1529) [žalovaný]; dohoda o finančnom vysporiadaní (č. l. 55, 99) [žalovaný]; platobný príkaz (č. l. 56, 100) [žalovaný]; protokol o odovzdaní a prevzatí zmeniek (č. l. 57, 102, 1470) [žalovaný]; dodatok č. 1 ku kúpnej zmluve (č. l. 58, 101, 382, 1462) [žalovaný]; zmluva o podmienkach prevodu zmenky (č. l. 115 - 116, 1769 - 1761) [predložila Union banka a navrhla opätovne vykonať žalobkyňa]; zápisnica o pojednávaní konanom dňa 25. októbra 1999, na ktorom bol vypočutý svedok S., S., I., G., O. a T. (č. l. 130 - 135) [žalovaný výsluch prvých dvoch svedkov a Union banka ostatných]; notársky zápis z 8. novembra 1999 so sprievodným listom L. (č. l. 155, 156 - 157) [L.]; zápis č. 35/1998 z mimoriadneho zasadnutia predstavenia Union banky (č. l. 158 - 160); zápis z konania obchodného výboru ústredia (č. l. 161) [Union banka]; zápis z konania úverového výboru obchodného úseku (č. l. 162) [Union banka]; notársky zápis z 28. marca 2000 (č. l. 343) [Union banka]; výpis z Obchodného registra Okresného súdu Bratislava I (č. l. 420 - 425) [Union banka]; uznesenie Krajského súdu v Ostrave z 29. mája 2003 sp. zn. 33 K 10/2003 (č. l. 812 - 813, 971 - 972) [Union banka]; uznesenie Vrchného štátneho zastupiteľstva (bez právoplatnosti) (č. l. 839 - 853) [Union banka]; príkaz k úhrade do zahraničia (č. l. 968) [Union banka]; plná moc od I. pre I. (č. l. 1029 - 1030); uznesenie Krajského súdu v Ostrave z 29. mája 2003 sp. zn. 33 K 10/2003 s podpisom a pečiatkou (č. l. 1031 - 1033, 2557 - 2561) [pri indosácii a opakovane žalobkyňa]; výpis z obchodného registra vedeného Krajským súdom v Ostrave (č. l. 1034 - 1035) [pri indosácii]; úradný záznam Krajského súdu v Bratislave z 29. júla 2004 podpísaný H. (č. l. 1036) [pri indosácii]; úradný záznam Krajského súdu v Bratislave z 29. júla 2004 podpísaný I. (č. l. 1037) [pri indosácii]; 5 ks zmeniek s indosamentom na STRODEN MANAGEMENT LIMITED (č. l. 1038 - 1042, 1666, 1668, 1670, 1672, 1674, 2854, 2856, 2858, 2860, 2862) [pri indosácii]; osvedčenie z 21. júna 2004 o sídle spoločnosti (č. l. 1045 - 1048) [pri indosácii]; osvedčenie z 21. júna 2004 o zaregistrovaní obchodnej spoločnosti (č. l. 1049 - 1052) [pri indosácii]; osvedčenie z 21. júna 2004 o osobe konateľov a tajomníka spoločnosti (č. l. 1053 - 1056) [pri indosácii]; plná moc od STRODEN MANAGEMENT LIMITED pre I. (č. l. 1057 - 1062, 1067, 1073) [pri indosácii]; plná moc od E. pre Y. (č. l. 1068, 1074, 1667, 1669, 1671, 1673, 1675) [pri indosácii]; uznesenie Vrchného štátneho zastupiteľstva, opatrené doložkou právoplatnosti (č. l. 1238 - 1268) [žalobkyňa]; protokol o výpovedi L. pred dožiadaným súdom (č. l. 1472 - 1477, 1660 - 1665) [výpoveď pred dožiadaným súdom, ale zo spisu vyplýva, že ju predložila žalovaná]; výpoveď G. vo veci 35T 4/2003 (č. l. 1652 - 1657)

[žalovaná]; rozsudok Krajského súdu v Ostrave (č. l. 2341 - 2402); rozsudok Vrchného súdu v Olomouci s doložkou právoplatnosti (č. l. 2403 - 2420, 2456 - 2465); rozsudok Krajského súdu v Ostrave s doložkou právoplatnosti (č. l. 2425 - 2455); strana zápisnice o výsluchu svedka Z. N. (č. l. 2574) [žalovaná]; rozsudok Špecializovaného trestného súdu z 3. marca 2017 sp. zn. BB-3T 14/2012 (č. l. 2833 - 2845); plná moc od E. pre H. na indosáciu zmenky opatrenej doložkou č. 2614/98 (č. l. 2848, 2855) [pri indosácii]; plná moc od E. pre H. na indosáciu zmenky opatrenej doložkou č. 2613/98 (č. l. 2857) [pri indosácii]; plná moc od E. pre H. na indosáciu zmenky opatrenej doložkou č. 2612/98 (č. l. 2859) [pri indosácii]; plná moc od E. pre H. na indosáciu zmenky opatrenej doložkou č. 2611/98 (č. l. 2861) [pri indosácii]; plná moc od E. pre H. na indosáciu zmenky opatrenej doložkou č. 2610/98 (č. l. 2863) [pri indosácii]; rozsudok Špecializovaného trestného súdu z 3. marca 2017 sp. zn. BB-3T 14/2012 s doložkou právoplatnosti (č. l. 3307 - 3319); uznesenie najvyššieho súdu zo 7. decembra 2017 sp. zn. 5To 3/2017 (č. l. 3320 - 3330); právne stanovisko vo veci dôsledkov a následkov výmazu cyperskej obchodnej spoločnosti z registra [žalovaná]; osvedčenie z 30. septembra 2024 o výmaze spoločnosti z registra [žalovaná]; osvedčenie zo 4. decembra 2024 o založení organizácie [žalobkyňa]; osvedčenie zo 4. decembra 2024 o sídle spoločnosti [žalobkyňa]; osvedčenie zo 4. decembra 2024 o osobe riaditeľa a tajomníka spoločnosti [žalobkyňa]; memorandum zo 4. decembra 2024 [žalobkyňa]; osvedčenie z 2. decembra 2024 o obnovení spoločnosti v obchodnom registri [žalobkyňa] a výsluch svedka V. L.. Pri vykonaných dôkazov najvyšší súd uviedol označenie osoby, ktorá dôkaz predložila, resp. navrhla vykonať. V prípade štátneho podniku SPP a žalovanej uvádza len označenie žalovaný z dôvodu právneho nástupníctva. Ako z odôvodnenia tohto rozhodnutia vyplýva, niektoré dôkazy boli získané od príslušných orgánov verejnej moci.

128. Ako z odôvodnenia tohto rozhodnutia vyplýva, súdy mali v tejto veci vyhodnotiť súvislosť prejednávanej veci s určitými trestnými stíhaniami. Tak ako sa vyvíjalo toto konanie, tak isto to bolo v prípade trestných stíhaní. Preto sú súčasťou súdneho spisu rôzne procesné úkony urobené v trestných konaniach. Vzhľadom na účel sledovaný zistením predmetnej súvislosti [prejudiciálny účinok rozhodnutia a prerušenie civilného konania podľa § 135 a § 109 ods. 1 písm. b) CSP] postačovalo, aby sa súd vysporiadal len s tými procesnými úkonmi, ktorými došlo k právoplatnému skončeniu trestných konaní. Najvyšší súd si overil, či disponuje takými procesnými úkonmi. ŠTS a Vrchné štátne zastupiteľstvo zapožičali príslušné spisy, pričom rozhodnutia v nich vydané sú totožné s tými, ktorými súd už disponuje. V prípade Krajského súdu v Ostrave, ten poskytol len určité listiny zo spisu, pričom z nich tiež vyplýva, že konanie bolo ukončené príslušnými rozhodnutiami, ktorými súd disponuje.

129. Strany sporu vo veci navrhli viaceré dôkazy, ku ktorých vykonaniu súdy a ani najvyšší súd v tomto prípade nepristúpili. Tam, kde je to v odôvodnení tohto rozhodnutia z hľadiska vecného a systematického vhodnejšie, najvyšší súd sa s týmto vysporiadal. Rovnako pristupoval aj pri zisťovaní skutkového stavu veci, hodnotení skutkových tvrdení a dôkazov, ako aj pri odôvodňovaní, prečo nevychádzal z niektorých vykonaných dôkazov, resp. z niektorých listín, ktoré už nebolo potrebné vykonať, keďže strany sporu s nimi boli v konaní oboznámené a samotné listiny alebo ich obsah nespochybnili. Najvyšší súd zároveň dopĺňa, že na pojednávaní uskutočnenom 11. decembra 2025 vykonával, resp. zopakoval určité dôkazy, pričom žalovaná nemala ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania a žalobkyňa predložila kópiu prehlásenia vtedajšieho generálneho riaditeľa pána Z. O., že štátny podnik SPP uznáva svoj záväzok zo zmienek a Union banka ho akceptuje ako veriteľa. Strany sporu mali tak priestor navrhnúť vykonanie ďalších dôkazov, ktoré vykonané neboli, a rovnako tak aj namietat' prípadné nevykonanie niektorých dôkazov alebo namietat' závažnosť, zákonnosť, pravdivosť alebo vierohodnosť vykonaných dôkazov (resp. tých ktoré nebolo potrebné vykonať), a to v priebehu celého konania vo využitých opravných prostriedkoch. Najvyšší súd v súvislosti s dokazovaním považuje za potrebné zopakovať, že súd prvej inštancie založil napadnutý rozsudok na skutkových zisteniach a právnych záverov ŠTS vyjadrených v odôvodnení trestného rozsudku. Nepristúpil tak k vlastnému hodnoteniu podstatných tvrdení a dôkazov, ako ani k vlastnému právnemu posúdeniu veci.

130. Vo vzťahu k predloženému prehláseniu najvyšší súd uvádza, že naň žalobkyňa poukázala už na pojednávaní uskutočnenom v konaní zavŕšenom štvrtým rozsudkom krajského súdu. Také prehlásenie, resp. listina s takým prehlásením sa v súdnom spise nenachádzala. Z tzv. písomnej záverečnej reči

žalobkyne (č. l. 2875) možno vyvodit', že v súvislosti s prehlásením odkazuje na spis Krajského súdu v Ostrave vo veci vedenej pod sp. zn. 35T/2003. Pravdepodobne mal na mysli sp. zn. 35T 4/2003, keď ide o súvisiacu trestnú vec L.. Žalobkyňa však toto prehlásenie predkladala až na pojednávaní konanom 11. decembra 2025, teda až v odvolacom konaní proti napadnutému rozsudku (v poradí piate konanie). Dovtedy ho žalobkyňa ani nenavrhol vykonať ako dôkaz. Vzhľadom na to, že ide o prehlásenie urobené v prospech Union banky, je dôvodný predpoklad, že ním Union banka disponovala, a preto ho ešte v procesnom postavení žalobkyne mohla predložiť do konania skôr. Taktiež najvyšší súd poukazuje na to, že z odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Ostrave (s. 41) vyplýva, že také prehlásenie bolo súčasťou spisu vedeného na danom súde pod sp. zn. 35T/4/2003. S rozsudkom Krajského súdu v Ostrave boli strany sporu oboznámené na pojednávaní uskutočnenom už v konaní pred súdom prvej inštancie zavŕšenom tretím rozsudkom krajského súdu. Aj z tohto dôvodu mohla žalobkyňa navrhnúť vykonať uvedené prehlásenie ako dôkaz už skôr, keď vedela o konkrétnom dôkaze a aj o tom, kto ním disponuje. Najvyšší súd tak nepristúpil k vykonaniu kópie prehlásenia, resp. z neho nevychádzal, keďže žalovaná vyhlásila, že je s takým dôkazom oboznámená. Najvyšší súd zároveň dopĺňa, že vo vzťahu k okolnostiam, ktoré boli pre súd rozhodné pri použití čl. I § 17 ods. 1 ZZŠ, ide o nadbytočný dôkaz.

131. Obdobná situácia je aj v prípade výpovedí, na ktoré žalobkyňa vo svojich procesných úkonoch poukazovala. Ide o výpoveď M., G., P., E., Z., N., L., O., T., Z., I., I., T., G., S., E., S. pred orgánmi policajného zboru Slovenskej republiky v prípravnom konaní, S. a U., urobené v trestných veciach. Prvýkrát v celom konaní na ne žalobkyňa poukázala až v konaní pred súdom prvej inštancie zavŕšenom vydaním štvrtého rozsudku krajského súdu. Z tzv. písomnej záverečnej reči žalobkyne urobenej v danom štádiu konania vyplýva, že ide o rozbor výpovedí uvedených osôb, ktoré sú zachytené v odôvodnení rozsudku Krajského súdu v Ostrave. Opakovane na dané výpovede (okrem M. a S.) poukázala žalobkyňa po skončení dokazovania na pojednávaní uskutočnenom pred najvyšším súdom 11. decembra 2025. Žalobkyňa však v tejto veci ani len nenavrhol vykonať výsluch týchto svedkov v tomto konaní alebo aby boli zápisnice o ich výsluchu uskutočnenom v inej veci vykonané (neboli ani predložené). Naviac tak mohla urobiť skôr, keďže s rozsudkom Krajského súdu v Ostrave boli strany sporu oboznámené na pojednávaní uskutočnenom už v konaní pred súdom prvej inštancie zavŕšenom tretím rozsudkom krajského súdu. Žalobkyňa tak nesprávne v odvolaní proti napadnutému rozsudku namieta, že tieto dôkazy predložila. Súd prvej inštancie ich nemohol vykonať a ani ich vziať do úvahy, a to ani najvyšší súd. V tomto prípade ide naviac o odôvodnenie rozhodnutia orgánu cudzieho štátu, ktorým nie je slovenský súd viazaný (o tom bližšie ďalej v odôvodnení tohto rozhodnutia), pričom akékoľvek odôvodnenie súdneho rozhodnutia nemožno stotožňovať s výsluchom svedka alebo so zápisnicou o tomto výsluchu, ktorá má povahu verejnej listiny a ktorej účelom je zachytenie výpovede. V prípade odôvodnenia súdneho rozhodnutia sa nevyžaduje, aby zachytávalo výpovede osôb, či už doslovne alebo parafrázou. Najvyšší súd pre vyššie uvedené nepristúpil k vykonaniu výsluchu predmetných osôb a ani nevychádzal pri svojej činnosti z odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Ostrave, ako ani odôvodnenia rozhodnutia iného orgánu.

132. Strany sporu boli oboznámené s uznesením Štátneho zastupiteľstva v konaní pred súdom prvej inštancie zavŕšenom druhým rozsudkom krajského súdu, rozsudkom Krajského súdu v Ostrave v konaní pred súdom prvej inštancie zavŕšenom tretím rozsudkom krajského súdu a trestným rozsudkom v konaní pred súdom prvej inštancie zavŕšenom štvrtým rozsudkom krajského súdu. Ak z odôvodnenia týchto rozhodnutí vyplývali nejaké dôkazy relevantné pre rozhodnutie vo veci, bolo na stranách sporu, aby bdeli vo svojich právach navrhli vykonanie týchto dôkazov. Keďže mali o nich vedomosť a aj vedomosť o tom, kde sa nachádzajú, boli spôsobilé ich označiť. Ak aj súdy spravujúc sa ešte OSP nepristúpili k vykonaniu niektorých dôkazov bez návrhu strany sporu, už v konaní zavŕšenom štvrtým rozsudkom krajského súdu, mali vzhľadom na nemožnosť súdu za účinnosti CSP vykonať akékoľvek dôkazy bez návrhu (§ 185 ods. 2 CSP), uplatniť svoje právo navrhnúť dôkazy.

Účinky rozhodnutí orgánov verejnej moci cudzích štátov

133. Najvyšší súd sa v prvom rade potrebuje vysporiadať s otázkou účinkov rozhodnutí orgánov verejnej moci cudzích štátov. S otázkou viazanosti trestným rozsudkom v spojení s trestným uznesením

sa najvyšší súd vysporiadal už skôr v rámci vysporiadania sa s odvolacími námietkami. Potreba vysporiadania sa s týmito otázkami vyplýva z pokynu dovolacieho sudu, ktorý uložil súdom nižšej inštalácie zisťovať súvislosť trestného stíhania s prejednávanou vecou. Urobil tak teda na účely prejudiciality, teda či výsledky súvisiaceho trestného konania by mohli mať vplyv na civilné konanie. Dovolací súd tak ale neurobil za účelom vykonania dokazovania trestnými spismi, čo by ani nebol správnym procesným postupom, keďže nie je zrejmé, ktoré konkrétne dôkazy by mali byť vykonané (1Obdo/91/2019). Zároveň strany sporu svojou argumentáciou vyvodzovali z príslušných rozhodnutí vydaných v trestných konaniach pre seba priaznivé dôsledky, ktoré by mali vplyv na ich úspech v tomto spore.

134. Predpokladom použitia § 193 a 194 CSP (resp. § 135 OSP) je priznanie účinku rozhodnutiu orgánov verejnej moci zo strany konajúceho súdu. Štát prostredníctvom orgánov verejnej moci verejnú moc vykonáva [I. ÚS 191/92 (3/1992)]. Otázkou však na účely tohto prípadu je, rozhodnutiami orgánov ktorého štátu je konajúci súd Slovenskej republiky viazaný § 193 CSP, resp. § 135 ods. 1 OSP), na ktoré má prihliadnuť (§ 194 CSP), resp. z ktorých má vychádzať (§ 134 ods. 2 OSP). Odpoveď poskytuje ústavnoprávny výklad príslušných právnych noriem, a to pomocou pravidla medzinárodného práva verejného, ku ktorého uznávaniu a dodržiavaniu sa Slovenská republika zaväzuje (čl. 1 ods. 2 ústavy) a ktoré je súčasne základným ústavným pravidlom ako kvalitatívna vlastnosť štátu nachádzajúceho sa na území Slovenskej republiky (čl. 1 ods. 1 ústavy). Ide o suverenity štátu.

135. Suverenita štátu predstavuje nezávislosť štátnej moci od akejkoľvek inej moci vo vnútri štátu a navonok (III. ÚS 90/2022) a prejavuje sa jurisdikciou štátu nad udalosťami a osobami na jeho území [rozsudok Medzinárodného súdneho dvora z 3. februára 2012 vo veci jurisdikčných imunit štátu (Nemecko proti Taliansku : za účasti Grécka), odsek 57 odôvodnenia]. Primárny náhľad je teda taký, že štát vykonáva svoju jurisdikciu prostredníctvom svojich orgánov verejnej moci. Vyjadrením suverenity toho-ktorého štátu je však aj inštitút uznania cudzieho rozhodnutia [Ur70/99 (71/2000 ZSP)], prostredníctvom ktorého súd v rámci svojej jurisdikčnej právomoci priznáva účinky rozhodnutiam orgánov cudzieho štátu na svojom území (odsek 128. odôvodnenia uvedeného rozsudku Medzinárodného súdneho dvora). To, či Slovenská republika vôbec umožňuje uznanie daných rozhodnutí, za akých podmienok a akým spôsobom to robí, výslovne upravuje jej právny poriadok [k trestným veciam TP; zákon č. 650/2005 Z. z.; zákon č. 183/2011 Z. z.; zákon č. 533/2011 Z. z.; zákon č. 549/2011 Z. z.; zákon č. 161/2013 Z. z.; zákon č. 398/2015 Z. z.; zákon č. 316/2016 Z. z.; Dohovor Organizácie Spojených národov proti nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropnými látkami (oznámenie č. 462/1991 Zb.); Dohovor o odovzdávaní odsúdených osôb (oznámenie č. 553/1992 Zb.); zmluva medzi Slovenskou republikou a Českou republikou o právnej pomoci poskytovanej justičnými orgánmi a úprave niektorých právnych vzťahov v občianskych a trestných veciach (oznámenie č. 193/1993 Z. z.); Dohovor Organizácie Spojených národov proti nadnárodnému organizovanému zločinu (oznámenie č. 621/2003 Z. z.); Dohovor Rady Európy o praní špinavých peňazí, vyhľadávaní, zaistení a konfiškácii ziskov z trestnej činnosti a o financovaní terorizmu (oznámenie č. 91/2009 Z. z.)].

136. Z právnej úpravy vyplýva, že predmetom uznania v oblasti trestného práva nie je cudzie rozhodnutie, ktorým sa zastavuje trestné stíhanie alebo ktorým sa obžalovaný oslobodzuje spod obžaloby, pričom sa súčasne nerozhodlo ani o ochrannom opatrení vo vzťahu k príslušnému skutku. Preto uzneseniu Vrchného štátneho zastupiteľstva a rozsudku Krajského súdu v Ostrave, ako ani naň nadväzujúcemu rozsudku Vrchného súdu v Olomouci nemožno priznať účinky na území Slovenskej republiky. Konajúce súdy tak v tejto veci nemôžu už len z tohto dôvodu byť danými rozhodnutiami viazané (§ 193 CSP, resp. § 135 ods. 1 OSP), na ne prihliadnuť (§ 194 CSP), resp. nemôžu z nich vychádzať (§ 134 ods. 2 OSP). Tu najvyšší súd dopĺňa, že pri rozhodnutiach českých orgánov prijal dané závery posudzujúc tie výroky, ktoré súviseli s prejednávanou vecou, ostatné neboli relevantné. Rozsudkom Krajského súdu v Ostrave bol V. L. pre skutok, ktorý súvisí s prejednávanou vecou oslobodený spod obžaloby, pričom tento príslušný výrok ostal nezmenený, keď rozsudkom Vrchného súdu v Olomouci došlo k zrušeniu rozsudku Krajského súdu v Ostrave len v rozsahu výroku o treste.

137. V súvislosti s cezhraničnými účinkami rozhodnutí orgánov cudzieho štátu možno pripustiť aj

právnú úpravu zakladajúcu priame účinky takýmto rozhodnutiam, teda bez potreby priznania účinku na základe osobitného aktu. Slovenská republika takúto právnú úpravu prijala v rámci transpozície normatívnych požiadaviek vyplývajúcich z čl. 3 rámcového rozhodnutia Rady 2008/675/SVV z 24. júla 2008 o zohľadňovaní odsúdení v členských štátoch Európskej únie v novom trestnom konaní. Účelom tohto rámcového rozhodnutia je zabezpečiť cezhraničné účinky predchádzajúcich trestných rozsudkov vydaných v rámci Európskej únie tak, aby sa s nimi v ďalších konaniach nakladalo podobne ako s domácimi rozsudkami. Podľa nášho vnútroštátneho práva ide konkrétne o priznanie účinkov len právoplatným odsúdeniam vydaným súdmi ostatných členských štátov Európskej únie v trestnom konaní. A tieto odsúdenia sa však v Slovenskej republike zohľadnia len na účely trestného konania (§ 7b TZ v spojení s § 488a TP). Preto ani na základe danej právnej úpravy nemožno uzneseniu Vrchného štátneho zastupiteľstva a rozsudku Krajského súdu v Ostrave, ako ani naň nadväzujúcemu rozsudku Vrchného súdu v Olomouci priznať účinky na území Slovenskej republiky. Buď nejde o rozhodnutia súdu alebo ak áno, tak nie o odsudzujúce. Aj tu najvyšší súd dopĺňa, že tieto závery prijal posudzujúc tie výroky rozhodnutí českých orgánov, ktoré súviseli s prejednávanou vecou, ostatné neboli relevantné. Zároveň tak oslobodzujúci, ako aj odsudzujúce (avšak s prejednávanou vecou nesúvisiace) výroky rozsudku Krajského súdu v Ostrave nadobudli právoplatnosť pred 1. januárom 2013. V zmysle § 438e TZ sa však na také odsúdenie súdom iného členského štátu Európskej únie podľa § 7b ods. 2 TZ neprihliada. Najvyšší súd ešte v súvislosti s priamymi účinkami rozhodnutí orgánov cudzieho štátu dopĺňa, že v tomto prípade rozhodnutia českých orgánov nie sú výsledkami spoločného nadnárodného rozhodovacieho procesu, ale len rozhodnutiami orgánov verejnej moci cudzieho štátu. Pre úplnosť najvyšší súd poukazuje ešte na to, že medzi Slovenskou republikou a Českou republikou bola uzatvorená zmluva o právnej pomoci poskytovanej justičnými orgánmi a úprave niektorých právnych vzťahov v občianskych a trestných veciach (oznámenie č. 193/1993 Z. z.), ktorá upravuje priznávanie právnych účinkov rozhodnutí justičných orgánov jednej zmluvnej strany v občianskych veciach na území druhej zmluvnej strany. Napriek tomu, že predmetom úpravy danej zmluvy sú niektoré právne vzťahy tak v občianskych veciach, ako aj trestných veciach, absentuje v nej úprava priznávania účinkov rozhodnutí v trestných veciach.

138. Najvyšší súd vzhľadom na uvedené konštatuje, že nepriznáva účinky daným rozhodnutiam českých orgánov riadiac sa svojou ústavnou povinnosťou dbať na zvrchovanosť Slovenskej republiky pri výkone svojej právomoci. Preto pristúpi k vlastnému posúdeniu skutkového stavu veci a právnej stránky veci (DRGONEC, Ján. Čl. 1. In: DRGONEC, Ján. Ústava Slovenskej republiky. 2. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2019, s. 172.).

Vystavenie zmeniek

139. Súd prvej inštancie nemal pochybnosti o pravosti zmeniek, keď na návrh Union banky vydal zmenkový platobný rozkaz (§ 175 ods. 1 OSP). Pravosť zmeniek však následne štátny podnik SPP ani voči zmenkovému platobnému rozkazu včas nenamietal (§ 175 ods. 1 a 4 OSP), pričom koncentracii podlieha aj námietka neplatnosti zmenky (rozsudok Vrchného súdu v Prahe z 11. novembra 1997 sp. zn. 5 Cmo 593/1996, a uznesenie Vrchného súdu v Prahe z 15. apríla 1998 sp. zn. 5 Cmo 201/1998). V zmysle prvého rozsudku dovolacieho súdu už len z tohto dôvodu je nutné vychádzať z toho, že zmenky sú platné. Najvyšší súdpo ich posúdení konštatuje, že listiny, ktoré spolu so svojim návrhom predložila Union banka ako zmenky, sú platné, keďže sú v súlade s predpismi zmenkového práva. Listiny obsahujú všetky zákonom požadované náležitosti, v tomto prípade požadované pre vlastnú zmenku podľa čl. I § 75 ZZŠ. Sú označené, že ide o zmenku, a to výslovným uvedením takého označenia vo vlastnom texte listiny v slovenskom jazyku ako jazyku, v ktorom je celá listina spísaná. Listiny obsahujú bezpodmienečný sľub zaplatiť určitú peňažnú sumu, ktorý je aj s označením listiny ako zmenky vyjadrený takto: „Za túto zmenku efektívne zaplatíme“, pričom sa jedná o sumu pri každej listine vo výške 70 000 000 Kč, teda v cudzej mene. Suma je vyjadrená aj slovami „sedemdesiat miliónov korún českých“, čo sa zhoduje s tam navyiac uvedeným číselným údajom. Ďalej údaj miesta, kde sa má platiť je vyjadrený označením osoby, u ktorej sa má platiť, a to „Všeobecná úverová banka, a. s., Mlynské Nivy 1, 820 05 Bratislava“. Určitá suma sa má zaplatiť na rad „SEZOOZ GROUP, a.s., Dolní nám. 1356, 755 01 Vsetín“. Dátum a miesto vystavenia zmenky je na listinách uvedený ako „28. septembra 1998 v

Bratislave“. Listiny sú opatrené podpisom vystaviteľa, ktorý sa nachádza na ich líci na konci textu zmenky. Na listiny sa podpísal Ing. Z. O. ako zástupca výstavcu, ktorý je označený osobitne slovom, ako aj odtlačkom pečiatky. Ide o „Slovenský plynárenský priemysel, štátny podnik, Mlynské Nivy 44/a, 825 11 Bratislava“, pričom označenie slovom uvádza navyše „IČO: 00 211 290“. Údaj o sročnosti absentuje, čo však čl. I § 76 ods. 2 ZZŠ pripúšťa. V takomto prípade platí, že zmenka je sročná na videnie, teda pri predložení (čl. I § 34 ods. 1 ZZŠ) ide o zmenky na videnie, splatné pri predložení.

140. Štátny podnik SPP voči zmenkovému platobnému rozkazu nenamietal, že sa zmenky nestali zákonom ustanoveným spôsobom majetkom obchodnej spoločnosti SEZOOZ GROUP ako ich prvým nadobúdateľom (§ 5 ods. 1 zákona č. 600/1992 Zb.). Okamihom nadobudnutia do majetku prvého nadobúdateľa je u listinných cenných papieroch, t. j. aj u zmenky, ich tradícia, teda odovzdanie prvému nadobúdateľovi. Najvyšší súd už v prvom rozsudku dovolacieho súdu konštatoval, že štátny podnik SPP v námietkach proti zmenkovému platobnému rozkazu nenamietal, že by z jeho strany nedošlo k riadnemu odovzdaniu zmeniek remitentovi, obchodnej spoločnosti SEZOOZ GROUP. Argumentácia týkajúca sa odovzdania (tradície) zmeniek medzi štátnym podnikom SPP a obchodnou spoločnosťou SEZOOZ GROUP je tak právne irelevantná. Na uvedené riešenie námietky nedostatku tradície odkázal najvyšší súd opakovane vo štvrtom uznesení dovolacieho súdu označujúc ho za záväzné. Navyše uviedol, že samotné opísanie skutkového stavu v námietkach, z ktorého by mohol nedostatok tradície vyplývať, nie je možné považovať za vznesenie námietky proti zmenkovému platobnému rozkazu podľa § 175 ods. 1 OSP, ktorou by žalovaný spochybňoval uplatnený nárok zo zmenky. S uvedenými závermi dovolacieho súdu sa najvyšší súd na účely tohto konania stotožňuje a ďalej ich rozvádza.

141. V námietkach proti zmenkovému platobnému rozkazu štátny podnik SPP uviedol, že zmenky sa na základe výslovného znenia kúpnej zmluvy odovzdali T. ako zástupcovi Union banky, ktorý ich ihneď prevzal protokolom o odovzdaní a prevzatí zmeniek odvolávajúcim sa na dohodu z 29. septembra 1998 medzi Union bankou ako preberajúcim a štátnym podnikom SPP ako odovzdávajúcim. Z týchto okolností štátny podnik SPP vyvodzuje, že Union banka poznala obsah kúpnej zmluvy a vedela o okolnostiach týkajúcich sa kúpnej zmluvy a prevodu zmeniek, nie však okolnosti, že nedošlo k odovzdaniu zmeniek obchodnej spoločnosti SEZOOZ GROUP. Štátny podnik SPP tak nevidel nedostatok v tom, že došlo k odovzdaniu zmeniek T., keď týmto sa snažil len navodiť vedomosť Union banky o kúpnej zmluve a založiť tak danosť čl. I § 17 ods. 1 ZZŠ, na ktorý aj v danej časti poukázal. Na uvedené skutkové tvrdenia tak nemožno nazerať ako na námietku proti zmenkovému platobnému rozkazu. Naopak z toho možno odvodiť, že štátny podnik SPP nazeral na obchodnú spoločnosť SEZOOZ GROUP ako na predošlého majiteľa zmeniek, inak by nebol dôvod z jeho strany namietat voči zmenkovému platobnému rozkazu vydanému v prospech Union banky vystupujúcej v tomto konaní ako nasledovný majiteľ zmeniek, a to okolnosťami týkajúcimi sa kúpnej zmluvy, teda námietkami, ktoré sa zakladajú na vzťahu medzi štátnym podnikom SPP a obchodnou spoločnosťou SEZOOZ GROUP. To totiž predpokladá práve čl. I § 17 ods. 1 ZZŠ.

142.

143. Osobitne teda štátny podnik SPP nenamietal, že obchodná spoločnosť SEZOOZ GROUP nie je majiteľom zmeniek. Čo je však na účely tohto konania a zásadu koncentrácie (§ 175 ods. 1 a 4 OSP) podstatné, štátny podnik SPP to neurobil ani voči Union banke, práve ktorá sa domáhala vydania zmenkového platobného rozkazu preukazujúc svoje právo indosamentami napísanými na zmenkách. Námietka nedostatku tradície by preto sama o sebe nebola relevantná. V prípade prevodu zmeniek na Union banku sa totiž uplatňuje vyvrátiateľná právna domnienka zakladajúca výnimku zo zásady nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet, v zmysle ktorej o tom, kto má zmenku v rukách, platí, že je oprávneným majiteľom, ak preukáže svoje právo nepretržitým radom indosamentov (čl. I § 16 ods. 1 ZZŠ). Štátny podnik SPP však v námietkach proti zmenkovému platobnému rozkazu výslovne uvádza, že Union banka sa stala majiteľom zmeniek na základe ich prevodu obchodnou spoločnosťou SEZOOZ GROUP indosamentom a nijakým spôsobom nespochybnila toto postavenie Union banky. Navyše pre uplatnenie takej námietky je potrebné tvrdiť tak, ako to predpokladá čl. I § 16 ods. 2 ZZŠ, teda uviesť okolnosti odôvodňujúce nadobudnutie zmeniek zlomyseľne alebo previnenie hrubou nedbanlivosťou pri nadobúdaní zmeniek, a to v tomto prípade pri nadobúdaní zmeniek Union bankou.

144. Nedostatok aktívnej vecnej legitímácie Union banky namietala žalovaná prvý krát až vo svojom dovolaní podanom proti prvému rozsudku odvolacieho súdu. Odôvodnila to tým, že Union banka nemôže byť majiteľom zmeniek pre absenciu prvotnej tradície zmeniek v prospech obchodnej spoločnej SEZOOZ GROUP. Ide tak o námietku, ktorá nebola uplatnená včas. Súd tak musel prihliadnuť na nedostatok v procesnej aktivite štátneho podniku SPP a z toho dôvodu sa nezaoberal otázkou, či Union banka bola oprávneným majiteľom zmeniek, resp. konkrétne otázkou nedostatku tradície zmeniek v prospech obchodnej spoločnosti SEZOOZ GROUP ako remitenta. Preto ani nebolo možné od Union banky, resp. od žalobkyne, spravodlivo požadovať, aby pre úspech v spore uplatňovala svoje procesné nároky voči príslušnej obrane štátneho podniku SPP, resp. žalovanej. Keďže predmetná námietka týkajúca sa nedostatku tradície nebola uplatnená včas, bolo by nadbytočné, aby najvyšší súd pristúpil k vykonaniu protokolu o výsluchu svedka Zubíka v trestnej veci (č. l. 2687 - 2688), na ktorý žalovaná poukázala v konaní pred súdom prvej inštancie, zavŕšeným štvrtým rozsudok krajského súdu, a to práve v súvislosti s odovzdaním zmeniek.

145. Najvyšší súd k tomu navyše uvádza, že ide nepochybne o dôležitú otázku. V tomto prípade by prichádzalo do úvahy posudzovanie, či remitent mal panstvo nad zmenkami. Toto môže získať aj iným spôsobom, ktorý mu v súlade s vôľou zmluvných strán umožní zmenky fakticky ovládať a mať možnosť prejavíť vôľu nakladať s nimi ako s vlastnými. Žalovaná poukazovala na to, že z kúpnej zmluvy a protokolu o odovzdaní a prevzatí zmeniek vyplýva, že zmenky prevzal X. T.. V druhom konaní uviedla, že daná osoba ich prevzala len do úschovy (č. l. 940). Z daného protokolu však vyplýva, že medzi štátnym podnikom SPP a Union bankou bola dohoda, na základe ktorej došlo k odovzdaniu zmeniek X. T.. Okolnosť, že by sa zmenky dostali proti vôli vystaviteľa do rúk remitenta, však žalovaná bližšie skutkovo ani nenamietala. Tým by mohla prelomiť účinok indosamentu urobeného v prospech Union banky (ak by namietala riadne a včas). Žalovaná neuviedla, že Union banka nemohla odovzdať zmenky obchodnej spoločnosti SEZOOZ GROUP, teda neuviedla, že tradícia ako dvojstranný akt odovzdania a prevzatia držby zmeniek, bola niečím podmienená, a to nebolo splnené.

Druhý prevod zmeniek

146. Obchodná spoločnosť SEZOOZ GROUP ako remitent previedla zmenky na Union banku indosamentami a táto zas v priebehu konania previedla zmenky ďalšími indosamentami napísanými na zmenkách v prospech žalobkyne. Súd prvej inštancie svojím uznesením z č. k. 37Zm/415/99-1077 pripustil, aby na miesto Union banky ako dovtedajšieho účastníka do konania vstúpila žalobkyňa. Žalovaná namietala voči tomuto druhému prevodu zmeniek, nakoľko zástupca Union banky pri rubopise zmeniek nedisponoval kvalifikovanou plnou mocou a žalobkyňa bola pri indosácii zastúpená osobou len s procesnou plnou mocou, ktorá platila len v Českej republike, a tiež že medzi Union bankou a žalobkyňou nebola uzatvorená zmluva, s ktorou zákon č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 566/2001 Z. z.“) spája prevod práv k zmenkám, pričom zmluva o postúpení pohľadávky takou nie je. Na záver žalovaná namietala, že pri indosácii nebola dodržaná tradícia, zmenky neboli odovzdané žalobkyni. Žalobkyňa sa bránila tým, že príslušné námietky podliehajú koncentrácii a zároveň, že na ňu nedopadajú kauzálne námietky uplatnené voči Union banke.

147. Najvyšší súd v prvom rade konštatuje, že všetky včas a riadne uplatnené námietky proti zmenkovému platobnému rozkazu zostávajú zachované aj v prípade predmetného prevodu zmeniek, pretože príslušné indosamenty majú povahu obvyčajného postúpenia pohľadávky (cesie) upravenej v § 524 a nasl. OZ (čl. I § 20 ods. 1 ZZŠ) [DOBEŠ, M. Směněčné spory. Praha : C. H. Beck, s. r. o., 2019. s. 59], tzn. ide o tzv. podindosamenty. Žalobkyňa teda na základe indosamentov vstúpila do práv Union banky ako predchádzajúceho majiteľa zmeniek. Toto posúdenie bolo v konaní ustálené už od vydania druhého uznesenia odvolacieho súdu. Štátny podnik SPP ako vystaviteľ zmeniek doložkou „bez protestu“ napísanou na zmenkách oslobodil majiteľa zmeniek od povinnosti, aby na zachovanie postihových práv dal urobiť protest pre neprijatie alebo pre neplatenie (čl. I § 46 ods. 1 ZZŠ). Majiteľ však aj v prípade takýchto zmeniek môže dať protest, teda aj keď to na zachovanie postihových práv nie

je potrebné (JABLONKA, B. Je možné prevádzať práva z každej zmenky indosamentom alebo cesiou. In Bulletin slovenskej advokácie. 2002, č. 2, s. 24). Najvyšší súd len dopĺňa, že na zmenkách, resp. indosamentoch nie je ustanovená povinnosť predložiť zmenky na prijatie, ako ani zákaz takého predloženia alebo obmedzenie.

148. Zmenky neobsahovali údaj o sročnosti, preto platí, že boli sročné na videnie [čl. I § 76 ods. 2 ZZŠ (ide tak o tzv. vistazmenky)], t. j. pri ich predložení (čl. I § 34 ods. 1 ZZŠ), pričom v konaní nevyšlo najavo, že by sa vystaviteľ a remitent dohodli na doplnení tohto údaju v budúcnosti (nejde tak o tzv. blankozmenky). Union banka predložila zmenky na platenie 25. marca 1999, kedy sa teda stali sročné. Druhé indosamenty (prevod zmeniek na žalobkyňu) napísané na zmenkách sú datované k 29. júlu 2004. Zmenky teda boli indosované v prospech žalobkyne až po uplynutí lehoty na protest (čl. I § 44 ods. 2 a 3 ZZŠ).

149. Ako bolo vyššie uvedené, v priebehu konania došlo k zmene subjektu na strane žalobcu. Na základe rozhodnutia súdu o pripustení tejto zmeny však súd len určil subjekt na strane žalobcu, s ktorým bude ďalej konať. Pri rozhodovaní vo veci samej z hľadiska posúdenia aktívnej vecnej legitímácie nie je súd viazaný procesným rozhodnutím o zmene subjektu. Tento záver vyplýva z ustálenej rozhodovacej praxe k § 80 ods. 2 CSP [IVCdo/4/2024 (R 36/2025)]. Táto je použiteľná aj pri aplikácii OSP, vychádzala totiž aj z historického výkladového cieľa (dôvodová správa k CSP) pokračovať v línii nastolenej už v zákone č. 142/1950 Zb. o konaní v občianskych právnych veciach, podľa ktorej je pre súd rozhodujúci skutkový a právny stav nie v čase začatia konania, ale zásadne v čase vydania meritórneho rozhodnutia (§ 150 ods. 1 daného zákona). Na túto líniu nadväzoval aj OSP v § 154 ods. 1. Súd preto musí procesne reflektovať zmeny v potenciálnej vecnej legitímácii, na čo slúži inštitút zmeny subjektov. Naviac doslovný gramatický výklad § 80 ods. 2 CSP by si pre rozhodnutie o zmene subjektu vyžadoval preukázanie nielen, že k prevodu alebo prechodu práva malo dôjsť ako pri § 92 ods. 3 OSP, ale že k nemu skutočne došlo. Takýto výklad by však bol prejavom formalizmu, a preto ani k jeho použitiu súd nepristúpil. Keďže k zmene na strane žalobcu môže dôjsť v priebehu konania, námietky voči aktívnej vecnej legitímácii žalobkyne nepodliehajú koncentrácii tak ako námietky voči zmenkovému platobnému rozkazu (§ 175 ods. 1 OSP). Len keď táto zmena nastala mohla žalovaná urobiť námietky voči aktívnej vecnej legitímácii žalobkyne.

150. Čo sa týka samotných námietok žalovanej voči druhému prevodu zmeniek, resp. aktívnej vecnej legitímácie žalobkyne, tieto uplatnila prvý krát až vo svojom odvolaní podanom proti druhému rozsudku krajského súdu. Hoci mala žalovaná vedomosť o zmene subjektu ešte pred vydaním daného rozhodnutia a mala možnosť tak písomne aj ústne (uskutočnili sa dve pojednávania od pripustenia žalobkyne do konania do vydania rozhodnutia) namietat, v konaní pred súdom prvej inštancie tak neurobila. Najvyšší súd pre úplnosť dopĺňa, že strany sporu boli zastúpené advokátom, preto súd nemal poučovaciu povinnosť o ich procesných právach a povinnostiach (§ 5 OSP), a preto dané námietky nemohli byť ani odvolacím dôvodom podľa § 205a ods. 1 písm. c) OSP. Napriek tomu strany sporu boli pred vydaním druhého rozsudku krajského súdu poučené v zmysle § 120 ods. 4 OSP v predvolaniach na pojednávania, ktoré sa mali uskutočniť v druhom konaní (č. l. 1433 a 1534). Súd, aj keď nemuseli (R 130/2014), sa však s týmito námietkami čiastočne vysporiadali, vrátane súdu prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku. Najvyšší súd preto k námietkam osobitne dáva svoje stanovisko. Žalovanej ako zmenkovému dlžníkovi prináleží skúmať len správnosť poradia indosamentov, nie však podpisy indosantov (čl. I § 16 ods. 1 a § 40 ods. 3 ZZŠ). Žalovaná spochybnila oprávnenosť zmenkového prejavu zmocnenca pri podpisovaní indosamentu za Union banku, takáto námietka však prináleží len samotnej Union banke ako osobe, za ktorú bol podpis urobený. Nebolo tak potrebné sa ďalej príslušnou námietkou zaoberať. K tomu najvyšší súd dopĺňa, že žalovaná nenamietala neplatnosť zmenkových prejavov tak ako to predpokladá čl. III § 3 ZZŠ, teda absenciu niektorej z náležitostí zmenkového prejavu pri konaní za iného.

151. Žalovaná spochybnila aj oprávnenosť konania zástupcu pri prevzatí zmeniek za žalobkyňu, čím teda spochybňuje samotný nedostatok odovzdania zmeniek a zároveň spochybňuje to, že by medzi Union bankou a žalobkyňou bola uzatvorená zmluva, s ktorou zákon spája prevod zmeniek. Na prevod

zmeniek, ktoré sú predmetom tohto konania, teda na zmenu ich majiteľa sa predpokladala v čase ich druhého prevodu dohoda o prevode zmeniek (§ 19 ods. 1 zákona č. 566/2001 Z. z.), vyznačenie prevodu na zmenkách prostredníctvom indosamentu (§ 21 ods. 1 zákona č. 566/2001 Z. z. v spojení s čl. I § 11 a nasl. ZZŠ) a odovzdanie zmeniek nadobúdateľovi (§ 20 zákona č. 566/2001 Z. z.). Právna úprava nepredpisovala pre prevod zmenky na rad písomnú formu, preto táto môže byť uzatvorená v akejkoľvek podobe, teda aj konkludentne. To, že došlo k uzatvoreniu zmluvy o prevode zmeniek však nemožno mať žiadne pochybnosti, keďže Union banka a žalobkyne súhlasne prejavili záujem o zmenu subjektu na strane žalobcu (návrh Union banky na č. l. 1043 a súhlas som vstupom do konania žalobkyne na č. l. 1066), a to na základe indosácie, ktorá je na zmenkách zaznamenaná a o ktorej sú na súde prvej inštancie spísané úradné záznamy vypovedajúce aj o odovzdaní zmeniek.

152. Indosamenty napísané na zmenkách pri druhom prevode sú datované k 29. júlu 2004. Zmenky boli v čase indosácie uložené v úschove súdu prvej inštancie. Ako vyplýva z úradných záznamov urobených na súde prvej inštancie, v daný deň sa na súd dostavili I. H. ako zástupca pani E. a I. ako zástupca indosatára (žalobkyne), pričom I. H. odovzdal zmenky I., ktorý ich prevzal. Zmenky však po odovzdaní zostali v úschove súdu prvej inštancie. Títo páni predložili aj plnomocenstvá. Správkyňa konkurznej podstaty Union banky, pani Ing. S. E., udelila samostatné plnomocenstvá JUDr. I. H. pre indosáciu každej zo zmeniek (č. l. 2848, 2855, 2857, 2859, 2861 a 2863). Platnosť plnomocenstva nie je podmienená tým, že zástupca splnomocnenie prijme a toto na splnomocnení svojím podpisom potvrdí, vyžaduje sa podpis splnomocniteľa (R 58/69). Preto absencia podpisu pána H. ako splnomocnenca je irelevantná. Navyše prijatie plnomocenstva sa prejavilo konaním pána H. Plnomocenstvá na indosáciu boli udelené samostatne aj Ing. Y. (č. l. 1068, 1074, 1667, 1669, 1671, 1673, 1675). Plnomocenstvá boli udelené samostatne pánovi H. a samostatne pánovi Y., neboli teda udelené plnomocenstvá spoločne, pri ktorých by sa vyžadovalo ich spoločné konanie (§ 31 ods. 3 OZ). Pri odovzdaní zmeniek tak bol pán H. oprávnený konať za Union banku a v jej mene samostatne. K tomuto najvyšší súd dopĺňa, že v konaní nebolo sporné, že na majetok Union banky bol pred druhým prevodom vyhlásený konkurz, pričom za správcu konkurznej podstaty bola ustanovená Ing. S. E.. Oprávnenie nakladať s majetkom podstaty, teda aj so zmenkami, tak prešiel na túto správkyňu [§ 14 ods. 1 písm. a) a § 6 ods. 1 a 2 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní platný v Českej republike, pričom prechod tohto oprávnenia platil na základe rovnakého zákona aj v Slovenskej republike]. Žalovaná však nenamietala voči oprávneniu pani E. nakladať so zmenkami. Čo sa týka konania pána I., tomuto udelil plnomocenstvo K. I. (č. l. 1029), a to aby na miesto neho prevzal za žalobkyňu zmenky [§ 33a ods. 1 písm. b) OZ]. Na takúto substitúciu výslovne oprávňovalo plnomocenstvo udelené pánovi I. žalobkyňou. Hoci sa jedná o plnomocenstvo udelené pánovi I. ako advokátovi, rozsah jeho oprávnenia bol daný okrem iného vykonávaním všetkých úkonov, ako aj prijímaním plnení. Možno ho tak vykladať ako procesné splnomocnenie, ktoré počítá aj s hmotnoprávnymi úkonmi. To, že sa jednalo o advokáta z Českej republiky nie je podstatné, pretože v zmenkových veciach mohla byť do 1. januára 2013 (teda aj v čase druhého prevodu zmeniek) zástupcom ktorákoľvek fyzická osoba spôsobilá na právne úkony. Najvyšší súd podporne poukazuje na rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Českej republiky, z ktorej vyplýva naplnenie podmienky odovzdania zmenky, ak k odovzdaniu došlo medzi advokátmi ako zástupcami strán sporu, prípadne aj substitútmi [29 Cdo 2344/2015 (R 105/2016)]. Taktiež z danej praxe vyplýva aj možnosť indosácie zmenky uloženej v úschove súdu, k čomu môže dôjsť aj bez toho, aby sa po indosácii zmenky fakticky dostali do rúk nadobúdateľa. Preto na prevod zmenky sa vyžaduje nielen indosament, ale aj skutočné odovzdanie jej nadobúdateľovi (29 Cdo 71/2015, R 105/2016). V tomto prípade boli dané podmienky pri druhom prevode zmeniek splnené.

153. Vzhľadom na to, že aj podindosament (indosament, na ktorý sa použije čl. I § 20 ZZŠ) má legitimačné účinky (CHALUPA R. Zákon směnečný a šekový - komentář směnečné části. Zákon o mezinárodním právu soukromém - komentář směnečné části. Praha : Leges, 2021, s. 162) bolo na žalovanej vyvrátiť právnu domnienku zmenkovej legitimácie žalobkyne vyplývajúcej z indosamentov napísaných na zmenkách. Žalovaná však vzhľadom na uvedené neuviedla tvrdenia, ktoré by na to boli spôsobilé.

Právna subjektivita žalobkyne

154. Zo súhlasných tvrdení strán sporu, ale aj z dôkazov nimi predložených vyplýva (priamo z osvedčenia z 30. septembra 2024 o výmaze žalobkyne z registra podľa zákona o obchodných spoločnostiach), že žalobkyňa zanikla 19. júla 2024, a to v dôsledku výmazu z obchodného registra vedeného v Cyperskej republike (ďalej len „cyperský register“). Následne však 2. decembra 2024 bol obnovený jej zápis v cyperskom registri. Obsah verejnej listiny predloženej žalobkyňou, osvedčenie z 2. decembra 2024 o obnovení zápisu žalobkyne v cyperskom registri podľa zákona o obchodných spoločnostiach, ako ani ostatné verejné listiny zo 4. decembra 2024 o založení žalobkyne 29. januára 2001, jej sídle a osobe riaditeľa a tajomníka spoločnosti, ktoré preukazujú obnovenie zápisu žalobkyne v cyperskom registri a jej ďalšiu existenciu, neboli žalovanou spochybnené. V odvolacom konaní tak vyšlo najavo, že síce žalobkyňa v priebehu konania zanikla, už existuje, teda má procesnú subjektivitu. Medzi stranami sporu nebolo sporné, že obnovenie zápisu spoločnosti vymazanej z cyperského registra je podľa práva Cyperskej republiky možné. Tomuto zodpovedajú aj stanoviská cyperských právnikov, ktoré predložili strany sporu v konaní k otázke právnej subjektivity žalobkyne. Následkom takéhoto obnovenia pritom je, že sa na žalobkyňu hľadá ako by vymazaná nebola a jej práva a povinnosti sa obnovujú so spätnou platnosťou. Zo stanoviska cyperského advokáta predloženého žalovanou vyplýva, že v prípade výmazu obchodnej spoločnosti z cyperského registra sa súdne konania pozastavujú, pričom po obnovení jej zápisu v cyperskom registri môžu pokračovať. Vzhľadom na uvedené okolnosti, keď bolo nadbytočné, aby najvyšší súd pristúpil k zisťovaniu textu príslušných právnych noriem cyperského práva týkajúcich sa obnovenia právnej subjektivity obchodnej spoločnosti po jej zániku vymazaním z obchodného registra.

155. Slovenská republika uznáva a dodržiava medzinárodné zmluvy, ktorými je viazaná (čl. 1 ods. 2 ústavy). Takou zmluvou je aj zmluva medzi Československou socialistickou republikou a Cyperskou republikou o právnej pomoci v občianskych a trestných veciach (vyhláška ministra zahraničných vecí č. 96/1983 Zb. v spojení s oznámením č. 110/2000 Z. z.), do ktorej sukcedovala Slovenská republika v dôsledku zániku Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky. V zmysle danej zmluvy sa Slovenská republika zaväzuje cyperským právnickým osobám poskytovať právnu ochranu v majetkových veciach a umožniť týmto osobám pred slovenským súdom vystupovať a uplatňovať svoje záujmy, a to rovnako ako v prípade občanov Slovenskej republiky, resp. slovenských právnických osôb. Právny poriadok Slovenskej republiky umožňuje obnovenie zápisu v obchodnom registri tých slovenských právnických osôb, ktoré boli z neho vymazané (§768t ods. 1 ObZ). Ak dôjde k obnoveniu zápisu, na účinky alebo následky, ktoré predpisy spájajú so zánikom spoločnosti sa pritom hľadá ako by nenastali (§ 768t ods. 7 ObZ). Ak právnická osoba ako strana sporu zanikne počas konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončilo, súd konanie zastaví za predpokladu, že nemá právneho nástupcu (§ 64 CSP). Na takýto následok spojený so zánikom spoločnosti by sa tak pri obnovení zápisu hľadelo akoby nenastal. Rovnaký prístup pri obnovení zápisu právnickej osoby v príslušnom registri tak treba zvoliť aj vo vzťahu k žalobkyňi ako zahraničnej právnickej osobe. Najvyšší súd preto pri zistení, že žalobkyňa existuje, teda má procesnú subjektivitu, nepristúpil k zastaveniu odvolacieho konania.

Právny nástupca štátneho podniku SPP

156. Otázka procesnej subjektivity bola relevantná aj na strane žalovaného. V priebehu prvého konania vyšlo najavo, že došlo k zrušeniu štátneho podniku SPP bez likvidácie a zároveň aj k vzniku žalovanej. Union banka v tom čase v procesnom postavení žalobcu navrhla, aby súd pokračoval v konaní so žalovanou ako univerzálnym právnym zástupcom štátneho podniku SPP (č. I. 415). Poukázal pritom aj na rozhodnutie R 33/1994. Z danej ustálenej rozhodovacej praxe možno vyvodit', že univerzálnym právnym nástupcom sa chápe aj subjekt, do ktorého sa majetok zrušeného štátneho podniku vložil cez Fond národného majetku Slovenskej republiky (ďalej len „fond“), pričom tento nástupca vstupuje do konania bez toho, aby súd rozhodoval o jeho pripustení (naproti § 107 ods. 4 OSP sa v súčasnosti už vyžaduje rozhodnutie o pokračovaní s právnym nástupcom v zmysle § 64 CSP). V tomto prípade došlo k transformácii štátneho podniku SPP ako organizácie na akciovú spoločnosť, a to tak, že majetok zrušeného podniku SPP (vrátané záväzkov) prešiel na fond, ktorý ho následne vložil do žalovanej ako obchodnej spoločnosti. Išlo pritom o postup predpokladaný právnym poriadkom [§ 15 ods. 3 zákona č.

111/1990 Zb. o štátnom podniku a § 2, § 11 ods. 1, § 12 ods. 2 písm. b), § 15 ods. 1 a 4 zákona č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby, a to zákony v znení účinnom v roku 2001]. Tento spôsob transformácie je zapísaný ako ďalšia skutočnosť vo výpise žalovanej z obchodného registra, ktorý má povahu verejnej listiny (č. l. 420 až 425). Tieto skutočnosti strany sporu nespochybnili, práve naopak na ne poukázala samotná Union banka v procesnom postavení žalobcu, a to za tým účelom, aby sa ďalej konalo so žalovanou. Návrh Union banky, aby žalovaná predložila rozhodnutie zakladateľa o transformácii štátneho podniku SPP a návrh, aby žalovaná zadovážila spis č. 2749/B o zápise transformovaných zmien štátneho podniku, je tak vzhľadom na uvedené okolnosti nadbytočný vo vzťahu k právnomu nástupníctvu. Súdny na základe návrhu Union banky urobeného už v prvom konaní automaticky, bez rozhodnutia, ďalej konali so žalovanou. Preto najvyšší súd majúci vzhľadom na vyššie uvedené za to, že ide o právnu nástupkyňu štátneho podniku SPP, nemusel pristúpiť k rozhodnutiu o pokračovaní v konaní s ňou.

Neplatnosť kúpnej zmluvy

157. Ako už vyššie uvedeného vyplýva, štátny podnik SPP voči zmenkovému platobnému rozkazu uplatnil relatívne námietky. Tieto vyplývajú z jeho vlastného vzťahu založeného kúpnu zmluvou uzavretou 29. septembra 1998 medzi štátnym podnikom SPP ako kupujúcim, za ktorú konal Ing. F. S. a obchodnou spoločnosťou SEZOOZ GROUP ako predávajúcim, za ktorú konal V. L.. Predmetom kúpnej zmluvy je predaj súboru technologických zariadení podľa špecifikácie uvedenej v prílohe č. 1 (táto nebola v konaní predložená) za kúpnu cenu vo výške 350 000 000 Kč so splatnosťou k 31. decembru 1998, pričom do tejto doby kupujúci vystavil v prospech predávajúceho 5 kusov vlastných zmeniek, každá vystavená na sumu vo výške 70 000 000 Kč. Zmenky mali byť podľa kúpnej zmluvy odovzdané financujúcej banke predávajúceho, Union banke, a to 29. septembra 1998 do rúk Ing. X. T..

158. Najvyšší súd má za to, že kúpna zmluva nebola urobená zo strany štátneho podniku SPP a obchodnej spoločnosti SEZOOZ GROUP vážne, pretože kúpna zmluva mala zastierať ich iné konanie. Formálne boli zmenky vystavené ako zabezpečovacie vo vzťahu ku kúpnej zmluve, ale ich účelom bolo len získanie peňažných prostriedkov od Union banky. Z dôvodu absencie vážnosti vôle sú tieto právne úkony neplatné (§ 37 ods. 1 OZ). Na tomto posúdení súdy zotrvali už od vydania druhého rozsudku krajského súdu, pričom jeho správnosť nebola stranami sporu namietaná. Súdy mali za to, že neplatné sú aj na kúpnu zmluvu nadväzujúce právne úkony (odsek 4. odôvodnenia tohto rozhodnutia). Ako z námietok, resp. z ďalšieho vyplýva, súvislosť povinnosti zaplatiť zmenkovú sumu vymedzil štátny podnik SPP svojím vzťahom založeným kúpnu zmluvou. Ak aj na dokreslenie jej fiktívnosti poukázal na ďalšie právne vzťahy s kúpnu zmluvou súvisiace, tieto sú nakoniec pre účely rozhodnutia vo veci nepodstatné. Štátny podnik v námietkach proti zmenkovému platobnému rozkazu tvrdil, že zmenky mali len formálne zabezpečovať pohľadávku obchodnej spoločnosti SEZOOZ GROUP z kúpnej zmluvy, ale reálne ich účelom bolo prijatie finančného úveru od Union banky. V procesnom postavení žalobcu to Union banka nespochybnila, nemohla sa k tomuto totiž vyjadriť, pretože nemala o skutočnej vôli vedomosť. Tvrdenia štátneho podniku SPP potvrdil svedok F. S., z ktorého výpovede vyplýva, že na získanie peňažných prostriedkov od Union banky, uzatvoril v mene štátneho podniku SPP fingovanú kúpnu zmluvu, pričom cieľom nebol odpredaj zmeniek, ale získanie úveru od českej banky cez českú spoločnosť. aj z výpovede svedka V. L. urobenej pred dožiadaným súdom vyplýva, že zámerom vystavenia zmeniek bolo získanie finančných prostriedkov pre SPP od Union banky, pričom súvisiace zmluvy medzi štátnym podnikom SPP a obchodnou spoločnosťou SEZOOZ GROUP boli len fiktívne. Najvyšší súd tak mal za to, že na strane štátneho podniku SPP a obchodnej spoločnosti SEZOOZ GROUP, v mene ktorých pri uzatváraní kúpnej zmluvy konali F. S. a V. L., nebola vážna vôľa uzatvoriť kúpnu zmluvu.

159. Napriek uvedenému však nebolo preukázané, že by došlo k uzatvoreniu zmluvy o úvere, a to nielen medzi štátnym podnikom SPP a Union bankou, ale ani medzi obchodnou spoločnosťou SEZOOZ GROUP a Union bankou. Už v prvom rozsudku dovolacieho súdu dospel najvyšší súd k záveru, že z obsahu spisu nevyplýva, že by Union banka ako cudzozemec poskytla žalovanej (správne však malo byť štátnemu podniku SPP) ako tuzemcovi nejaký úver. Tento záver urobil súd k námietke týkajúcej sa

porušenia § 18 devízového zákona, ktorým tiež štátny podnik SPP odôvodňoval neplatnosť kúpnej zmluvy. Táto námietka nie je dôvodná, keďže zmluva o úvere uzatvorená nebola. Ak by štátny podnik SPP preukázal uzatvorenie zmluvy o úvere s Union bankou, mohol by namietať, že jej peňažné prostriedky neboli poskytnuté. S úspešnosťou by však nemohla namietať porušenie § 18 devízového zákona. Daná právna norma ustanovovala pravidlo chovania ukladané predpisom verejného práva týkajúce sa povolenia k určitému konaniu, ktoré spôsobuje následky predpokladané v danom právnom predpise (devízový delikt) a jeho porušiteľ je povinný strpieť sankcie. Jeho porušenie však samé o sebe nespôsobuje neplatnosť právneho úkonu urobeného podľa predpisu súkromného práva. Jeho porušenie by však i tak bolo irelevantné, keďže na jednej strane súd dospel k záveru o neplatnosti kúpnej zmluvy a zas na druhej strane nemá za preukázané uzatvorenie zmluvy o úvere, na základe ktorej by mala plniť Union banka.

160. Skutočnosť, že nebola uzatvorená zmluva o úvere medzi obchodnou spoločnosťou SEZOOZ GROUP a Union bankou, a teda, že prevod zmeniek na Union banku nesúvisel s eskontným úverom, vyplýva zo zmluvy o podmienkach prevodu zmenky (č. l. 1401). V tomto prípade sa jednalo len o predaj zmeniek (ktorých zaplatenie je predmetom tohto sporu). Pri uzatváraní zmluvy konal za Union banku Ing. F. I. ako podpredseda predstavenstva a Ing. Z. G. ako vrchný riaditeľ pre obchod a súčasne člen predstavenstva, za obchodnú spoločnosť SEZOOZ GROUP konal V. L.. Zmluva bola uzatvorená medzi danými subjektami 6. októbra 1998, pričom sa ňou Union banka nezaviazala poskytnúť finančné prostriedky a na druhej strane obchodná spoločnosť SEZOOZ GROUP tieto prostriedky vrátiť s tým, že tomu zodpovedajúca pohľadávka Union banky by bola zabezpečená zmenkami, ktorú za tým účelom na Union banku obchodná spoločnosť SEZOOZ GROUP previedla. Ak by to tak bolo, išlo by o úverový obchod. Zmluvné strany sa dohodli len na prevode piatich kusov vlastných zmeniek na videnie a na rad obchodnej spoločnosti SEZOOZ GROUP, s doložkou „bez protestu“, vystavených 28. septembra 1998, každá na sumu 70 000 000 Kč, a to za odplatu vo výške 324 204 712,30 Kč. Taktiež z listín predložených Union bankou v konaní vyplýva, že v prípade zmeniek išlo o ich odkúpenie. Predstavenstvo Union banky na svojom mimoriadnom zasadnutí konanom 22. septembra 1998 (č. l. 158 - 160), ktorého sa zúčastnili aj svedkovia O., I., G. a T. schválilo odkúpenie zmeniek, pričom okrem toho schvaľovalo aj iné obchody, ktoré spočívali aj v poskytnutí úveru, nie však v prospech obchodnej spoločnosti SEZOOZ GROUP alebo štátneho podniku SPP. Odkúpenie zmeniek, ale aj takéto iné obchody boli prejednané ešte skôr, a to úverovým výborom obchodného úseku konanom 21. septembra 1998 (č. l. 162) aj za účasti svedkov G., I. a T. a obchodným výborom ústredia konanom 15. septembra 1998 (č. l. 161) aj za účasti svedkov O., G., I. a T.. Ak štátny podnik SPP, resp. žalovaná tvrdili, že účelom vystavenia zmeniek bolo poskytnutie úveru od Union banky v prospech štátneho podniku SPP, neunesla dôkazné bremeno vo vzťahu k tomuto tvrdeniu, pričom bremeno nemožno prenášať na Union banku, resp. žalobkyňu [III. ÚS 603/2017 (13/2018)].

161. Najvyšší súd dopĺňa, že podľa štátneho podniku SPP kúpna zmluva pri špecifikácii predmetu kúpy odkazovala na prílohu, ktorá neexistovala. Súd má za to, že takáto špecifikácia je nedostatočná, avšak zákon nevyžaduje písomnú formu pre kúpnu zmluvu ako zmluvný typ, preto určitosť obsahu prejavu vôle (v tomto prípade špecifikácia predmetu plnenia) nemusí vyplývať zo samotného textu listiny, na ktorej je prejav vôle zachytený. Štátny podnik však v námietkach namieta neplatnosť kúpnej zmluvy len z dôvodu absencie vážnosti prejavu vôle a porušenia devízového zákona. Toto je však dôležité vo vzťahu k námietke konania na škodu dlžníka pri nadobúdaní zmeniek Union bankou. Túto žalovanú odôvodňuje práve a len tým, že Union banka mala vedomosť o fiktívnej kúpnej zmluve, resp. inak že ide o fingovanú kúpnu zmluvu.

Vedomé konanie na škodu štátneho podniku SPP

162. Z kúpnej zmluvy vyplýva, že zmenky mali povahu krycích alebo inak zabezpečovacích zmeniek. Ak však kúpna zmluva je neplatná a ak účelom vystavenia zmeniek bolo len získanie finančných prostriedkov bez toho, aby mali zabezpečovať pohľadávku Union banky z poskytnutia finančných prostriedkov na základe zmluvy o úvere, zmenky možno označiť za plané. Táto okolnosť však sama o sebe neznamená, že sa ako dôvod pre neplatenie zmenkovej sumy použije aj voči Union banke, resp.

voči žalobkyni ako k nasledovnému nadobúdateľovi zmeniek podindosamentom. V takom prípade sa vyžaduje preukázanie nepoctivosti Union banky pri nadobúdaní zmeniek. Nepoctivosť Union banky má spočívať v tom, že vedela o tom, kúpna zmluva je fiktívna, resp. fingovaná. Toto Union banka v procesnom postavení žalobcu poprela. Len z výpovede svedka F. S. vyplýva vedomosť Union banky o fiktívnej kúpnej zmluve. K tejto otázke bolo potrebné podľa dovolacieho súdu opätovne vypočuť svedka V. L.. Dožiadaný súd sa tohto svedka dopytoval (16. marca 2000) prečo napriek nerealizovaniu zmlúv (medzi štátnym podnikom SPP a obchodnou spoločnosťou SEZOOZ GROUP) boli zmenky odpredané Union banke (č. l. 170). K tomu V. L. uviedol, že k nerealizovaniu zmluvy nedošlo, keďže sa jednalo o fiktívne zmluvy, aby došlo k získaniu finančných prostriedkov od Union banky. Tento postup bol dohovorený v Union banke a vymyslelo ho kolégium v zložení O., T., L. a S.. Krátko po výsluchu (28. marca 2000) sa však V. L. vyjadril k informáciám prezentovaným v slovenskej tlači, že údajne vypovedal, že Union banka bola pred odkúpením zmeniek informovaná o tom, že zmluvy boli fiktívne, že Union banka vedela schému ako sa majú peniaze posúvať a že jej bolo jasné, že všetky operácie sú fiktívne. V. L. vyjadrenie urobil dobrovoľne pred českým notárom. Vo svojom prehlásení V. L. vysvetlil, že pred zástupcami Union banky nebolo nikdy zmieňované, že SPP a obchodná spoločnosť SEZOOZ GROUP spolu podpisujú fiktívne zmluvy, pričom len JUDr. I. počas jeho výsluchu vyhlásil, že Union banka bola informovaná o tom, že zmluvy sú fiktívne. Doplnil, že postupom financovania mal na mysli len mechanizmus financovania prostredníctvom odkúpenia zmeniek. Svedok V. L. tak svoje prehlásenie pred notárom zameriaval len na časť svojej výpovede pred dožiadaným súdom, ktorá sa týkala fiktívnej kúpnej zmluvy a vedomosti Union banky o postupe. Na základe pokynu dovolacieho súdu najvyšší súd pristúpil v tomto odvolacom konaní k vykonaniu opätovného výsluchu V. L.. V. L. sa vo svojej výpovedi pred najvyšším súdom nevyjadril tak, aby z toho bolo možné vyvodiť, či Union banka mala vedomosť o kúpnej zmluve a o fiktívnosti jej uzavretia. Nepodarilo sa to ani na základe k tomu smerujúcim otázkam zo strany súdu a zástupcu žalobkyne. Výslovne vo vzťahu ku kúpnej zmluve V. L. v poslednej výpovedi uviedol, že sa mala týkať inej veci ako odkúpenia zmeniek, pričom mala byť súčasťou niečoho iného, čo sa neuskutočnilo, ale na druhej strane vie, že nejakú technológiu SPP dostalo. Tvrdenia V. L. urobené v jeho poslednej výpovedi alebo v jeho prvom vyhlásení urobenom pred notárom (8. novembra 1999) však nepreukazujú, že by Union banka vedela o fiktívnej kúpnej zmluve. Výslovne to však nevyplýva ani z jeho výpovede pred dožiadaným súdom, ktorú V. L. doplnil svojím druhým prehlásením pred notárom. Len v tomto druhom prehlásení výslovne uviedol, že by Union banka mala pred odkúpením zmeniek vedomosť o fiktívnej zmluve, avšak ako interpretáciu slovenskej tlače, ktorú svojím vyhlásením odmietol. Najvyšší súd preto nepovažoval výpoveď V. L. pred dožiadaným súdom za dôkaz, ktorý by podával správu o vedomosti Union banky o fiktívnej kúpnej zmluve. Ak by aj súd interpretoval jeho výpoveď opačne, nešlo by o vierohodný dôkaz. Samotný L. takú interpretáciu zakrátko po jeho výpovedi vylúčil a následne jeho výsluchom priamo pred najvyšším súdom nebola táto interpretácia potvrdená. V každom prípade ide len o časť výpovede pred dožiadaným súdom, čo neodôvodňuje záver, že by táto jeho výpoveď bola nedôveryhodná ako celok.

163. Ak má vedomosť Union banky o fiktívnej kúpnej zmluve zakladať konanie Union banky na škodu štátneho podniku SPP, muselo ísť o konanie pri nadobúdaní zmeniek. Preto bolo potrebné zo strany štátneho podniku SPP, resp. žalovanej preukázať, že Union banka mala vedomosť o fiktívnej kúpnej zmluve najneskôr pri nadobúdaní zmeniek, teda 6. októbra 1998. V konaní sa nepreukázalo, že by Union banka najneskôr pri nadobúdaní zmeniek vedela o kúpnej zmluve a o jej fiktívnosti. Nevyplyva to najmä z výpovedí tých svedkov, ktorí pri uzatváraní zmluvy o podmienkach prevodu zmeniek konali v mene Union banky (I. a G.). Z výpovede Z. G. vyplýva, že v roku 1998 pracoval v Union banke ako vrchný riaditeľ pre obchod a súčasne bol aj členom jej predstavenstva a že za Union banku podpísal zmluvu o podmienkach prevodu zmenky 6. októbra 1998, pričom kúpnu zmluvu videl až vo februári 1999, do toho času o nej nemala Union banka vedomosť. Zo zápisnice o výpovedi pána G. vyplýva, že ako právnik Union banky videl kúpnu zmluvu v spise SPP ku zmenkám, nie je však zrejmé, kedy sa s ňou oboznámil. Uviedol však zároveň, že nevie, či bola fiktívna. Vzhľadom na výpoveď Z. G., ako aj ďalších zamestnancov alebo zástupcov Union banky, nič nenasvedčuje tomu, že by k tomu (videniu zmeniek) došlo pred nadobudnutím zmeniek. Pred vystavením zmeniek, a teda aj pred ich druhým prevodom v prospech Union banky sa k odkúpeniu zmeniek Union bankou konalo zasadnutie jej predstavenstva, úverového výboru obchodného úseku a zasadnutie obchodného výboru ústredia, ktorých sa však pán G.

nezúčastnil, a teda ani v danom čase by nemohol mať vedomosť o kúpnej zmluve. Najvyšší súd by navyše zápisnici o výsluchu pána G. priradil menšiu dôkaznú silu ako ostatným výpovediam svedkov, ktorí boli vypočutí v tomto konaní pred súdom, keďže výsluch nebol vykonaný pred súdom v tomto konaní priamo, čím by výpoveď súd lepšie podrobil hodnoteniu (5Obdo/51/2020). Z výpovedí Z. O. (pracujúci v roku 1998 ako podpredseda predstavenstva Union banky a námestník generálneho riaditeľa) a X. T. (pracujúci v roku 1998 ako riaditeľ odboru úverových obchodov) vyplýva, že pred nadobudnutím zmeniek Union bankou boli informovaní o obchode, ktorý mal byť predmetom kúpnej zmluvy. Z výpovedí zamestnancov alebo zástupcov Union banky však nevyplýva, že by ňou najneskôr do času nadobudnutia zmeniek Union bankou disponovali a vedeli o tom, že kúpna zmluva je simulovaným alebo fiktívnym právnym úkonom. Dokonca F. I., ktorý za Union banku podpísal zmluvu o podmienkach prevodu zmenky (pracujúci v roku 1998 ako podpredseda predstavenstva Union banky a poradca generálnej riaditeľky) poukázal na to, že Union banka nemala dôvod skúmať právny dôvod vystavenia zmeniek a neskúmala ani dôvody ich odpredaja, pričom on osobne nikdy nevidel kúpnu zmluvu. Prevzatie zmeniek X. T. od štátneho podniku SPP nenasvedčuje tomu, že by tento, resp. Union banka, vedela pri ich prevzatí o kúpnej zmluve a o jej fiktívnosti. To potvrdzuje aj výpoveď samotného X. T., ktorý vypovedal, že v dobe indosácie zmeniek nebola Union banka informovaná o simulovanom obchode medzi štátnym podnikom SPP a obchodnou spoločnosťou SEZOOZ GROUP, pričom kúpnu zmluvu videl až vo februári 1999. Z protokolu o odovzdaní a prevzatí zmeniek pritom vyplýva, že X. T. prevzal zmenky, na základe dohody medzi štátnym podnikom SPP a Union bankou a nie ako tvrdí žalovaná, že to bolo na základe kúpnej zmluvy. Navyše v tomto prípade samotná vedomosť Union banky o kúpnej zmluve najneskôr pri nadobúdaní zmeniek by nebola dostatočná pre založenie jej konania na škodu štátneho podniku SPP. Musela by k tomu pristúpiť ďalšia okolnosť, z ktorej možno usudzovať, že vedela aj o jej fiktívnosti. Pred vystavením zmeniek alebo pred ich prevodom na Union banku sa uskutočnili stretnutia a rokovania medzi zástupcami štátneho podniku SPP, obchodnej spoločnosti SEZOOZ GROUP a Union banky. To samo o sebe nenasvedčuje, že by Union banka vedela o fiktívnej kúpnej zmluve. Štátny podnik SPP predložil do konania listinu označenú ako Podklad pre Ing. S. vypracovaný F. S., ktorý mal byť scenárom získania finančných prostriedkov od Union banky. Tento scenár však nekorešponduje s výpoveďou F. S. o dohode získať peniaze od Union banky cez zmluvu o úvere, pretože ako filozofia je v podklade uvedené „predaj zmenky cez českú spoločnosť českej banke“. Z podkladu nie je zrejmé, či bol vyhotovený pred alebo po prevode zmeniek v prospech Union banky a je otázne, prečo bol doručený Ing. S. až v roku 1999 (vypovedal o tom svedok Mokráš pracujúci v roku 1998 a 1999 ako finančný referent v štátnom podniku SPP), kedy bol tento scenár neaktuálny. Označenie podkladu ako „dokladového materiálu“ a použitá formulácia „české banky nemali úverové zdroje“ napovedajú, že ide o podklad popisujúci dej, ktorý už prebehol a nie scenár niečoho, čo sa má iba uskutočniť. Štátny podnik SPP pri označení daného podkladu ako dôkazu uviedol ako navrhovaný dôkaz znalecký posudok z odboru grafológie. Bližšie však neuviedol, čo ním má byť overené alebo vyvrátené. Toto nebolo v priebehu konania odstránené. Preto súd nemohol pristúpiť k nariadeniu znaleckého dokazovania a ustanoveniu znalca. Navyše v konaní Union banka alebo žalobkyňa nespochybnili pravosť rukopisu F. S., preto aj keby k tomuto sledoval štátny podnik SPP vykonanie znaleckého dokazovania, išlo by o nadbytočný dôkaz.

164. Žalovaná v priebehu celého konania poukazuje na tvrdenie žalobkyne obsiahnuté v jej podaní urobenom v jej mene zástupcom, ktorého si zvolila v tomto konaní aj Union banka. Ide o nasledovné tvrdenie: „ani my teda STRODEM MANAGEMENT, sme sa nestali právnym zástupcom Union banky, nemáme nič spoločné s podvodným konaním Union banky a so svojím zmluvným partnerom SG group, ktorého sám si vybral a s ktorým uzatváral rôzne zmluvy, aj kauzálne zmluvy v predchádzajúcim zmenkám“. Z toho žalovaná vyvodzuje, že zástupca Union banky potvrdil skutočnosť podvodného konania Union banky na škodu dlžník a že prevod zmeniek v prospech Union banky bol vykonaný so snahou dosiahnuť abstraktný účinok. Najvyšší súd k tomu uvádza, že označenie konania Union banky za podvodné nie je skutkovým tvrdením, a teda ktoré by bolo možné hodnotiť pri použití čl. I § 17 ods. 1 ZZŠ, teda pri jeho podriadení pod hypotézu tam obsiahnutej právnej normy. Rovnako tak ani nejde o tvrdenie, ktoré by spôsobovalo hmotnoprávne účinky oslabujúce alebo vylučujúce práva zo zmeniek. Na uvedené tvrdenie najvyšší súd nazerá v súvislosti s obranou žalobkyne o abstraktnom účinku druhých indosamentov napísaných na zmenkách, keď mala za to, že sa na ne nevzťahuje čl. I § 20 ZZŠ, z čoho

vyvodzovala nemožnosť použitia námietok vzťahujúcich sa na Union banku. Ide o relevantnú obranu žalobkyne, hoci nesprávnu, pričom z nej nevyplyvajú závery urobené žalovanou vo vzťahu k Union banke.

165. Na pojednávaní uskutočnenom v konaní pred súdom prvej inštancie zavŕšenom vydaním tretieho rozsudku krajského súdu poukázala na výpoveď svedka Z. N., ktorá má vysvetľovať zákonnosť vystavovania zmeniek a podvodného konania na škodu vystaviteľa. Nešlo o výpoveď podanú pred súdom v tejto veci, žalovaná predložila do konania zápisnicu o výsluchu daného svedka, ktorá mala byť podaná v trestnej veci vraždy pána O.. Najvyšší súd po oboznámení sa so súdnym spisom vo veci, v ktorej bol vydaný trestný rozsudok, zistil, že ide o časť zápisnice o výsluchu svedka, ktorá je v danom spise založená a výsluch bol vykonaný 25. novembra 2004, a to pred Úradom boja proti organizovanej kriminalite, odbor boja proti organizovanej kriminalite Bratislava, oddelenie vyšetrovania, Bratislava, v trestnej veci vraždy Ing. O. vedenej pod ČVS: PPZ-51/BOK-BA-I-2004, resp. vedenej pred Okresným súdom Bratislava pod sp. zn. 3T 69/07. Žalovaná však konkrétne neuviedla na preukázanie ktorých tvrdení, prípadne na overenie alebo vyvrátenie ktorých okolností je výpoveď Z. N. relevantná. Z obsahu danej výpovede ani nie je zrejmé k akým okolnostiam s prihliadnutím na konkrétne námietky proti zmienkovému platobnému rozkazu by jeho výpoveď mala výpovednú hodnotu. Nie je však vecou súdu vyhľadávať z dôkazov, čo je na prospech jednej alebo druhej strany. Hoci strany sporu boli oboznámené so zápisnicou na pojednávaní uskutočnenom v konaní pred súdom prvej inštancie zavŕšenom štvrtým rozsudkom krajského súdu, súdy, ako ani najvyšší súd z tejto zápisnice nevychádzali.

166. Najvyšší súd poukazuje na to, že žalovaná v druhom konaní zavŕšenom vydaním druhého rozsudku krajského súdu navrhla vykonať opätovný výsluch svedka S., O. a T. (č. l. 1397). Žalovaná však nešpecifikovala, na preukázanie ktorých svojich tvrdení, prípadne na overenie alebo vyvrátenie ktorých okolností to robí. Tento nedostatok neodstránila ani na výzvu súdu prvej inštancie. Nie je tak zrejmé, k čomu by mali ich ďalšie výpovede vypovedaciu potenciú (4Cdo/262/2009). Následne žalovaná v odvolaní podanom proti druhému rozsudku krajského súdu navrhla opätovne vykonať výsluch S., O., T. (aj G. a Z., k tomu však v ďalej v odôvodnení tohto rozhodnutia), a to vo vzťahu k vedomosti Union banky konať na škodu dlžníka, pričom vychádzala z tvrdení G.. Keďže výpoveď G. predložila žalovaná súdu prvej inštancie ešte v konaní pred súdom prvej inštancie, mohla vo vzťahu k vedomosti Union banky konať na škodu dlžníka navrhnúť opätovné vykonanie výsluchov daných svedkov. Keďže tak neurobila, najvyšší súd ani v odvolacom konaní, ktoré zavŕšil vydaním druhého uznesenia odvolacieho súdu nemohol pristúpiť k vykonaniu opätovného výsluchu (§ 213 ods. 4 OSP). Najvyšší súd len opakuje, že v konaní pred súdom prvej inštancie žalovaná neurobila relevantný návrh na vykonanie výsluchu. V ďalšom konaní žalovaná už nenavrhla opätovné výsluchy. K vykonaniu opätovných výsluchov svedkov, s výnimkou Zubíka (na základe pokynu dovolacieho súdu), najvyšší súd nepristúpil.

167. V konaní tak nebolo bez pochybností preukázané, že by Union banka najneskôr pri nadobúdaní zmeniek vedela čo i len o kúpnej zmluve a nie to ešte o jej fiktívnosti. Tu je potrebné poukázať na to, že sledujúc ochranu nadobúdateľa zmenky pred kauzálnymi námietkami platí, že čím menej nadobúdateľ vie o vlastných vzťahoch dlžníka k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom zmenky, tým lepšie. Vyžaduje sa totiž vedomé konanie na škodu dlžníka, ochranu nadobúdateľa tak nemožno prelomiť jeho hrubou neobstaranosťou ako v prípade čl. I § 10 ZZŠ. Vo vzťahu k Union banke tak nemožno argumentovať tým, že mohla mať vedomosť o tom, že je kúpna zmluva fiktívna, ale len tým, že takú vedomosť mala.

168. Najvyšší súd ešte dopĺňa, že Union banka, ako aj žalobkyňa sa v konaní bránili, že pri nadobúdaní zmeniek Union banka nekonala na škodu štátneho podniku SPP, resp. že štátny podnik SPP alebo žalovaná nepreukázali, že akú škodu mala Union banka spôsobiť. Škodu v zmysle čl. I § 17 ods. 1 ZZŠ je však potrebné vykladať ako ujmu v podobe neuplatniteľnosti alebo sťaženej uplatniteľnosti námietok založených na mimozmienkovom dojednaní (CHALUPA, R. Zákon smēnečný a šekový - komentár smēnečné časti. Zákon o mezinárodném právu soukromém - komentár smēnečné časti. Praha : Leges, 2021, s. 180). Ide tak o konanie na úkor alebo v neprospech dlžníka, a pre naplnenie hypotézy danej právnej normy sa nevyžaduje spôsobenie škody. Preto bolo nadbytočné vykonať ako dôkaz informáciu

v konkurznom konaní vedenom na majetok Union banky (č. l. 2686). Toto navyiac predložila žalobkyňa až v odvolacom konaní začatom na podklade odvolania podaného žalovanou proti trestnému rozsudku krajského súdu. Urobila tak vo vzťahu k tvrdeniu, že žalovaná si ani žiadnu škodu neuplatnila v konkurze vyhlásenom na majetok Union banky.

169. Vzhľadom na uvedené nebol dôvod sa zaoberať otázkou, či námietka konania na škodu dlžníka bola výkonom práva v rozpore s dobrými mravmi, ako ani otázkou, či a v akom rozsahu sa v dôsledku vystavenia zmeniek a ich prevodu na Union banku plnilo v prospech štátneho podniku SPP. Z uvedeného dôvodu najvyšší súd nevykonával dôkazy (resp. z nich nevychádzal), ktoré s týmito otázkami súviseli a ktoré uvedie ďalej v tomto odseku odôvodnenia rozhodnutia. Ide o návrh Union banky, aby Komerční banka a.s., pobočka Praha uviedla, kto je alebo bol majiteľom účtu, na ktorý bola podľa štátneho podniku SPP zaplatená suma 10 000 000 USD. Išlo o okolnosť, ktorá súvisela s preukazovaním platby obchodnej spoločnosti SEZOOZ GROUP namiesto štátneho podniku SPP a z jeho poverenia na účet obchodnej spoločnosti GLOBE 21. Žalovaná v odvolaní podanom proti druhému rozsudku krajského súdu uviedla, že výpovede G. a výpovede Jiskrovej nepreukazujú pravdivosť tvrdenia žalobkyne, že štátny podnik SPP dostal od Union banky zaplatenú celú kúpnu cenu. Výpoveď G. predložila žalovaná súdu prvej inštancie, ktorý ho však v konaní, ktorý zavŕšil vydaním druhého rozsudku krajského súdu, nevykonával (napravené na pojednávaní v ďalšom konaní na č. l. 2849). Čo sa týka Z., v konaní, ktorý zavŕšil vydaním druhého rozsudku krajského súdu nebol vykonaný jej výsluch, nebol urobený ani návrh, aby bola vypočutá alebo aby bola zápisnica o jej výsluchu uskutočnenom v inej veci vykonaná (nebola ani predložená). Preto najvyšší súd ani v odvolacom konaní, ktoré zavŕšil vydaním druhého uznesenia odvolacieho súdu nemohol pristúpiť k vykonaniu výsluchu Z. alebo k vykonaniu zápisnice o jej výsluchu (§ 213 ods. 4 OSP). Najvyšší súd k tomuto opakuje, že súd prvej inštancie nemal poučovaciu povinnosť, ale napriek tomu pristúpil k poučeniu strán sporu o ich procesných právach a povinnostiach (odsek 149. odôvodnenia tohto rozhodnutia). Žalovaná však opätovne poukázala na výpoveď Z. v konaní pred súdom prvej inštancie zavŕšenom vydaním tretieho rozsudku krajského súdu, a to bez toho, aby zápisnicu o jej výsluchu predložila alebo navrhla vykonať jej výsluch alebo zápisnicu o jej výsluchu z iného konania. Navyiac žalovaná nešpecifikovala, čo má overiť alebo vyvrátiť výpoveď Z.; uvádza len tie tvrdenia Z., z ktorých žalovaná skôr vyvodila nepreukázanie pravdivosti tvrdenia žalobkyne, že štátny podnik SPP dostal od Union banky zaplatenú celú kúpnu cenu. Opomenutie tejto výpovede tak nesprávne žalovaná namietala v odvolaní podanom proti tretiemu rozsudku krajského súdu. V ňom navyiac poukázala na výpoveď T. z konania pred súdom v Ostrave, a to bez toho, aby navrhla vykonať tento dôkaz. Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žalovanej podanom proti tretiemu rozsudku krajského súdu poukázala na protokol o výsluchu svedka L. v trestnej veci (č. l. 2687 - 2688), a to konkrétne vo vzťahu k poukázaniu finančných prostriedkov získaných od Union banky v prospech štátneho podniku SPP. Tento dôkaz však nebol navrhnutý na vykonanie v konaní, ktorý zavŕšil vydaním tretieho rozsudku krajského súdu. Preto najvyšší súd ani v odvolacom konaní, ktoré zavŕšil vydaním tretieho uznesenia odvolacieho súdu nemohol pristúpiť k vykonaniu protokolu. Ani v tomto prípade nemal súd prvej inštancie poučovaciu povinnosť (§ 5 OSP).

170. Štátny podnik SPP argumentoval aj vedomosťou Union banky, že prevodom zmeniek obchodná spoločnosť porušila § 334 ObZ. V zmysle daného ustanovenia je veriteľ oprávnený sa domáhať splnenia peňažného záväzku, len keď nemôže dosiahnuť jeho splnenie zo zmenky. Jeho použitie by však bolo relevantné v prípade konania o splnenie povinnosti zo záväzkových vzťahov, ktoré sa spravujú ObZ, a nie zo zmenky. To platí bez ohľadu na to, či došlo k prevodu zmeniek.

171. Štátny podnik SPP vo svojich námietkach proti zmenkovému platobnému rozkazu uviedol okolnosti, z ktorých vyplýva, že prevod zmeniek zo strany obchodnej spoločnosti SEZOOZ GROUP bol oprávnený. Toto vyplýva aj zo samotných zmeniek, kúpnej zmluvy, ako aj zo záveru, že kúpna zmluva je neplatná. V prvom rade nebol zákaz prevodu zmeniek poňatý do zmeniek, preto len ak by obchodná spoločnosť SEZOOZ GROUP vedela o tomto zákaze, mohol by to štátny podnik SPP úspešne namietat, avšak len voči tomuto remitentovi [rozhodnutie Najvyššieho súdu Československej republiky z 25. novembra 1930 sp. zn. Rv I 1501/30 č. (Vážný 10356)]. Z kúpnej zmluvy, ktorá formálne zakladala zabezpečovaciu povahu zmeniek, však nevyplýva dojednanie o zákaze prevodu zmeniek. Len svedok F.

S. tvrdil, že zmenky mali byť nepredajné. Štátny podnik SPP však v takom prípade mohol zákaz prevodu zmeniek poňať do zmeniek. Nič tak nepreukazuje vôľu štátneho podniku SPP, ako aj obchodnej spoločnosti SEZOOZ GROUP, zakázať prevod zmeniek. Aj z výpovede V. L. pred dožiadaným súdom vyplýva, že štátny podnik SPP vedel, že zmenky sú určené na predaj Union banke, čo odporuje príslušnému tvrdeniu F. S.. Navyiac, aby bola námietka zachovaná aj voči Union banke, musel by štátny podnik SPP alebo žalovaná preukázať konanie na škodu dlžníka pri nadobúdaní zmeniek. Najvyšší súd dopĺňa, že zákaz prevodu zmeniek nebol poňatý ani v akomkoľvek indosamente napísanom na zmenkách. Vzhľadom na to, že kúpna zmluva je neplatná, nemohol by štátny podnik SPP úspešne uplatniť ani námietku voči obchodnej spoločnosti SEZOOZ GROUP spočívajúcu v neoprávnenom prevode zmeniek ako zmeniek so zabezpečovacou funkciou, keďže takúto funkciu materiálne neplnili, a to pre neporušenie zabezpečovanej povinnosti, v tomto prípade zaplattenia kúpnej ceny; zmenky navyiac ani neboli označené ako zabezpečovacie. Preto by takáto námietka nedopadala ani na Union banku, a to aj keby vedela o kúpnej zmluve a povahe zmeniek ako zabezpečovacích. K tomu najvyšší súd dopĺňa, že ani prípadné označenie zmeniek ako zabezpečovacích nie je ani náznakom dohody o ich neprevoditeľnosti [rozhodnutie Najvyššieho súdu Československej republiky z 3. júla 1931 sp. zn. Rv II 397/31 (Vážný 10921)]. Vzhľadom na neplatnosť kúpnej zmluvy nemožno ochranu nadobúdateľa zmeniek poskytovanou čl. I § 17 ods. 1 ZZŠ prelomiť požiadavkou prevodu zmeniek súčasne s prevodom zmenkami len formálne zabezpečenej pohľadávky vyplývajúcej z neplatnej kúpnej zmluvy. Zmenky boli voľne prevoditeľné, čo umožnil sám štátny podnik SPP. Je však potrebné uviesť, že štátny podnik SPP v námietkach proti zmenkovému platobnému rozkazu netvrdil, že prevod zmeniek bol neoprávnený, resp. že z tohto dôvodu robí námietky voči zmenkovému platobnému rozkazu.

172. Keďže v konaní nebolo preukázané vedomé konanie Union banky na škodu štátneho podniku SPP pri nadobúdaní zmeniek, nebolo možné zohľadniť námietky štátneho podniku SPP, ktoré sa zakladali na jeho vlastných vzťahoch k obchodnej spoločnosti SEZOOZ GROUP, najvyšší súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto rozhodnutia.

173. Vzhľadom na to, že najvyšší súd pristúpil k zmene napadnutého rozsudku v merite veci, a to v prospech žalobkyne, rozhodol aj o nároku na náhradu trov celého konania (§ 396 ods. 2 CSP). Keďže súd prvej inštancie mal z dôvodu štvrtého zrušujúceho uznesenia dovolacieho súdu rozhodnúť aj o nároku na náhradu trov dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP), čo aj urobil, rovnako musel postupovať aj najvyšší súd v tomto konaní. V takom prípade tvorí nárok na náhradu trov konania vo veci jeden celok. Najvyšší súd pritom prihliadol na plný úspech žalobkyne vo veci (§ 255 ods. 1 CSP s odkazom na § 396 ods. 1 CSP a § 453 ods. 1 CSP).

174. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP). Dovolanie je podľa § 420 CSP prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak:

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov;
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu;
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník;
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie;
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo

zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky:

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu;
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) [§ 421 ods. 2 CSP]. Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP). Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP). Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom, alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1). Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je:

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa;
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa;
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).